

L'Església fa una crida perquè es condoni el deute extern

Reconstruir Centreamèrica

L'huracà *Mitch*, de tràgiques però previsibles conseqüències, ha devastat Centreamèrica. Estem davant d'una de les emergències més importants del segle. Avui sabem que la multiplicació de fenòmens meteorològics com *el Niño* i d'altres tenen una relació directa amb l'activitat humana i econòmica mundial. Perquè els problemes previs d'infraestructura i desenvolupament, al costat de la vulnerabilitat dels habitatges, han estat factors d'acumulació de risc.

La solidaritat s'ha posat en marxa. L'Església, les ONG i alguns estats han començat a enviar l'ajuda urgent. Però cal una ajuda estructural. Com per exemple, condonar el deute extern. Mons. Rodríguez, arquebisbe de Tegucigalpa, ha unit la seva veu a la dels que demanen que s'acabi el deute «extern-etern».

Per la seva banda, el vicari general de l'arxidiòcesi de Guatemala, Efraí Hernández, ens recorda: «Som valents i tenim esperança. Superarem aquestes proves i amb l'ajuda de Déu i la vostra ho aconseguirem.»

Pàgines 2, 3, 5 i 26.

6 Celebrem els 150 anys del ferrocarril a Catalunya

9 Congrés de Caritat i Pobresa de Sevilla

22 Ser pares, educar en l'educació

25 La veu del metge: respirar i prevenir

28 La Pia Almoïna presenta Carlo Mattioli

L'esclavatge del deute etern

«Hem de deixar morir de fam el nostre poble per poder pagar els nostres deutes?» va exclamar el primer president de Tanzània, Julius K. Nyerere, fa molts anys.

La campanya «Deute extern, ¿deute etern?» pretén sensibilitzar i mobilitzar l'opinió pública mundial perquè pressioni els seus governs, amb l'objectiu d'alliberar de la càrrega del deute extern més de mil milions de persones a tot el món en l'horitzó de l'any 2000.

A Catalunya i a la resta de l'Estat espanyol promouen aquesta iniciativa Càritas, Justícia i Pau, Mans Unides i la Unió de Religiosos, juntament amb el suport d'associacions, ONG, sindicats i grups diversos.

Pàgina 26

Inquisició: invitació al «mea culpa»

Recentment s'ha clausurat el Simposi Internacional sobre la Inquisició, organitzat pel Comitè Central per al Gran Jubileu de l'any 2000. El Sant Pare va reconèixer que la Inquisició «pertany a una trista fase de la història de l'Església a la qual els fills de l'Església han de tornar amb ànim obert al penediment».

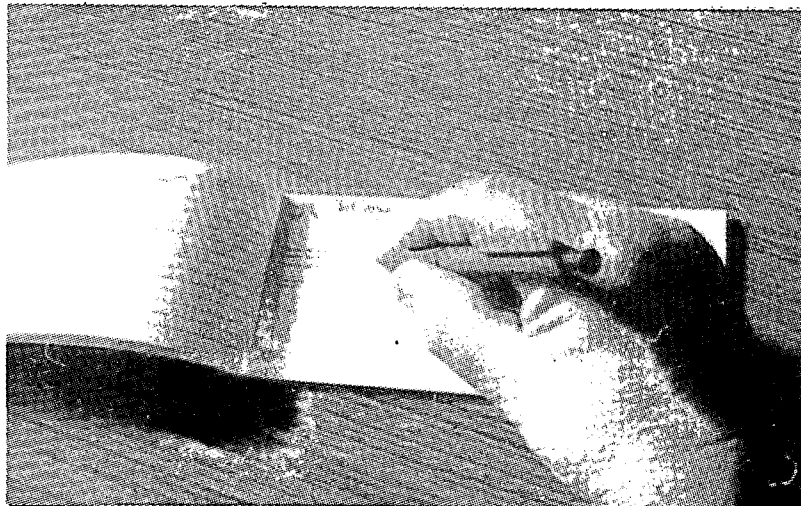
El perdó va estar present al llarg del discurs del Pontífex, que va recalcar que l'Església no hauria de ser l'única que entona un *mea culpa*. «és legítim esperar que els responsables polítics i els pobles, sobretot els implicats en conflictes dramàtics alimentats per l'odi i pel record de les ferides, sovint antigues, es deixin guiar per l'esperit del perdó i la reconciliació que testimonia l'Església, i s'esforcin per resoldre les diferències mitjançant un diàleg lleial i obert».

Pàgina 8

Germanor 98: els catòlics sostenim la nostra Església?

«El sosteniment de l'Església és a les teves mans.» L'eslògan de la campanya de Germanor d'aquest any, que se celebra el 15 de novembre, persegueix un cop més la implicació dels fidels en el manteniment econòmic de l'Església: un camí iniciat fa molts anys i que es pretén consolidar any rere any. Però, malgrat els esforços, l'Església catalana continua sent deficitària.

Pàgina 18

Editorial

Solidaritat avui, demà i sempre

Les imatges que ens han arribat per la televisió han estat prou eloqüents i colpidores. Els reportatges han omplert les pàgines de tots els mitjans i de totes les ones radiofòniques. La informació ha acomplert la seva funció: han arribat puntualment les notícies d'aquesta tragèdia que pateix Centreamèrica, en especial Hondures i Nicaragua, que ha cedit a l'envestida de l'huracà *Mitch*.

No cal repetir les dades que tots vosaltres coneixeu. Tampoc els testimonis dels homes i les dones que estan treballant de manera infatigable i a contrarellotge per socórrer les víctimes del *Mitch* i evitar-ne de noves, les que estan agonitzant perdudes sota el fang i la tristesa.

La solidaritat internacional s'ha posat en marxa; gairebé sempre funciona quan es tracta de donar un ajut puntual, però convé estructurar la solidaritat... Convé que la fraternitat entre el Nord i el Sud no sigui només una qüestió de tragèdies o un tema que «es comercialitza» sobretot al Nadal. Convé transformar l'ordre econòmic internacional perquè el desenvolupament eviti que la gent visqui sense condicions al costat de rius que sempre es desborden, en cases de fang, de canyes i de fulles que sempre s'ensorren, sense la possibilitat d'accedir als mitjans tecnològics i científics que preveien des de feia dies, alguns fins i tot setmanes, que s'acostava un huracà de dimensions impressionants i conseqüències

previsibles...

Convé transformar la consciència dels ciutadans del planeta. No tan sols la dels seus governants, sinó la de tots. Que ens sentim germans els uns dels altres, però de debò. Que optem per viure d'una manera que possibiliti i potenciï la vida de cadascun dels habitants del nostre món. Que optem per deixar-nos seduir per les paraules de Jesús: estima el teu germà com a tu mateix. Ell que també ens va dir: «El vostre Pare del cel us estima.»

Del mal que hi ha en una tragèdia se'n parla molt.

Del bé amagat que busca expressar-se a través nostre, no tant.

Sense negar la impotència, el desconcert i el dolor que provoquen els desastres, naturals o no, estiguem disposats a optar per recomençar sempre, esperar sempre, confiar sempre, abraçar la vida, malgrat tot.

I quan ens trobem davant les cendres de tot el que s'ha perdut, que sapiguem mirar i mirar bé. Allà, en silenci, hi ha el rostre del Crist donant vida, inundant-nos de vida i de vida en abundància.

NOTA: En els números 995 i 998 ha sortit una pàgina en la llengua que no correspon a causa d'un error d'impressió. La direcció del setmanari lamenta les molèsties que això hagi pogut causar.

Sumari

6-7

Celebrem els 150 anys del ferrocarril a Catalunya

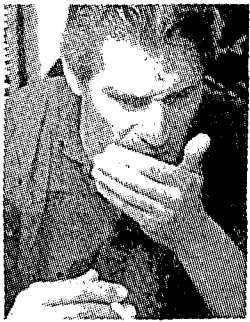
9

Congrés de Caritat i Pobresa de Sevilla

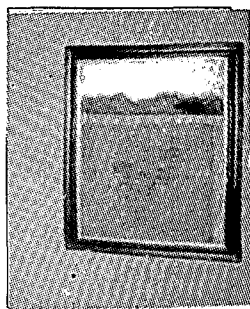
22

Ser pares, educar en l'educació

25

La veu del metge: respirar i prevenir

28

La Pia Almoina presenta Carlo Mattioli

CATALUNYA CRISTIANA

Directora: Núria Oriol

Redactora en cap: Glòria Carrizosa

Redactors: Miquel Àngel Codina, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire, Marta Puyol

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Montse Sans, ANDALUSIA i MADRID; Miriam Díez, GIRONA; Jordi Curcó, LLEIDA; Jean Pierre Denis, PARÍS; Lluís Serra, ROMA; Guillem Ferrer, SES ILLES; Antoni Mirabet, SEU D'URGELL; Lluís Badia i Albert Muntada, SOLSONA; Joan Boronat i Guillem Soler, TARRAGONA; Joaquim Blanc, TORTOSA

Col·laboradors externs: Josep M. Aragonès, Jordi Bassas, Pilarín Bayés, Oriol Camps, J. Carrera Planas, Josep Casellas, Francesc Gamissans, Enric Graupera, Joan Guiteras, Jordi Jorba, Francesc Nicolau, Tomàs Puntí, Antoni Reig, Carme Rullo, Albert Sáez, Pere Tena, Josep Ventura, David Vidal, P-J Ynaraja

Assessor religiós: Cristóbal Sàrrias

Fundadors: Mn. Joan Jarque i Mn. Francesc Malgosa
Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Puiggari, 5-7 - 08014 BARCELONA - Tel. 934 905 988, Fax 934 902 035 - E-mail: Catcris@idgrup.ibernet.com

Gerent: Jaume Vinyals

Publicitat: Magda Revetllat

Promoció: Jordi Baig, Alfons Miralles

Subscripcions: Antònia Canals, Isabel Giralt

Administració i comptabilitat: Mònica Torras

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Cra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la UCIP

International Catholic Union of Press

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal 11.180 ptes.

Resta d'Europa: 21.684 ptes.

Amèrica i Àfrica: 26.884 ptes.

Àsia i Oceania: 37.804 ptes.

en primer pla

Tornar a començar

■ La solidaritat internacional s'aboca sobre les víctimes de l'huracà 'Mitch'

«Som valents i tenim esperança. Estem segurs que Déu ens proporcionarà l'ajuda necessària. Superarem aquestes proves i amb l'ajuda de Déu i la vostra ho aconseguirem.» Aquestes paraules del vicari general de l'arxidiòcesi de Guatemala, Efraí Hernández, són una mostra de l'estat d'ànim que tenen els habitants de Centreamèrica i el Carib després de la devastació provocada per l'huracà *Mitch*. A pesar de tanta destrucció, la vida continua.

Des del terratrèmol de 1972, a Nicaragua no es recorda un altre fenomen natural tan destructor. Davant del panorama de desolació que viuen els nicaragüencs, el director nacional de Càritas del país, Ronald Bendaña, explica que hi ha molt patiment perquè «la població afectada és la més pobre, la que viu a la vora dels rius, mars i llacs. S'han quedat sense ramats, sense casa i sense terres».

Les fràgils estructures dels habitatges no han suportat la violència de l'huracà i comunitats senceres han estat literalment esborrades del mapa. Aquest ha estat el cas dels pobles sepultats per les allaus de fang i pedres produïdes per l'ensorrament de la vessant del volcà Casitas. A això s'ha d'afegir la reactivació del volcà Cerro Negro i el perill de les mines antipersona. La xifra de morts i de desapareguts es fa molt difícil de determinar.

L'huracà *Mitch* s'ha encruelit especialment a Hondures:

«El 70% del país n'està afectat. És com si haguéssim retrocedit cinquanta anys en la història: no hi ha carreteres, no hi ha ponts, s'han perdut les collites...», explica l'arquebisbe de Tegucigalpa, Mons. Óscar Andrés Rodríguez. L'alcalde d'aquesta ciutat, César Castellanos, va morir en un accident d'helicòpter mentre sobrevolava la capital: «Era un home molt bo i actiu i tots en plorem la mort», assegura Mons. Rodríguez.

A El Salvador, *Mitch* s'hi va presentar de sobte: «Ens estàvem organitzant per ajudar Hondures quan ens va atacar l'huracà. Les autoritats no ens van avisar fins que el vam tenir a sobre», recorda el vicari episcopal de Promoció Humana de l'arxidiòcesi de San Salvador i director de Càritas diocesana, Esteban Alliet.

Un problema rere l'altre

Per les imatges que ensenyen la televisió i la premsa ens podem fer una idea del que està patint la població centreamè-

ricana i del Carib, però només és una petita mostra de la tragèdia provocada per *Mitch*: «Moltes poblacions estan sense llum i a Tegucigalpa hi ha zones incomunicades. A la nit, durant el toc de queda decretat pel Govern, el pànic

L'huracà ha colpejat sobretot els més pobres.

s'apodera de la ciutat perquè les bandes de saltejadors són molt actives. Tampoc no hi ha vigilància ja que l'exèrcit i la policia estan ajudant en les feines de rescat», es lamenta Mons. Rodríguez. A més, la major part de la presó de la capital està destruïda i «hi ha presos que n'han fugit».

«Necessitem aliments, medicaments i diners», demana Ronald Bendaña. *Frijoles*, oli, blat de moro, llet, antifongs i antibiòtics són els principals productes que es necessiten amb més urgència, a més d'aigua potable i

«material per refer les cases perquè les estructures estan molt malmeses», afegeix Efraí Hernández. Des de El Salvador se subratlla la necessitat de material per a la construcció i s'assenyala que el més pràctic és enviar diners.

Solidaritat mundial

No para d'arribar ajuda a Guatemala, El Salvador, Hondures i Nicaragua, procedent d'arreu del món. Les parròquies dels països afectats s'han organitzat per distribuir les ajudes, acollir totes les persones que s'han quedat sense casa i pensar com afrontar un futur molt cru (fam, malalties, reconstruir el país, etc.).

Enfront de les desgràcies, la lluita per la supervivència i la solidaritat es manifesten en tota la seva força. En aquest sentit, el director nacional de Càritas de Nicaragua, Ronald Bendaña, recorda que

nald Bendaña: «La solidaritat del poble espanyol ha estat molt important i l'ajuda de Càritas espanyola ha estat la primera de fer-se present.» Segons Mons. Rodríguez, aquesta ajuda «ens porta a tenir esperança i desig de lluitar malgrat aquesta desolació» i fa una crida als «organismes internacionals perquè condonin el deute extern perquè necessitem reconstruir els nostres països».

El treball de Càritas

L'Església catòlica està duent a terme una gran tasca a Centreamèrica i al Carib ja que coneix molt bé les necessitats dels pobles de les zones afectades. «La situació és molt greu i la devastació és terrible. La gent lluita amb entusiasme i mira de recuperar el poc que li queda i reconstruir el país amb l'ajuda internacional», explica el responsable d'Emergències Humanitàries de Càritas espanyola, Juan Batista.

Càritas es troba desbordada per les mostres de solidaritat amb els damnificats de Centreamèrica i el Carib. Les seves prioritats, en l'àmbit estatal, són coordinar el seguiment de la campanya d'emergència per part de totes les Càritas diocesanes i, en l'inter-nacional, mantenir contacte permanent amb Càritas d'Hon-

dures, Nicaragua, Guatemala i El Salvador per conèixer la situació i analitzar-ne el tipus de socors. Així mateix, Càritas espanyola manté comunicació directa amb l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional, del Ministeri d'Afers Estrangers, per coordinar la remesa d'ajuda humanitària, així com amb els responsables de la CONFER (Conferència Espanyola de Religiosos) per analitzar la possibilitat de desplaçar a Centreamèrica algun grup de missioners perquè cooperi en les feines d'assistència a les víctimes (qui desitgi col·laborar amb Càritas trobarà més informació a la pàgina 26).

D'altra banda, Joan Pau II ha fet un donatiu de 50.000 dòlars a Hondures i ha enviat un missatge al nunci apostòlic de Nicaragua, Mons. Luigi Travaglino: «Exhorto les institucions i les persones de bona voluntat que, moguts per sentiments de solidaritat fraterna i caritat cristiana, ofereixin ajuda eficaç per superar aquests moments difícils.»

Rosa María Jané Chueca

«Càritas està desbordada per les mostres de solidaritat amb els damnificats de Centreamèrica i el Carib»

«ens solidaritzem amb els nostres germans d'Hondures en aquests moments de dolor». Mons. Rodríguez destacà sobretot que es «palpa la força de la fe» i també «la disposició de les comunitats pobres, que donen des de la pobresa. Un exemple commovedor és Cuba, que ens ha enviat un avió amb catorze metges. Aquesta és la seva forma de ser solidària».

L'ajuda més urgent ja arriba, però Centreamèrica demana suport per als programes que posarà en marxa per tirar endavant la zona. El vicari episcopal de San Salvador, Esteban Alliet, assegura que «no ens sentim abandonats i és admirable com està responant la gent».

L'Estat espanyol ha estat el primer país que ha enviat ajuda als països afectats per l'huracà. Així ho constata Ro-

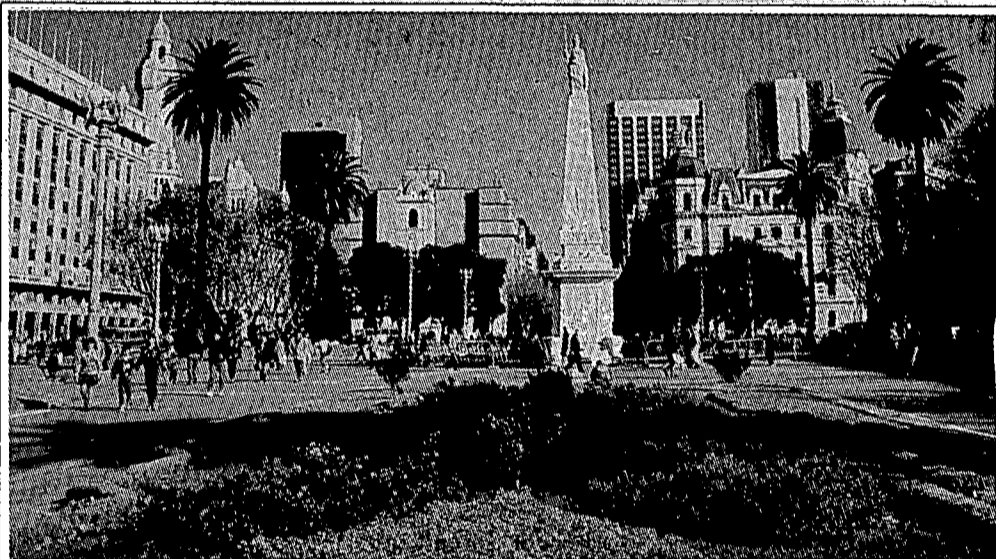
TOT L'ENCANT DEL CON SUD AMERICÀ

Del 26 de novembre al 12 de desembre

ARGENTINA / XILE

amb creuer per l'estret de Magallanes i travessa dels Andes

- Buenos Aires, la gran capital del Río de la Plata.
- Patagònia i el país de les geleres: Perito Moreno.
- I la Terra de Foc, a la fi del món.
- Creuer «Australis»: d'Ushuala a Punta Arenas (Xile).
- Navegació per l'estret de Magallanes i pels canals de la Terra de Foc, a la fi del món.
- Puerto Natales i parc nacional Torres del Paine.
- Travessa Andina: de Puerto Mont a Bariloche (Argentina).
- Cerro Campanario, Illa Victòria i parc de Los Arrayanes.

Assistència tècnica:

MERCATRAVEL S.A.

GC 612

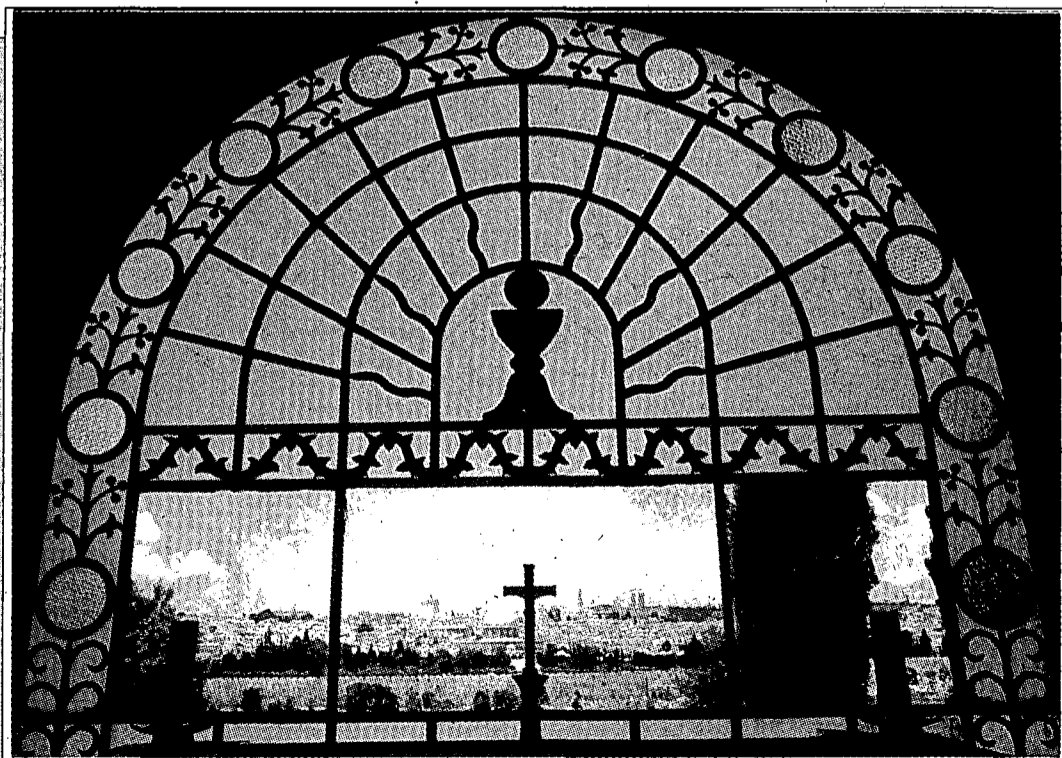
«PELEGRINS DE LA PARAULA» AL PAÍS DE JESÚS

*Del 18 al 25 d'octubre
 Del 8 al 15 de novembre
 Del 28 de desembre
 al 4 de gener*

TERRA SANTA

Celebrar la fe de l'Església
 on aquesta va començar

Una bona manera de preparar-se
 per al Jubileu de l'any 2000

Globalitzar la solidaritat

Desastre, catàstrofe, tragèdia, terror, impotència. Totes aquestes paraules sumades i altres de semblants poden servir per intentar definir els efectes de l'huracà *Mitch* sobre Centreamèrica. El fenomen meteorològic ha arrasat extenses àrees de l'istme que uneix les dues Amèriques, la del Nord i la del Sud, deixant un balanç esfereïdor per la seva magnitud. El gran problema, però, d'aquells estats i d'aquells pobles és que plou sobre mullat. La situació de subdesenvolupament, la misèria generalitzada, multiplica els efectes devastadors d'un huracà, d'un terratrèmol o de qualsevol mena de destrucció provocada per la naturalesa.

Els països més afectats han estat Hondures i Nicaragua, seguits per El Salvador i Guatemala. Les xifres són esgarrifoses: en el moment de tancar aquesta edició eren entre deu i tretze mil morts i la mateixa xifra de desapareguts. La destrucció causada per l'huracà *Mitch* ha deixat àmplies zones sense carreteres, sense ponts, és a dir, sense infraestructures que possibilitessin un ràpid ajut als supervivents. Així mateix, les inundacions s'han endut per endavant la principal riquesa d'aquells estats, els cultius agraris que constitueixen la base de la seva vida econòmica. A les realitats esmentades cal sumar-hi la desaparició de desenes de milers d'habitatges que ha comportat l'aparició de centenars de milers de desplaçats. També cal parlar de la manca d'aigua potable a causa del trencament de les canonades de subministrament i a Nicaragua 70.000 mines antipersones enterrades durant la guerra civil s'han escampat per una àrea extensa. En conseqüència, la problemàtica social i econòmica és enorme, afecta milions de persones.

Solidaritat internacional

La solidaritat internacional en forma d'aliments, medicaments, roba, equips de salvament, helicòpters, combustible, maquinària per refer les infraestructures malmeses s'ha posat en marxa. La necessitat n'és urgent. Ara bé, aquesta solidaritat puntual, que s'expressa davant una catàstrofe de grans proporcions, no deixa de ser un pedaç en un vestit ple de forats. Perquè la devastació de l'huracà *Mitch* ha actuat sobre una situació política, econòmica i social molt negativa. És a partir d'aquesta

realitat que el fenomen meteorològic ha magnificat i ampliat els seus efectes devastadors sobre les societats centreamericanes. I és sobre aquesta situació política, econòmica i social que cal actuar per evitar haver de repetir la crònica d'una mort anunciada.

Els científics asseguren que la capacitat de destrucció dels huracans no tan sols està relacionada amb la seva intensitat, sinó que també depèn de la capacitat de les zones afectades per preparar-se a fer-hi front. Fa unes setmanes l'huracà *Georges* va causar 300 morts a la República Dominicana i cap víctima mortal al seu pas per Florida (Estats Units). Recordem les grans inundacions de dates recents al centre d'Europa (Alemanya, Holanda, Bèlgica, nord de França, nord d'Itàlia) que van causar danys materials però gairabé cap víctima. I és que a Centreamèrica plou sobre mullat.

La impotència de l'Estat

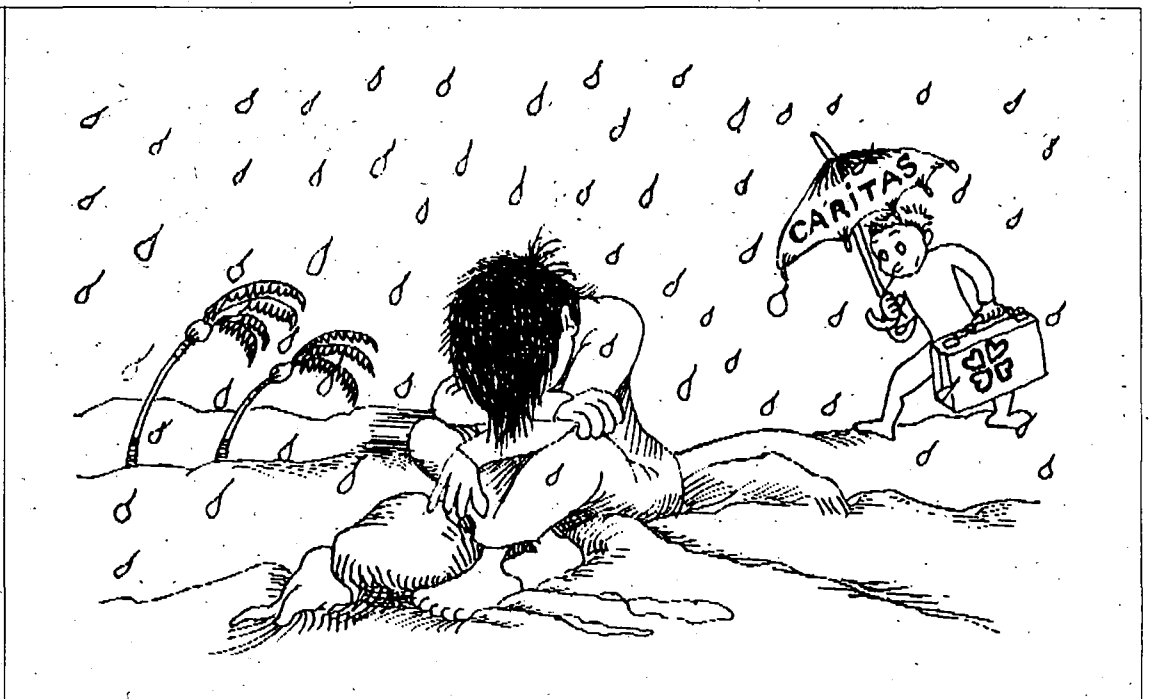
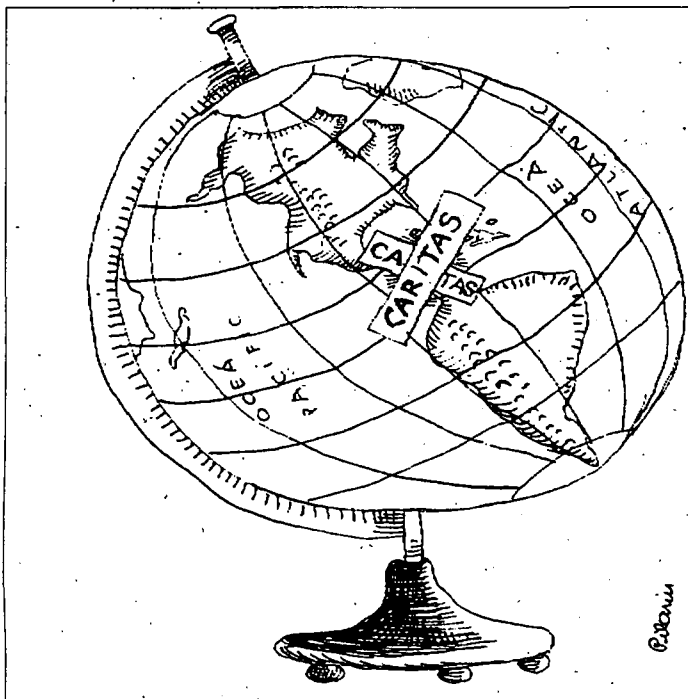
Des de la nostra percepció que l'estat del benestar és un dret que no ens poden prendre, es fa difícil de comprendre que els estats subdesenvolupats no assegu-

ren als seus pobles els mínims vitals i que l'endarreriment econòmic i social comporta una manca o una precarietat d'infraestructures i serveis que a nosaltres ens semblen indispensables. Davant una eventualitat com l'actual, la xarxa hospitalària queda ràpidament desbordada i colapsada, les cases s'ensorren, les ciutats queden semidestruïdes i sense aigua potable, el poc que funciona deixa de funcionar i ha d'intervenir-hi l'exèrcit (una de les institucions amb més recursos i més ben organitzades) per pal·liar la tragèdia. La impotència de l'Estat requereix que l'ajut exterior supleixi les seves mancances.

La solidaritat internacional és necessària per ajudar els pobles centreamericans a superar l'actual tràngol i també per recolzar el seu desenvolupament. Ara bé, la lluita contra la pobresa i el subdesenvolupament passa per la consolidació d'uns règims democràtics que permetin un repartiment dels recursos més equilibrat; passa pel canvi d'unes classes dirigents amb aspiracions depredadores sobre els seus pobles que no van dubtar, en el passat, a eliminar físicament els seus oponents, inclosos sacerdots, bisbes i, fins i tot, un arquebisbe; passa per una política de preus dels països desenvolupats que afavoreixi els productes que exporta el món subdesenvolupat. En definitiva, el millor ajut, la millor prevenció de noves catàstrofes és invertir en favor de la democràcia política i del desenvolupament econòmic i social. Més que posar pedaç cal ajudar que estrenin una nova societat. En cas contrari, continuarà plovent sobre mullat i veurem repetides les imatges colpidores que aquests dies ens ofereixen les televisions i llegirem o escoltarem les mateixes cròniques dramàtiques dels diaris i les ràdios.

Els pobles centreamericans s'han d'ajudar a si mateixos rebutjant la resignació, basada en un sentiment de fatalitat, d'impotència, i lluitar per un futur més pròsper, recolzats en l'esperança, en el convenciment que són capaços de millorar la seva situació i la del seu país. I de la mateixa manera que vivim en un món que ha arribat a la globalització de l'economia, hem d'avançar cap a una globalització de la solidaritat, una solidaritat que ha d'anar més enllà dels fets puntuals per esdevenir estructural.

Antoni Reig
Periodista

Passatgers al tren!

■ 150 aniversari del ferrocarril a Catalunya

El 28 d'octubre de 1848 va començar la història del ferrocarril amb una viatge entre Barcelona i Mataró que va cobrir la distància de 26 quilòmetres que separa les dues ciutats en 35 minuts, sense fer cap parada. La

llampant locomotora que va inaugurar la primera línia de ferrocarril de l'Estat espanyol va ser fabricada a Anglaterra igual que la resta del tren compost d'onze vagons de viatgers i sis vagons de càrrega.

Els viatgers d'aquest primer trajecte van ser majoritàriament burgesos i gent de classe alta que no es van voler perdre aquesta oportunitat històrica. Algunes persones es van intentar esquitllar en el darrer vagó de passatgers, sense invitació, però algú el va desenganxar per evitar que visquesin aquest petit moment de glòria.

L'impulsor de la línia va ser l'industrial indià, Miquel Biada, que no va poder veure com el seu petit somni es feia realitat, ja que va morir uns mesos abans. Biada va néixer el 1789 a Mataró. Era armador, empresari i pilot i va emigrar a Veneçuela on es va establir com a armador i consignatari a Maracaibo. Es va

«S'havien estès rumors terrorífics sobre el ferrocarril com ara que provocaria malalties nervioses, afectaria els pulmons dels viatgers o que era un monstre que menjava nens per funcionar»

mostrar contrari al moviment d'independència de Simón Bolívar i en triomfar aquest es va traslladar a l'Havana. A Cuba va ser on va tenir notícia de la construcció dels primers ferrocarrils amb la línia que es va fer el 1837 per unir el

Foto: Josep Masip

La 'Confederación' (1956) va ser durant anys la locomotora de vapor més gran d'Europa.

port de l'Havana amb la zona agrícola de Güines. Biada va decidir que havia d'unir, a través del ferrocarril Mataró amb Barcelona.

De tornada a Catalunya va materialitzar la desena línia de ferrocarril establerta al món, amb l'ajuda de Josep M. Roca, un català resident a Londres, que va demanar la concessió del ferrocarril Barcelona-Mataró i va encarregar a uns

enginyers anglesos el traçat de la via fèrria, els costos de la qual ascendien a un milió de duros. El 1845 va aconseguir que els treballs comencessin, enmig de la desconfiança general, tot i les dificultats de l'empresa i la difícil obtenció del capital, la meitat del qual era anglès. La part restant de la inversió havia de provenir de capital català. Però el 1847 només s'havien fet efectives la meitat de les accions en mans de catalans. Cada una tenia un cost de 2.000 rals. L'Estat espanyol passava moments difícils i els inversors hi eren reticents. A aquests problemes financers s'afegia la desconfiança cap a les obres que s'estaven portant a terme, tant per part de la població il·letrada com de persones instruïdes.

D'una banda, s'havien estès rumors terrorífics entre la població sobre les desastroses conseqüències de la construcció del ferrocarril: que el seu sotragueig provocaria malalties nervioses, que el fum emmalaltiria els pulmons dels viatgers, que era un monstre que menjava nens per poder funcionar, que les espurnes del seu foc provocarien incendis, etc. Fins a tal punt d'ignorància arribava la imaginació popular que es creia que dins la locomotora hi havia tancats

els cavalls que feien avançar els vagons. D'altra banda, arribaven a la companyia nombroses i ferotges crítiques de persones influents que posaven en dubte la resistència de l'obra als aiguats. Es deia per exemple, que les canalitzacions d'aigua eren poques i massa estretes i que algun pont no aguantaria les riudes. També es criticava que alguns terraplens, molt propers a la línia de mar, quedarien desfets per les onades en dia de temporal. Els propietaris dels serveis de les diligències, que veien en el ferrocarril un temible competidor, afavorien aquestes crítiques.

Dificultats econòmiques

Miquel Biada per solucionar una gravíssima situació financera en la construcció de la línia, que podia provocar la interrupció de les obres, va convocar una reunió extraordinària amb els principals accionistes al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona. En aquesta reunió la intervenció de Biada va ser decisiva. Amb el seu discurs vehement i ardent va convèncer els assistents de la necessitat de posar encara més esforç, més empenya i més decisió per continuar el pro-

**EL PRODUCTE QUE LI RESOL
DE DEBÒ
EL PROBLEMA
DE NETEJA DE CAMISES I
ALTRES PECES.**

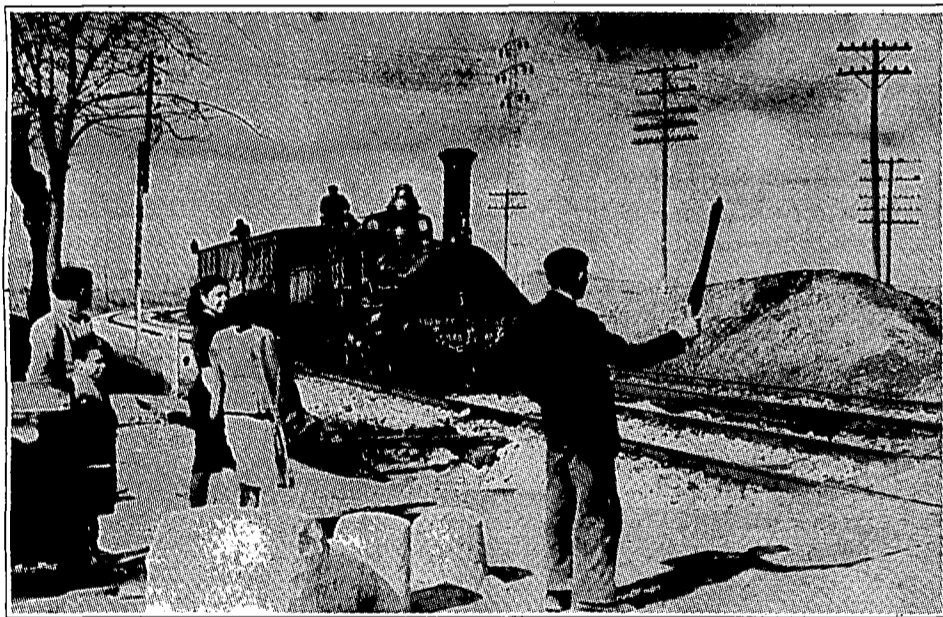
T2000

**Demani'l a la seva drogueria o
supermercat.
Ens ho agrairà!**

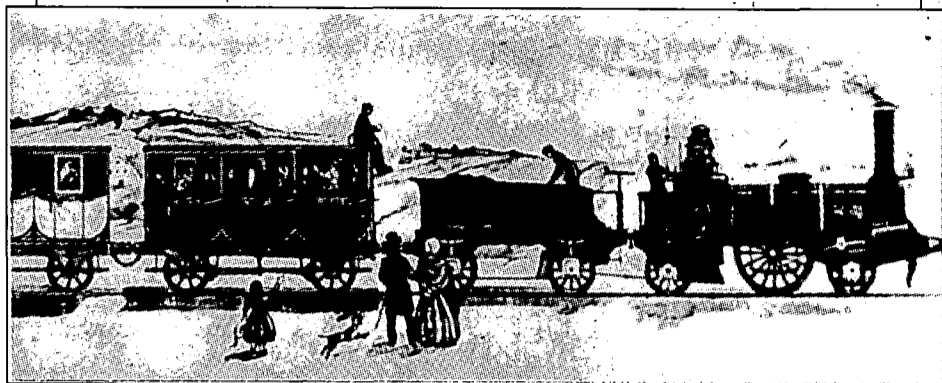
Un ample de via diferent d'Europa

L'ample de la línia que va unir Barcelona i Mataró va ser l'anomenat ample de via ibèric imposat per l'informe Subercase (1844) que va ser fet per tres enginyers: Juan i José Subercase i Calixto Santa Cruz. Aquest informe definia la política ferroviària que havia de seguir l'Estat espanyol. Els enginyers van recomanar per a les futures línies de la xarxa general a la península l'ample de 1,67 metres davant de l'ample internacional (1,43 m), perquè creien que una via més ampla facilitaria la posada en marxa de locomotores més potents i ràpides. Un enginyer anglès, Crampton, defensor de la via d'amplada normal, va posar en servei una nova locomotora, l'any 1847, al London North Western Railway, que demostrava que no calia augmentar l'amplària de via. La locomotora de Crampton, amb rodes motrius de gran diàmetre, i que abaixava el centre de gravetat, va aconseguir encara més velocitat i estabilitat. En la polèmica que suscità la qüestió de l'amplària de via, la major part dels ferrocarrils, tret de Rússia i l'Estat espanyol, van ser partidaris de l'amplària normal, amb la qual s'havia unificat la xarxa europea. En l'errònia decisió de fer un ample de via diferent a l'europeu els enginyers espanyols no van tenir en compte que a l'època, el 60 per cent del comerç exterior es feia amb França; Anglaterra i Alemanya. Una altra versió assegura que la diferència d'ample de vies es va fer per criteris militars per tal d'evitar, si es donava el cas, l'entrada de tropes estrangeres amb tren.

La línia que unia el Maresme amb Barcelona es va començar a construir amb ample internacional, perquè els impulsors pensaven que en un futur havia d'arribar a França i excepcionalment, van rebre l'autorització del govern espanyol. Finalment, però, quan la via ja arribava a Badalona es va haver de canviar perquè, definitivament, la resta de línies que es volien fer en un futur a l'Estat espanyol serien amb l'ample ibèric.

Reproducció del tren que va fer el primer viatge Barcelona-Mataró feta l'any del centenari (1948).

Un dibuix del tren que feia el trajecte Barcelona-Mataró.

La 'Mataró'

Anglaterra va ser la pionera en el ferrocarril amb la primera línia de servei públic del món que va unir les localitats angleses de Darlington i Stockton el 1825. Com que aquest país estava preparat amb tècnics, fàbriques i materials, es va importar d'allà la tecnologia necessària per construir la línia de ferrocarril a Catalunya. La seva constructora va ser la Mackenzie and Brassey. Les locomotores es van comprar a la casa Jonnes and Potts i els carruatges a l'empresa Wright. L'enginyer que va dirigir la construcció del traçat va ser Joseph Locke. Fins i tot van venir d'Anglaterra els maquinistes com l'inoblidable Tom Redson que va conduir la primera locomotora anomenada *Mataró* fins al final de la seva vida. Es diu que el mateix dia que Tom Redson va portar la locomotora *Mataró* al taller perquè ja no podia fer servei va dir —en el seu *catanglès*— «Màquina *Mataró* i jo, tots dos morts en un plegat...» En efecte, des d'aquell dia va quedar retirada la màquina *Mataró* i al capvespre el pobre Redson, aquell maquinista que havia inaugurat el primer camí de ferro de l'Estat espanyol, va morir.

convertir en el primer túnel de ferrocarril de la península, amb un cost de 65.000 duros, import que formava part dels cinc milions que va costar en total el ferrocarril.

Els darrers mesos de l'any 1847 Biada va emmalaltir. A finals de gener de l'any 1848 van arribar per via marítima, provinents de Rússia, les fustes necessàries per construir les vies, quan només faltaven cinc mesos per a la inauguració que s'havia previst el mes de juny, però es va haver de retardar fins a l'octubre. Miquel Biada —malgrat la seva precària salut— va continuar atent a la marxa de les obres, en les quals ja s'estaven col·locant els rails sobre els terraplens prèviament construïts. Llavors els detractors

del ferrocarril van emprendre accions vandàliques, i destruïen durant la nit allò que s'havia construït de dia. Per aquest motiu es va establir un servei de guàrdia nocturna. Es diu que el mateix Biada recorria de nit el traçat del ferrocarril per evitar aquell pillatge, i que per aquesta raó es va agreujar la seva malaltia i va agafar una pulmonia. Retirat a Mataró va morir el 2 d'abril de l'any 1848 havent dictat testament. En ell feia constar que era conscient que si no hagués estat per la seva constància i esforç extraordinaris, no s'hauria dut a terme l'empresa del ferrocarril. En el seu funeral a Mataró, hi van assistir nombroses persones.

Marta Puyol

jecte. Els accionistes que, desconfiats, no havien realitzat les inversions promeses, després de la reunió esperonats per la confiança i l'entusiasme que Biada els infonia, van acceptar comprar totes les accions disponibles, i van pagar a l'instant el deu per cent del seu valor. També Miquel Biada va comprometre enormement la seva fortuna personal.

El convincent discurs de Biada va salvar l'empresa, i aquest fet va transcendir de tal manera a l'opinió pública que des d'aleshores el ferrocarril va comptar amb l'incondicional fervor popular. Biada es va saber guanyar la comprensió i l'entusiasme de la gran majoria, de manera que les crítiques van quedar reduï-

des a petits nuclis reticents.

En aquells moments les obres ja estaven força avançades: s'havia construït gran part dels 44 ponts de la línia, així com gairebé tots els terraplens i canalitzacions d'aigües, i el túnel de Montgat estava molt avançat. També estaven iniciades les obres de bona part de les estacions.

Un túnel per 65.000 duros

Un dels obstacles que va trobar Miquel Biada per construir la línia de ferrocarril Barcelona-Mataró va ser passar un turó de Montgat que havia adquirit per 2.000 pessetes per poder construir un túnel de 35 metres de llarg que el travessés. La muntanya va ser perforada i es va

pro cambril església Sta. Teresina

III SUBHASTA D'ART

PINTURA, DIBUIX, ESCULTURA, CERÀMICA, I ALTRES

1a Exposició - A la Sala d'art d'A.C.E.A.'s, c/ Vic, 8, de Gràcia, del 16 al 30 de novembre
Horari: de 9 a 14 i de 16 a 20 hores

2a Exposició - A la Sala Mn. Jaume Oliveras de la parròquia Via Augusta, 68, entrada c/ St. Marc del 3 al 9 de desembre
Horari: de 18 a 20 hores

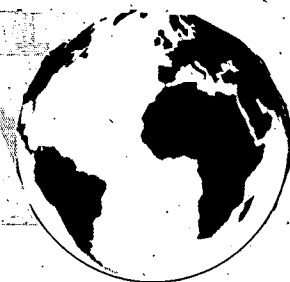
Subhasta: Dijous dia 10 de desembre de 1998, a les 20 hores
Via Augusta, 68. Barcelona

Informació: 93 815 84 30 - 93 218 46 01
93 217 87 29 - 93 218 58 15

Si pots, participa-hi!

Vaticà

església en el món

El període de la Inquisició convida al penediment

■ Celebrat un simposi sobre aquest tribunal eclesiàstic

ROMA.— Recentment s'ha clausurat el Simposi Internacional sobre la Inquisició, organitzat pel Comitè Central per al Gran Jubileu de l'any 2000. Cinquanta historiadors de fama internacional, procedents de diversos països d'Europa i d'Amèrica han participat en la trobada. Durant el Simposi s'han exposat i debatut diferents temes amb gran rigor científic i amb plena llibertat, en la pluralitat de les diferents posicions historiogràfiques, ideològiques i culturals.

El Sant Pare es va dirigir als participants en el congrés sobre la Inquisició amb aquestes paraules: «El problema de la Inquisició pertany a una trista fase de la història de l'Església en la qual els fills de l'Església han de tornar amb ànim obert al penediment.»

Joan Pau II va voler deixar molt clara la necessitat de fer una revisió històrica a fons abans de demanar perdó: «El Magisteri eclesial no pot proposar-se realitzar un acte de naturalesa ètica, com és la petició de perdó, sense informar-se abans amb exactitud sobre la situació d'aquell temps. Tampoc pot basar-se en les imatges del passat que circulen per l'opinió pública, ja

que sovint són carregades d'una emotivitat passional que impedeix un diagnòstic serè i objectiu. Si no tingués en compte això, el Magisteri faltaria al deure fonamental de respecte a la veritat.»

El perdó va estar present al llarg del discurs del Pontífex, que va subratllar que «la petició de perdó, de la qual tant es parla en aquest període, té a veure en primer lloc amb la vida de l'Església, la coherència que ha de distingir l'existència cristiana. Però la llum i la força de l'Evangelí, de les quals viu l'Església, té la capacitat d'il·luminar i sostenir, com per sobreabundància, les eleccions i les accions de la societat civil. Per això, l'Església no deixa de

El perdó és un teïna que preocupa Joan Pau II.

treballar per la pau i per la promoció dels drets humans».

Un altre dels punts que va destacar el

Sant Pare fou que l'Església no hauria de ser l'única que entona un *mea culpa*: «En el llindar del Tercer Mil·lenni, és legítim esperar que els responsables polítics i els pobles, sobretot els implicats en conflictes dramàtics alimentats per l'odi i pel record de les ferides, sovint antigues, es deixin guiar per l'esperit del perdó i de la reconciliació que testimonia l'Església, i s'esforcin per resoldre les diferències mitjançant un diàleg leal i obert.»

En un comunicat del Comitè Central del Gran Jubileu del 2000 se subratlla que l'objectiu de la trobada, que es va inaugurar el 29 d'octubre, no ha estat debatre la coneguda qüestió del perdó, sinó abordar elements de reflexió sobre la història de la institució. Els resultats dels treballs es recolliran en un llibre, que es publicarà pròximament.

Lluís Serra i Llansana

La infatigable exploració de la veritat

Continuem la reflexió sobre l'última encíclica de Joan Pau II *Fides et ratio*. En aquest número, el nostre corresponsal a Roma, Lluís Serra, en presenta el segon capítol.

ROMA.— El Papa, en el segon capítol, aborda la relació de la fe amb la raó des de la perspectiva bíblica, que sempre és molt més lliure i refrescant. Part fonamental dels llibres sapiencials que tracten de presentar i descriure la persona sàvia. La saviesa a la qual es refereix no es circumscriu als mèrits acadèmics sinó que suposa

l'amor i la recerca de la veritat. El savi desplega la intel·ligència de les idees, la intel·ligència del cor i la intel·ligència de la conducta. No es redueix a la primera sinó que representa una visió integral. Aquesta unitat de la persona es tradueix també en la unitat del coneixement de la raó i de la fe. L'home modern està impactat per la divisió del saber, però el savi segons la Bíblia parteix de la convicció d'aquesta unitat profunda i inseparable.

Cada vegada més, les aportacions del coneixement pugnen per la recerca de la unitat de la persona i del saber, malgrat l'especia-

lització a la qual tendeix la societat. Justament, aquestes dues exigències són simultànies. L'atomització, la divisió detallada, condueix al desig profund de la unitat. Per això se subratlla més la complementaritat de la raó i de la fe, la seva absència de competitivitat.

En aquest capítol, es recorda que la raó ha de respectar algunes regles per ajustar-se més bé a la seva pròpia naturalesa: el coneixement és un camí que no té descans; la consciència que no tot és fruit de la conquesta personal, i la

supeditació a Déu.

No obstant, la fe i la raó plantegen unes relacions no exemptes de dificultat. Sempre planeja el xantatge del dubte. Hi ha un punt crucial, que desafia tota filosofia: la mort de Jesucrist a la creu. Tota lògica esclata davant d'aquest fet de la fe: «La relació entre fe i filosofia troba en la predicació de Crist crucificat i ressuscitat l'escull contra el qual pot naufragar, però per sobre del qual pot desembarcar en l'oceà sense límits de la veritat.» (L.S)

Eines de treball

Per a la reflexió personal o el diàleg en grup (es recomana la lectura del segon capítol de l'encíclica, del número 16 al 23 inclòs):

- * Llegeixes i medites la Bíblia com a camí per estimar i cercar la veritat? Aculls a través dels seus textos, la revelació que Déu et fa de si mateix?
- * Explorar la veritat és per a tu una aventura personal o és una tasca que comparteixes en grup, equip o comunitat de creients?
- * Què significa per a tu ser savi? Coincideix amb la visió que s'ofereix en els llibres sapiencials de la Bíblia?
- * Com compagines la vivència de la fe amb l'aparició del dubte? Quina és la funció del dubte en un procés espiritual de la persona creient?
- * Com vius i superes des del teu interior la bogeria i l'escàndol de la creu?

GESMOR

DES DE 1950

Servei permanent
24 hores

Ens desplaçem a domicili

**Tramitació
d'enterraments**

En cas de defunció,
què s'ha de fer?
Truqui al 902 11 65 93

Descomptes especials per a subscriptors,
parròquies i comunitats religioses

Espanya

Al servei dels pobres

■ El Congrés de Caritat i Pobresa de Sevilla busca la fi de l'explotació

SEVILLA.— El Congrés diocesà de Caritat i Pobresa, que se celebrarà del 20 al 22 de novembre a Sevilla, organitzat per l'arquebisbat, analitzarà les diferents actuacions i mesures que s'han de posar en pràctica per posar fi a l'explotació dels sectors de la societat més desfavorits i amb menys recursos. Aquest congrés suposa un procés de reflexió i pregària de l'Església, amb l'objectiu de fer-se més pobra, per estar més a prop dels que tenen menys i servir en condicions més òptimes l'Evangeli de Jesús.

Fonts de l'arquebisbat de Sevilla han assenyalat a *Catalunya Cristiana* que només una Església que s'apropa als pobres i als oprimits, que es posa al seu costat i lluita per la seva dignitat, pot donar un testimoni coherent i convincent del missatge evangèlic. Així doncs, la situació de tants homes i dones, sotmesos a una «terrible pobresa i a l'exclusió social, és per a nosaltres el clam davant del qual hem de fer veritat la nostra identitat i missió, que és anunciar la salvació a tothom, preferentment als pobres i oprimits». D'aquesta manera, els participants en el congrés «establiran les bases perquè tots puguem veure la pobresa i l'afrontem i combatem amb saviesa i cor».

Els objectius de la trobada a Sevilla són promoure la renovació de l'Església diocesana en la seva activitat caritativa i social davant les situacions de pobresa, sensibilitzar tots els seus membres davant la realitat d'aquest problema, aconseguir una renovació, comunicació i co-

La pobresa
serà el centre
de reflexió a
Sevilla.

ordinació de les diverses institucions diocesanes en les seves accions i donar a conèixer la riquesa de la presència de l'Església en el món de la pobresa.

El congrés conduirà a una clarificació real i a una conversió profunda de la ment i el cor dels participants perquè «tota la societat es posi al servei dels pobres i lluiti contra els seus problemes». Per aconseguir-ho, s'haurà de

posar en marxa un pla, elaborat mitjançant la confrontació de la Paraula de Déu amb les diferents realitats del món, orientat a concretar el compromís de la caritat i la justícia en els diferents àmbits eclesials, des del personal a l'institucional diocesà, i elaborar un programa d'acció durador, «que ens faci entrar al segle XXI d'una manera nova, més evangèlica i alliberadora».

L'any 1999 estarà dedicat a la pobresa, per la qual cosa és «el millor moment per tractar aquestes qüestions i assentar les bases de les actuacions en aquest àmbit, que tindran la seva aplicació pràctica l'any vinent», segons han explicat els organitzadors de la trobada a Sevilla.

Montse Sans

Ser dona, ser Església

MADRID.— «Ser feministes i creients suposa un benefici immens per al cristianisme, perquè confesar-se cristiana és una opció vital relacionada amb l'ésser i sentir-se dona.» Així va començar la seva intervenció Isabel Mantilla, missionera seglar que col·labora amb l'ONG marista Solidaritat, Educació i Desenvolupament, en les Jornades missioneres de la Conferència Episcopal de Religiosos (CONFER), que es van cloure l'1 de novembre passat. L'objectiu d'aquestes jornades era «apropar-se a la dona i reivindicar-ne la presència i el que aporta a la tasca evangelitzadora», explica l'organitzador d'aquesta trobada i missioner a Bangla Desh, Benjamín Gómez.

D'altra banda, Yolanda Barona, educadora social amb dones i membre de la comunitat Fe i Justícia, va centrar part de la seva intervenció en la missió evangelitzadora de l'Església i es va preguntar «com es pot construir el Regne des de l'oblit de la meitat del Poble de Déu». Per a Benjamín Gómez, aquestes jornades «han volgut ser un espai obert perquè la reflexió continuï, ja que el tema de la dona s'ha de tractar més i s'ha de reconèixer tot el treball que fa en l'Església». (R.M.J.)

Any de gratitud i misericòrdia

SARAGOSSA.— Des del 3 de novembre d'enguany fins al 3 de novembre de 1999 la basílica de Santa Engràcia de Saragossa celebra un Any Sant Jubilar, anomenat «Any de gratitud i misericòrdia». Aquesta distinció que ha concedit el Papa s'ha fet a petició del rector de Santa Engràcia, Mariano Mainar, en complir-se el 1999 els cent anys des que es va inaugurar l'actual temple (el 16 d'abril de 1899), un cop reconstruït després de la guerra de la Independència, mitjançant les aportacions econòmiques i els sacrificis dels saragossans: «Hem d'agrair a Déu els seus beneficis al llarg dels 100 anys d'existència i també als que el van aixecar salvant-lo, i a tots els preveres i fidels que van treballar a favor de la fe i de la religiositat del poble. Aquest Any també és de misericòrdia: la infinita del nostre Pare Déu i la que hem d'exercir amb els germans», explica Mariano Mainar.

Mons. Elías Yanes, arquebisbe de Saragossa, va inaugurar l'Any Sant el 3 de novembre, festa dels Innombrables Màrtirs de Saragossa. En una cerimònia molt solemne i concorreguda, Mons. Yanes va parlar del significat dels màrtirs en començar l'Església i en aquest final de mil·lenni, del valor de les indulgències i va agrair la cooperació de les parròquies en ajudar-se mútuament. Un membre del Consell Parroquial d'Economia va presentar al prelat el compromís d'ajuda per a la construcció de la nova parròquia de Sant Lambert, en el suburbi de Miralbueno i que constituirà el fruit material i caritatiu d'aquest Any Jubilar.

A la cripta de la basílica va tenir lloc la benedicció de la creu de l'Any Sant i la lectura del decret pontifici pel qual s'atorga la gràcia de l'Any Sant. L'Ajuntament de Saragossa va oferir el tradicional ciri votiu a la basílica.

Segons el rector de Santa Engràcia, «aquest Any serà una preparació per al Jubileu del 2000 i una exaltació dels màrtirs, signe de vitalitat i d'amor». I destaca, també, que els primers pelegrins d'aquest Any Sant provenen d'Almacelles (el Segrià). (R.M.J.)

CENTRE DE RELACIÓ I ORIENTACIÓ MATRIMONIAL

Si es troba sola o sol, cerqui la seva parella seriosament. Dirigit per una psicòloga col·legiada amb 23 anys d'experiència. Servei opcional de vídeo.

COSM, Balmes, 64, 3r 2a - Barcelona
Tel. 934 877 180
Girona i Tarragona: 902 113 812

RESIDÈNCIA GERIÀTRICA BON VIURE

Estem a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala repòs, servei mèdic, sanitari i humà. Estades per sempre, i per convalescències. Poques places.

Tel. 427 44 53.

Carta Dominical

Ricard M. Carles

Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Edith Stein, la filòsofa crucificada (i II)

A Edith Stein, el fet d'avançar cap a la intel·ligència de la creu l'anava apropant amb força a la figura de Crist. Adolf Reinach, braç dret de Husserl a Göttingen i més un amic que un mestre per a Edith, va morir al camp de batalla el novembre del 1917. La seva jove esposa, Anna, li va demanar que l'ajudés a classificar els escrits del seu marit amb vista d'una publicació pòstuma. Ella hi va anar de seguida, i fou una altra ocasió providencial. Es va trobar amb una dona que patia profundament, però n'emanava una pau radiant, nodrida per l'esperança.

No era una resignació passiva davant l'inevitable, sinó l'acceptació del misteri de la creu a la llum de la fe. Tots dos esposos s'havien convertit al cristianisme l'estiu del 1916.

«Va ser el meu primer trobament amb la creu, amb la força divina que dona als qui la porten. Se'm va aparèixer per primera vegada l'Església, nascuda de la Pasqua de Crist i victoriosa de l'agulló de la mort. Va cedir de sobte la meua incredulitat, el judaisme va empal·lidir als meus ulls, mentre que la llum del Crist s'alçà al meu cor: Crist en el misteri de la creu.»

Edith no esquivava la creu del sacrifici. L'estiu del 1914, en esclatar la guerra, la majoria dels seus companys se'n van al front. La seva reacció és ràpida: «A hores d'ara, no tinc vida personal. Si, acabada la guerra, encara visc, podré pensar aleshores en els meus afers privats.» I se'n va al front, demanant, com li era habitual, un lloc gens fàcil. Els qui l'envolten s'estranyen que hagi deixat els treballs científics per anar allà. El Dr. Scharf, amb qui treballava, li va demanar un dia per què havia deixat el treball científic per anar allà. «Li vaig manifestar que, amb tots els meus condeixebles en campanya, no veia per què me n'havia de sortir més bé que ells. Em va semblar que això l'impressionava.»

El desembre del 1938, per protegir-la de la seva

condició de jueva, la traslladen del Carmel de Colònia al d'Echt, a Holanda. Però a la fi del 1942 es fa evident que els alemanys programen per a Holanda l'extermini sistemàtic dels jueus. Edith feia nou anys que s'havia transformat en la carmelita sor Teresa-Beneta de la Creu. I no anava errada de triar aquest nom. Arribaria fins al límit de la creu.

D'una manera molt més profunda que en la decisió, feia uns anys, de córrer la sort dels seus companys a la guerra, se sent cada dia més solidària dels seus germans de raça perseguits. Un dia en confiarà la raó al pare Hirschmann amb una frase així d'impressionant: «Vostè no es pot imaginar què significa per a mi ser filla del poble escollit: és pertànyer a Crist no sols per l'esperit, sinó també per la sang.»

Uns tres anys abans del martiri havia demanat permís a la seva priora per oferir-se com a víctima. «Permeti'm d'oferir-me al Còr de Jesús com a víctima propiciatòria per la pau veritable. Sé que no sóc res, però Jesús ho vol, i segurament aquests dies en cridarà molts més a fer-ho.»

El dia 2 d'agost de 1942, les treuen violentament del monestir, a ella i la seva germana Rosa, en un cotxe de la Gestapo. A l'hora de sortir de la clausura, Edith, donant la mà a la seva germana, li diu: «Vine, anem a trobar-nos amb el nostre poble.»

Paraula i vida

Lluís Martínez Sistach

Arquebisbe de Tarragona i Prímat

Sostinguem la nostra Església

Avui parlem de diners. Ja ho sabem, la missió de l'Església no és guanyar diners, no és acumular recursos materials. La seva missió és pastoral perquè Jesucrist l'ha fundada per portar l'amor salvador de Déu a tot home i a tota dona.

El treball pastoral que fa l'Església, com tota mena de treball, necessita persones i infraestructures. L'evangelització, la catequesi, la celebració de la fe, la fraternitat i ajuda als necessitats, la formació i manteniment dels sacerdots i cristians més dedicats a la

pastoral, demana recursos econòmics. És ben veritat que darrere de cada projecte pastoral hi ha un pressupost econòmic.

Entre els drets i deures fonamentals dels cristians, el Codi de Dret Canònic recorda que «els fidels tenen l'obligació de subvenir a les necessitats de l'Església, a fi que aquesta disposi dels mitjans necessaris per al culte diví, les obres apostòliques i de caritat i la convenient sustentació dels ministres». Som Església i d'ella rebem molt espiritualment. Per això, contribuir a les necessitats materials de l'activitat de la nostra diòcesi és una convicció que neix i arrela en el cor del cristià. El compromís econòmic envers l'Església és una conseqüència del baptisme i una expressió de solidaritat eclesial.

El lema de la diada de Germanor és aquest: «El sosteniment de la nostra Església és a les teves mans.» És ben clar i suggestiu. Per això el Concili Provincial Tarraconense «anima i urgeix els fidels cristians a destinar un tant per cent dels seus ingressos al sosteniment de l'Església, i el qui pot més, també ha de ser més generós».

Avui s'ha de treballar amb pressupostos i balan-

ços. Aquesta tècnica també ha entrat en l'economia de l'Església. Ho saben molt bé els cristians que formen part dels Consells parroquials i diocesans d'economia. Per això convindria que les comunitats cristianes disposessin de previsions estables en les aportacions dels fidels. ¿Per què no incorporar al pressupost familiar, com una despesa habitual setmanal o mensual, l'aportació a l'Església? ¿Per què no canalitzar aquesta aportació mitjançant quotes o subscripcions?

En l'arranjament de l'economia de l'Església hem avançat força. Tanmateix, aquesta economia és insuficient i obliga a confeccionar uns pressupostos que no cobreixen com cal les necessitats. Hem de créixer més i més en generositat d'acord amb les possibilitats econòmiques de cadascú. L'apòstol Pau, per tal d'estimular-nos, ens posa davant dels ulls la generositat de Jesucrist, el qual, essent ric i de condició divina, es va fer pobre per nosaltres.

Com en la família, tots som responsables del sosteniment de la nostra Església. Quina joia participar amb el nostre ajut econòmic en la realització de la missió de la nostra arxidiòcesi!

INFORMACIÓ ECONÒMICA DE L'ARQUEBISBAT DE BARCELONA

1. Acudim novament a la trobada anual per comunicar a la diòcesi la situació econòmica en què ens trobem; en aquest cas, referent a l'exercici del 1997.

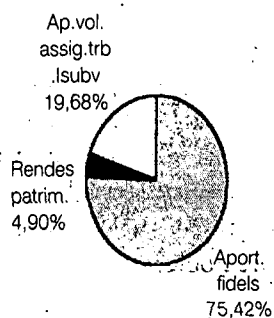
Considerem important aquesta ocasió per poder manifestar a tots els fidels i a la societat, de quina forma estem aplicant els recursos que obtenim, una part dels quals, cada vegada més important, és fruit de l'aportació de tots (vegeu quadre 1).

Quadre 1. Recursos ordinaris obtinguts en 1997. L'aportació dels fidels representa el 75,42% del total d'ingressos de la diòcesi de Barcelona.

(Quantitats en milions de pessetes)

CONCEPTES	1997	1996
Aportació fidels	3.431,9	3.199,8
Rendes patrimoni	223,2	166,6
Assig. trib. i altres	895,5	946,3
	4.550,6	4.312,7

GRÀFIC INGRESSOS 1997

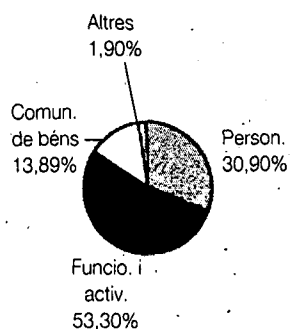
Com es pot comprovar, la situació econòmica de la diòcesi de Barcelona, que integra 460 parròquies i els serveis centrals de l'arquebisbat de Barcelona, continua essent deficitària, si bé la millora en els ingressos preveu l'obtenció gradual d'un equilibri entre ingressos i pagaments (vegeu quadre 2).

Quadre 2. Pagaments ordinaris en 1997. L'augment en la partida "Funcionament i activitat" és degut al fort creixement de les despeses aplicades en conservació d'edificis i equipaments parroquials.

(Quantitats en milions de pessetes)

CONCEPTES	1997	1996
Personal	1.454,3	1.549,9
Funcionament i act.	2.508,4	2.029,5
Comunió de béns	653,8	701
Altres	89,3	77,6
	4.705,8	4.358,0

GRÀFIC DESPESES 1997

De fet el fort creixement en la reparació i manteniment en els temples i dependències de les parròquies ha motivat que no s'obtingués l'equilibri en el 1997.

Tal com assenyalen les xifres consolidades, el resultat de l'activitat diocesana ha estat negatiu en 155,2 milions de pessetes (vegeu quadre 3).

Quadre 3. Resultat ordinari 1997 i comparació amb 1996.

(Quantitats en milions de pessetes)

CONCEPTE	1997	1996
Ingressos	4.550,6	4.312,7
Despeses	4.705,8	4.358,0
Resultat ordinari	-155,2	-45,2

A part d'aquestes xifres ens referim ara a les corresponents al pressupost extraordinari, el qual a diferència d'aquell, compara els ingressos obtinguts per la venda de patrimoni amb les despeses de construcció de nous temples i equipament diocesans. En aquest punt fem dos comentaris. Un primer comentari és que la diòcesi de Barcelona, ha d'afrontar la construcció de nous temples ja que encara hi ha llocs on no hi ha una presència d'Església o bé la que hi ha no reuneix les condicions idònies per a la vida de la comunitat cristiana. Durant l'any 1997 s'ha iniciat la construcció de 3 temples nous: dos a Barcelona, als barris de la Meridiana i de la Guineueta, i un a Terrassa, que s'inauguraran en el 1998. Un segon comentari a fer és que, tal com estem ara, no tenim cap més via per finançar els projectes de temples nous que el recurs a la venda de patrimoni i això no sempre és possible; d'altra banda, fa minvar la solvència per poder respondre de les necessitats econòmiques futures. En el quadre núm. 4 oferim les dades sobre els ingressos i les despeses extraordinàries.

Quadre 4. Xifres del pressupost extraordinari de 1997.

(Quantitats en milions de pessetes)

CONCEPTE	1997	1996
Venda patrimoni	61,2	97,4
Subvencions capital	23,5	99,5
Altres	29,7	61,2
SUMA INGRESSOS	114,4	258,1
Obres nous temples i equipaments dioc.	126,8	304,4
SUMA DESPESES	126,8	304,4
RESULTAT (dèficit)	-12,4	-46,3

La via de solució és la implicació de tots en l'obtenció de més recursos per cobrir les despeses que la missió de l'Església de Barcelona necessita, tant per sortir de la situació de dèficit ordinari en què ens trobem com per fer-la més viva i present en la nostra societat.

Davant d'aquesta exigència de responsabilitat en la viabilitat econòmica de la nostra Església de Barcelona, hem de remarcar l'austeritat dels seus pressupostos. Recordem que compta amb 460 parròquies, i s'hi ha de sumar els serveis pastorals de les delegacions diocesanes. Així un im-

port de despeses entorn als 5.000 milions de pessetes representa per a la població que té de 4.194.248 d'habitants, la quantia de 1.192 pessetes per persona i any.

2. Als comentaris a la informació econòmica de l'exercici del 1997 hi ha un tema al qual volem donar una rellevància especial, **la comunió de béns**.

Aquesta expressió és una cosa específica i singular dels cristians. A la societat actual, sorgeixen amb relativa freqüència veus apel·lant a la solidaritat amb els sectors de població més marginats o amb els pobles més desafavorits.

Nosaltres, els cristians, aquesta solidaritat la definim en la seva expressió màxima, com la comunió de béns: anar fent cada dia que allò que és meu passi a ser una mica més teu, nostre.

De vegades ens preguntem quines són les aportacions específiques que els cristians podem fer a la societat. Creiem que la comunió de béns pot ésser una aportació realment singular.

Hi ha dos aspectes concrets de la comunió de béns que cal assenyalar:

La comunió de béns en l'activitat de les parròquies.

Al quadre núm. 5 es visualitza el repartiment de cada 100 ptes. aportades en les col·lectes parroquials. Per tant, de les col·lectes entregades pels fidels a les parròquies el 1997, que van sumar 2.576,9 milions de ptes., el 13% va a parar a altres entitats, especialment Càritas Diocesana i Mans Unides. Un 23%, al Fons Comú Diocesà, i el 64% restant és el que es destina únicament a sufragar les despeses de la pròpia activitat pastoral i social de les parròquies. En xifres absolutes no representen quantitats molt elevades, però són l'expressió concreta de la comunió de béns existent entre nosaltres i que fa possible l'activitat pastoral.

Quadre 5. Repartiment de 100 pessetes de les col·lectes parroquials. Aplicació de les aportacions dels fidels en parròquies en 1997.

(Quantitats en milions de pessetes)

REPARTIMENT DE 100 PTES. DE COL·LECTES

□ A entitats humanitàries i altres d'Església (326,8 milions de ptes.); Càritas Diocesana, Mans Unides, Missions, Seminari, etc.

■ A les pròpies parròquies (1.662,3 milions de ptes.); per cobrir despeses de funcionament i les seves activitats pastorals i socials.

□ Al Fons Comú Diocesà (587,8 milions de ptes.); per atendre solidàriament retribucions i assignacions dels sacerdots i necessitats globals de la diòcesi.

En la mesura que fem possible que augmentin els fons obtinguts, podrà ser més bona l'activitat pastoral i social a realitzar en la societat.

El Fons Comú Diocesà.

El Fons Comú Diocesà és, com a tal, un fons de comunió de béns, destinat a assumir amb criteris d'igualtat les retribucions i assignacions dels nostres pastors i

ajudar a aquelles parròquies que es troben en situació delicada.

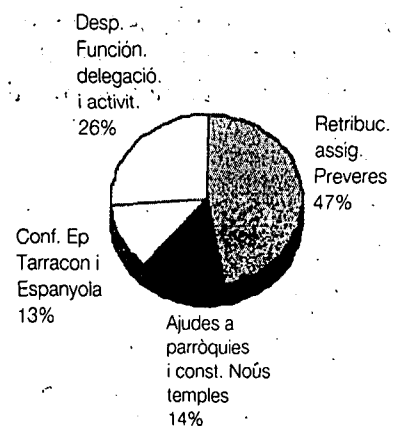
En una societat com la nostra, en què ens inclinem fàcilment cap a allò concret, cap al que tenim més a prop nostre, hi ha situacions més genèriques, més allunyades de la nostra realitat pròxima, que se'ns fan més difícils d'entendre i, de vegades, d'acceptar.

Ja hem esmentat que les comunitats parroquials responen bàsicament a través de col·lectes específiques, a situacions socials que atenen Càritas Diocesana, l'organització Mans Unides, les nostres missions, etc. També hi ha la col·lecta de Germaïor, que conjuntament amb una part dels ingressos parroquials va a parar al Fons Comú Diocesà, que és administrat per la Delegació Diocesana d'Economia.

Però també s'aplica una part a l'Església catòlica d'altres diòcesis catalanes i d'altres pobles de l'Estat espanyol.

Quadre 6. Aplicació del Fons Comú Diocesà i d'altres recursos de l'Arquebisbat de Barcelona en 1997.

APLICACIÓ DEL FONS COMÚ DIOCESÀ

L'economia en l'Església és per tant, quelcom significatiu de la nostra vida de cristià, ja que és i ha d'esdevenir un element decisiu en la construcció d'un món fraternal i just, camí de la salvació.

CONCLUSIONS DE L'INFORME ECONÒMIC

1. El pressupost ordinari (Ingressos-Despeses) depèn en un 75% de les aportacions dels fidels i presenta un dèficit de 155 milions de ptes.

2. Les despeses extraordinàries —reparació i construcció de nous temples— únicament es pot finançar amb la venda de patrimoni (cada cop més exigiu i limitat).

3. S'arrossega, a més, un dèficit acumulat, cobert per l'endeutament amb entitats financeres, de gairebé 600 milions de ptes.

4. Ara bé, aquesta situació d'em-pobriment permanent es pot capgirar en el temps mitjançant la progressiva conscienciació dels fidels. L'única solució és «l'autofinançament de l'Església catòlica de Barcelona». I això s'assoleix amb 1.192 ptes. per persona i any.

opinió

Zoom

Les forces de la naturalesa, que cap giny humà no pot dominar, s'han desplegat furiosament damunt països que diem pobres, (els de la ribera caribenya), fent més greu encara la seva pobresa. Milers de morts, milers de víctimes que les informacions fan arribar sifres incalculables ó, milions i més milions de danys econòmics... reclamen, ens reclamen a tots nosaltres, els benestants del món, un esforç per pal·liar tanta desgràcia. Les imatges que ens arriben del desastre són prou eloqüents.

Filtrant la notícia

Francesc Gamissans

Enfrontaments
a Albània

Les úniques religioses que tingueren el valor de desafiar la poderosa màquina del poder que les obligava a deixar la congregació i l'hàbit foren cinc religioses serventes de Maria Dolorosa, una petita comunitat de Scuteri (Albània), que ha complert els cent anys de la seva fundació.

Només viu una d'elles, sor Júlia Gjioka, que va assistir a l'homenatge que li van retre a Valona. La valenta monja, en morir les seves companyes, ha estat acollida per les Serventes de Maria Reparadora.

La congregació de Maria Dolorosa, fundada l'any 1897, es dedicava a l'assistència de nens pobres i orfes. El 1934, obriren cases a Tirana, Elvasan i Valona. Amb l'arribada de

la dictadura, el 1946, les obligaren a diluir-se, com a totes les altres congregacions religioses, integrar-se a la seva família, i treure's l'hàbit de monja.

Però a Scuteri romangué un petit grup d'aquestes religioses —cinc— com a testimoni de perseverança en la pròpia vocació. Continuaren vivint en comunitat, però vestint de seglar i dedicant-se al treball de sastreria per mantenir-se.

Amenaçades moltes vegades i fins i tot, ficades a la presó, seguien fent el bé. Resaven en privat amb molta prudència, però la gent sabia qui eren, les respectava i estimava. Visitaven les famílies i hi portaven l'escalf humà, l'únic que podien fer legalment.

La seva estima s'ha manifestat ara lliurement en la celebració del centenari, al qual assistiren l'administrador apostòlic d'Albània del Sud, el nunci i l'arquebisbe de Tirana, Mons. Roc Hirdita. Era present sor Júlia i una religiosa de Valona, però el públic era molt nombrós. Sor Júlia no podia ocultar l'emoció que l'ennuegava tot recordant temps passats. «Els assistents laics no eren tots catòlics, hi havia també ortodoxos i musulmans», ha manifestat sor Júlia, cosa que confirma que el clima de confrontacions existents a Albània són més polítiques i ètniques que religioses.

Notes
insignificants

Germà Adrià

M'agradaria...

«**P**are Nostre... sigui santificat el vostre Nom...»

Que la nostra vida, Senyor, sigui un cant de lloança a Tu des del principi al final. Voldria viure com el teu Fill Jesucrist, que sempre et beneïa. Voldria beneir-te com et beneïx l'univers de les criatures, d'ara i de tots els temps. Dels animals fins al més diminut que clamen pel teu Nom amb les seves meravelles. Beneir-te amb la infinitat de plantes i arbres i flors que adornen la nostra vida, la Teva terra.

Beneir-te amb els núvols i el sol, el dia i la nit, les estrelles de tots els firmaments i totes les constel·lacions que encara no coneixem, però que ja et proclamen a Tu com a Déu i Senyor de tot. Beneir el teu nom, enfonsat en pregàries o trepitjant els carrers de la ciutat.

Em dol, Senyor, escoltar tantes blasfèmies. Tu saps que no saben el que es diuen. Tu saps que sobretot els meus amics marginats només et blasfemen de paraula. Em dol que s'utilitzi el teu Nom per imposar lleis injustes, o pràctiques ridícules o ritus fora del temps o condemnes infal·libles... Com abusem del teu Nom, com l'emprem a conveniència nostra. Em dol, Senyor, que fins i tot en nom teu es mata i s'inicien guerres fratricides.

M'agradaria, Senyor, poder organitzar manifestacions (no ja processons), en què totes les pancartes fossin una lloança al teu Nom («Beneït sigui el Nom del Senyor»); i que totes les consignes fossin un crit de lloança a tu (Senyor, Tu ets gran... Senyor, Tu ets bo). Manifestacions que acabessin amb discursos, pregària, agenollats a les places, i lloant el teu nom sobirà de l'Amor.

M'agradaria que en despertar-nos la nostra primera paraula fos sempre un clamor cap a Tu. Fins i tot la d'aquells que es desperten a la presó o entre cartrons o en un hospital. M'agradaria que el primer «papa» dels nens, sabessis que és per a Tu, el «papa» de tots i de sempre. M'agradaria que en morir, Senyor, poguéssim fer-ho tots com aquella dona a qui tant estimava, i que es va morir resant el Rosari amb nosaltres, en pronunciar el Glòria al Pare...

Segueix santificat el teu Nom, Senyor, ara i sempre; aquí i a tot arreu. Glòria a Tu, Senyor.

Punt de vista

Rosa Maria Piquer
 Monestir de Santa Maria de Cadins

La mirada

Diu en que la mirada és el mirall de l'ànima. Tots ens hem extasiat alguna vegada davant l'esguard innocent i net d'un nen. La mirada ens és expressió de sentiments, de pensaments i d'emocions, o bé n'és la pantalla que els amaga. Hi ha mirades amorfes que no traspuen res, n'hi ha de buides, n'hi ha que ho diuen tot sense paraules.

Com devia ser la mirada de Jesús? A voltes, l'evangeli ens parla que Jesús va mirar algú i aquest es va sentir estimat, acollit, salvat, amb la força d'una sola mirada. Pere va rendir-se, penedit d'haver negat Jesús quan va sentir damunt seu la seva mirada «i va plorar amargament...» (Mc 14:72) de dolor i d'amor.

Déu ens mira constantment. La seva mirada acompanya el nostre camí per la vida. És una mirada d'amor infinit, d'un pare, d'una mare que ens estima amb un amor immens. Ni un instant deixa de mirar-nos! La mirada de Déu és una mirada que ens penetra fins al més íntim, que ens coneix més que no pas nosaltres mateixos ens coneixem. És una mirada alliberadora

perquè no ens jutja. És una mirada que ens salva. És un esguard que ens fa créixer, que ens mou a progressar. La mirada de Déu ens esperona contínuament a superar les nostres migradeses i infidelitats. «Feu-nos veure la claror de la vostra mirada i serem salvats!» (Sl 79:4), cantem en el salm.

Déu ens mira tot desitjant-nos. Vol que siguem seus, que ens obrim a Ell, que no li girem l'esquena, però ens deixa infinitament lliures, no hi ha en Ell coacció de cap mena, podem triar sempre: o obrir-nos a Ell i acollir-lo a cor obert en la nostra vida, o bé no fer-ne cas i seguir la nostra.

Com és la nostra mirada? És allò que és el nostre

cor. Amb la mirada podem estimar o odiar, podem alliberar o condicionar, podem acollir o rebutjar. La nostra mirada pot ser una mirada veritablement humana o pot reflectir un interior ple de passions inconfessables, depèn de la nostra actitud interior: tal com sigui el nostre desig profund, serà el nostre esguard. Som responsables de les nostres mirades. Amb un esguard podem estimar o ferir, podem construir o destruir. Déu mira els altres a través de les nostres mirades, Déu els estima a través del nostre amor. De la nostra transparència interior depèn que la nostra mirada sigui un reflex de la mirada de Déu-Amor.

EL CLERGAT NADIU PROMOU LA IMPLANTACIÓ DE L'ESGLÉSIA ALS PAÏSOS DE MISSIÓ

AJUDEM ELS SEMINARISTES NADIS i diguem ben alt que...

...la llavor ha arrelat i el clergat nadiu és el fruit d'unes terres que necessiten l'ajut de l'Església.

...els missioners passen el testimoni a mans de bisbes i sacerdots nadius.

...el clergat nadiu és el futur de la nostra Església i ara més que mai aconseguirem que les vocacions no es perdin per manca de mitjans.

...100.000 seminaristes joves es preparen per servir els seus pobles ajudats per les OBRES MISSIONALS PONTIFICIES. També ajudem els noviciats femenins i masculins de Missions.

Enguany aquests quatre Seminaris majors depenen especialment de la nostra col·laboració per garantir el futur de l'Església en aquests països.

St. Joseph's Seminary Aboke	Lira (Uganda)	180 alumnes
Seminari Mayor Cristo Sacerdote	La Ceja (Colòmbia)	170 alumnes
Seminari Major Mornig Star	Calcuta (Índia)	186 alumnes
Queen of Apostles College Seminary	Tagum (Filipines)	113 alumnes

Constatem que l'ajuda als Seminaris és la millor inversió en favor de les Esglésies joves de Missions

- UNA BECA de 300.000 ptes. facilita 6 anys d'estudi
- MITJA BECA de 150.000 ptes. facilita 3 anys d'estudi
- UN CURS SENCER per 50.000 ptes.

PER A INFORMACIÓ i DONATIUS adreceu-vos a les Delegacions Diocesanes de Missions de Catalunya:

08002 BARCELONA
 C/ Bisbe, 5
 Tel. (93) 270 10 14

43003 TARRAGONA
 Pla de Palau, 2
 Tel. (977) 23 34 12

25002 LLEIDA
 Plaça de Sant Josep
 Tel. (973) 26 76 39

17004 GIRONA
 C/ Albareda, 15
 Tel. (972) 20 32 97

25700 SEU D'URGELL
 Bisbat
 Tel. (973) 35 00 54

25280 SOLSONA
 Bisbat
 Tel. (973) 48 06 19

43500 TORTOSA
 C/ Cruera, 5
 Tel. (977) 44 07 00

08500 VIC
 C/ Santa Maria, 1
 Tel. (93) 883 26 55

Cartes del lector

Vint anys

Sra. Directora,

Recentment s'han complert vint anys del papat de Joan Pau II. Amb aquest motiu s'han publicat molts reportatges, en què s'ha destacat que és el Papa que més ha viatjat, el que més sants ha elevat als altars, el que més persones ha beatificat i el que ha escrit el nombre més gran de discursos i documents. M'agradaria ressaltar que també és el Papa que més a prop ha estat dels malalts, dels joves, dels pobres, de les famílies, etc. És el Papa que millor ha sabut apropar-nos la doctrina de l'Església, un exemple el tenim en el nou Catecisme. Joan Pau II, moltes felicitats i que en compleixis molts més.

M. TERESA SOL
Barcelona

«Dies domine»

Sra. Directora,

Els mitjans informatius s'estan ocupant aquests dies de la Carta Apostòlica sobre la celebració del diumenge. Davant d'algunes interpretacions i comentaris sentits i llegits, tinc la necessitat d'aclarir uns punts a les persones que no tenen l'oportunitat d'informar-se en directe, i que confien en l'objectivitat i veracitat dels periodistes, donant per fet que parlen del que saben.

En primer lloc, el Sant Pare s'adreça als catòlics, creients que professen lliurement una fe i que coneixen i intenten viure uns manaments, el tercer dels quals és santificar les festes; d'una manera especial, el diumenge, el dia del Senyor. Estimar Déu i estimar el proïsme són els dos manaments que condensen la vida cristiana. I estimar necessàriament ha de traduir-se en obres. La relació amb Déu, entre altres manifestacions, s'expressa en un culte públic, comunitari, d'adoració, d'amor, d'acció de gràcies, de petició.

Perquè el Sant Pare es veu en l'obligació de recordar-ho ara amb una especial insistència? Qualsevol educador —pare, mestre— sap que ha d'estar cons-

tantment repetint els principis fonamentals que hagin de ser assimilats pels seus educands, i més quan sorgeixen circumstàncies que ho fan necessari de forma especial.

Ningú no posa en dubte que la relació, el tracte, la convivència entre pares i fills és fonamental per a la bona salut de la família. No s'haurien d'intentar entreteniments i buscar moments que estretin aquests llaços en comptes d'afluixar-los?

En cap moment el Papa ha atacat el futbol. El Sant Pare ens recorda que, en el dia del Senyor, tots han de fruir del descans i distracció suficients que els permeti cultivar la seva vida familiar, cultural, social i religiosa, sense dedicacions exclusives que trenquin el degut equilibri. Pot trobar-se un programa que tingui més en compte les dimensions de l'ésser humà? Per què aquestes crítiques acompanyades d'interpretacions, de vegades tortes?

CHARO ARANETA
Barcelona

Diàleg obert

Per tal d'augmentar la participació i el debat entre els nostres lectors, obrim aquesta nova secció dins de «Cartes del lector», on els temes d'actualitat són els protagonistes. D'aquesta manera, esperem afavorir el diàleg obert en el nostre setmanari.

Regal setmanal

Sra. Directora,

En pocs dies, celebrem l'esdeveniment d'haver arribat al núm. 1.000 de *Catalunya Cristiana*. Arribar en aquest número tan rodó és, per si mateix, un bon motiu de celebració. Però arribar-hi amb informació cristiana, seriosa, àmplia i plural és més que un doble mèrit. Per això en donem gràcies a Déu i a tots els que han sabut col·laborar en aquest setmanari al llarg de la seva història.

El que signa aquesta carta de felicitació —també d'agraïment— va conèixer el setmanari en l'etapa, anys 1985-1992, en què em vaig formar a la Facultat de Teologia, Institut de Litúrgia, i vaig treballar pastoralment en la nostra comunitat religiosa de Roselló, 175. Va ser una bona etapa de formació i de treball pastoral, alhora que de coneixement de la vida de l'Església catalana.

De nou al camp missioner el 1992 —una parròquia de Villa Miseria a la perifèria de Buenos Aires—, vaig sol·licitar que em continuessin enviant gratuïtament el setmanari. No volia perdre contacte amb la vida d'una Església que m'havia rebut tan fraternalment. Des de llavors, puntualment, el rebo. No es poden imaginar com l'espero i agraeixo. Més encara, aprofito alguns temes per «copiar-los» en una petita publicació que editem des de la parròquia. Sempre n'esmento la font.

Els meus estimats i antics professors, Mons. Pere Tena, que segueixo en les seves col·laboracions, i Mn. Pere Farnés, que m'han visitat en aquest camp de l'Església, coneixen el meu lligam amb aquesta etapa de la meua vida sacerdotal, passada a Barcelona, així com la precarietat de la parròquia i les necessitats de la gent. En aquest camp pastoral vaig arribar com a missioner l'any 1974. Fa uns anys... Per això la «gratuitat» és una condició imprescindible perquè pugui rebre aquest «regal setmanal».

P. FRANCISCO BLANCO MARTÍN
Buenos Aires

Publicitat creativa

Sra. Directora,

Admiro l'art publicitari per la seva capacitat creativa. I m'adono que el missatge que ens transmet està de tal manera integrat en les nostres vidés que, fins i tot, sol ser el punt de partença de les nostres converses: les pròximes compres, els gustos i preferències... Hi ha publicitat que convenç i hi ha publicitat que fereix: perquè cau en posats lleugers, volubles, que falsifiquen, amb la seva demagògia, conceptes clau de la vida. Perquè trivialitza fins i tot els aspectes més íntims de les persones. Perquè utilitza el cos de l'home o de la dona com un reclam pobre i poc original per anunciar el seu producte, trepitjant la seva dignitat i el significat de la seva corporeïtat.

Admiro i defenso una publicitat neta i noble, que valori la persona —home o dona— per ser algú, no per ser o tenir alguna cosa. La creativitat publicitària ha d'estar al servei de la persona. Ni el o la model publicitària ni el comprador han

de ser manipulats per la publicitat sinó respectats i humanitzats, mai cosificats, com penosament tants anuncis tenen com a denominador comú. Per a mi i penso que per a molts altres ciutadans aquestes marques o productes perden la garantia que intenten vendre.

Des d'aquí la meua enhorabona i la meua empena als creatius que fomenten una cultura publicitària que convenci i venci amb aquests arguments: que la seva força sigui la claredat i la dignitat per sobre del pur i dur negoci.

MARIA SOLÍS
Barcelona

No sabem acollir

Sra. Directora,

La meua nòvia és una noia estrangera educada en un país de l'antic bloc de l'Est. Fa quatre anys va arribar a l'Estat espanyol, i per Pasqua va venir a viure a Barcelona. Com tots els estrangers no comunitaris, la seva vida és plena de papers, pors, visats i precarietats, a més del que suposa viure en una societat tan diferent. Per si encara no fos prou canvi, ha decidit formar-se en la fe i batejar-se. Als Estats Units o en qualsevol país de missió, hauria pogut recórrer a un servei d'iniciació cristiana per a adults, que n'hi ha i en abundància. A Barcelona el bisbat et remet a les parròquies, que al seu torn només t'ofereixen curssets bíblics, que amb un llenguatge ja creient es dirigeixen a ja creients. Són molts els dubtes i les reticències que una persona adulta té, sobretot si tota la joventut ha estat formada en una ideologia pseudoreligiosa com la comunista: ara tot li s'ona a «grup tancat» i a ideologia, i el que veu no li demostra el contrari.

Un exemple: em va semblar que era una bona idea assistir a una sessió de pregària jove el dijous 22 d'octubre una parròquia sobre el Jubileu i els vint anys del pontificat del Papa. Pensava que hi hauria música, cants i audiovisuals. N'hi havia, però només en català. Vaig parlar amb els preveres encarregats i vaig veure que hi havia molt, molt de text, que es llegiria molt i pregaria poc, i que la meua nòvia s'hi avorriria perquè no entén gaire el català. Vaig proposar al capellà que es llegissin en castellà alguns dels textos. Em va dir que no, que ni parlar-ne. Vaig insistir-hi amb educació. Va ser en va. Em vaig sentir exclòs del meu país, en la meua Església. No som flexibles, volem que ens surti bé la funció, no transmetre l'Esperit. I no estem preparats per acollir els estrangers que se'ns apropen.

PABLO GINÉS
Barcelona

NOTA: Davant d'aquesta situació hem cregut oportú informar a aquest lector d'alguns llocs on es pot dirigir la seva nòvia per rebre un servei d'iniciació i acollida cristiana.

Esqueles a

Catalunya Cristiana

Truqueu al
934 905 988

Descompte especial per a subscriptors, parròquies i comunitats religioses.

Trobo a faltar...

Joan Guiteras i Vilanova

Prometo al lector que, amb aquestes ratlles, no vull fer de ploramiques. La major part de coses solucionables no requereixen lamentacions, sinó actuacions. No obstant això, tinc, de fa temps, una recança que em punxa el cor: la manca de la presència dels infants en les nostres comunitats cristianes, especialment en les celebracions de l'Eucaristia. Hi ha infants a les catequisis, sortosament, però no estan presents en altres realitats eclesials. I això em sap greu. Fins i tot, és rara la celebració dominical en la qual es fa referència als petits que hi participen.

No vull ser injust, perquè la vida és prou complexa per simplificar-la, però no sé si els pares i la mateixa comunitat cristiana se saben situar en la postura adequada davant els homes i dones del demà. Recordo una pel·lícula dirigida per Truffaut, que presenta una

problemàtica important de deixadesa paternal en l'educació dels fills. A la darrera escena, a l'escola, el mestre s'adreça als nens i nenes i els fa: «Mireu, de vosaltres, ningú no se n'ocupa gaire perquè no podeu votar.» El film, ben realitzat, fa pensar.

Els nens i nenes són una realitat social important. En el si de les famílies n'obren la dimensió del futur, són font de joia i de responsabilitat, obliguen els pares a un determinat tarannà en pro de la seva educació, centren l'amor familiar i el fan madurar, suposen un estímul i un compartir amb els germans, per a ells la família pren opcions que la fan atenta als més dèbils, etc. Els infants cristians també són un bé per a l'Església que els fa néixer a les fonts baptismals, esdevenen els germans petits de la família dels fills de Déu, la fan mare sol·lícita, li donen el goig de prosseguir la tasca amb esperança, l'obliguen a

saber escoltar

educar-los amb veritable amor, li ensenyen una mena de sentit connatural del sagrat, li recorden la netedat del cor, li reclamen l'opció pels petits, l'allunyen de la ideologització, etc.

Els pares, els educadors i els preveres han de conjurar esforços per tal que els nens i nenes assisteixin a la celebració eucarística dominical. Això fa que la lloança de l'Església sigui més plena i que el seu goig sigui més real. Algú em podria dir que les circumstàncies actuals no són prou favorables a aquesta realitat. N'estic segur. Tanmateix cal trucar a la consciència dels pares, és necessari que els catequistes ho expliquin als nois i noies i a llurs famílies, convé que els preveres i diaques procurin exhortar i, alhora, posar les condicions necessàries a fi que la presència dels petits no passi desapercibuda i que es puguin trobar bé en les celebracions del diumenge.

L'escorpí

P-J Ynaraja, capellà del Montanyà (ynaraja@redestb.es)

a propòsit de la Bíblia

Hi ha pocs animals als quals es pot aplicar el qualificatiu de maleït i maligne amb tanta propietat com a aquest aràcnid. No és un insecte, tot i que hi conviu, ni un crustaci, encara que s'assembla molt al cranc de riu.

Diuen que la femella devora el mascle després de ser fecundada i que si l'animal es veu encerclat pel foc, es clava l'esperó per suïcidar-se. Aquesta manera d'actuar em costa de creure, tot i que m'asseguren que els nens de Terra Santa ho practiquen com a divertiment. En aquestes terres el nostre animal arriba a fer uns 11 cm, segons el gest dels dits, una mida molt superior als nostres exemplars. Els d'Israel, de color blanc, són molt verinosos i, a vegades, mortals, els negres no són tan dolents.

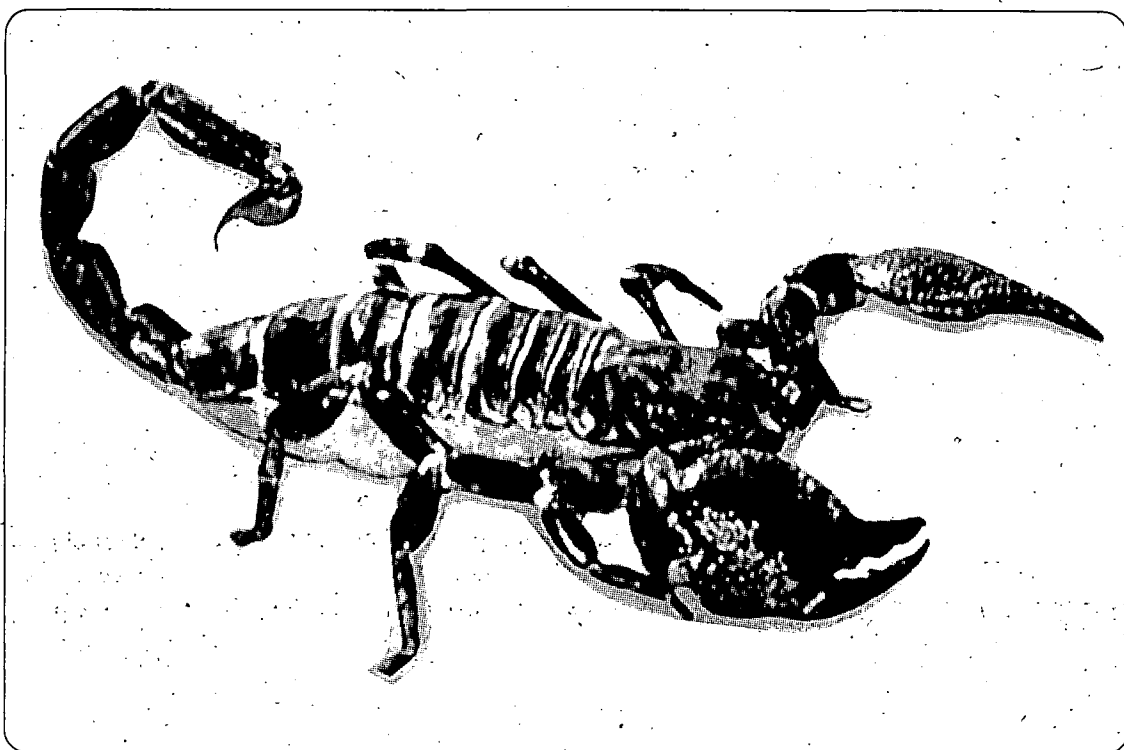
A prop de casa meua n'he vist alguns. L'altre dia, unes noies en van agafar un exemplar i se'l van emportar de record, mort i apergaminat. Si es vigila de no posar els dits sota les pedres no hi ha cap perill, perquè l'animal ni salta ni vola.

Sorprenentment, a la Bíblia, aquest animal hi apareix 13 vegades i hi ha un lloc a la frontera sud de Judà, al Nè-

gueb, que s'anomena *Pujada dels escorpins*, i del qual se'n parla quatre vegades.

Convido el lector masculí a llegir Sir 26:7, però les dones millor que se'n abstinguin.

A la Bíblia, alguna vegada es parla de l'escorpí com a arma de guerra, potser es tractava d'una mena de garfi. En altres ocasions era un símbol de turment, com a les paraules de Roboam

als seus súbdits 1R 12:11. D'altres és una imatge de terror, com a Ap 9:5. Jesús tampoc no l'oblida, vegeu Lc 11:12.

Ara penso que l'escorpí és una bona imatge del dimoni. Ignorat per molta gent, i molt perjudicial si no s'adopten precaucions, però totalment inofensiu si hom sap a què atènyer-se i quines

possibilitats té de salvació, encara que l'hagi atacat. És molt fàcil trobar l'antídote contra la mossegada del dimoni, la gràcia del perdó és a l'abast de qual-sevol fidel cristià. Però del diable, com d'aquest artròpode, es vol ignorar tant, que fins i tot hom pot patir els seus atacs i infectar-se'n, només és qüestió d'estupidesa.

CALENDARI DE LA SETMANA

Lectures de la missa,
santoral i altres celebracions

(Cicle litúrgic C; ferial II)

Temps de durant l'any (Salteri: setmana 1)

NOVEMBRE

15. Diumenge

XXXIII de durant l'any. Verd. Lectures: Malaquies 3:19-20a / Salm 97 / 2 Tessalonicencs 3:7-12 / Lluc 21:5-19

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Albert el Gran, b. dr.; Eugeni, b. mr.; Leopold, noble; Abib, diaca, mr.; Luperi i Didier, bs.

Festa Major: a Jafre de Ter i Sales de Llierca.

16. Dilluns

Fèria. Verd. Lectures: Apocalipsi 1:1-4; 2:1-5a / Salm 1 / Lluc 18:35-43. Si es vol: Santa Margarida, reina d'Escòcia (MLI) Blanc; Santa Gertrudis la Gran (MLI) Blanc.

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Edmund i Fideuci, bs.; Rufi, Elpidi, Eustoqui i Valeri, mrs.; Santa Agnès d'Assís, vg.

17. Dimarts

Santa Isabel d'Hongria (MO) Blanc. Lectures: Apocalipsi 3:1-6 / Salm 14 / Lluc 19:1-10

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Iscle, mr.; Gregori Taumaturg, b.; Alfeu i Zaqueu, mrs.; Santes, Hilda, absa.; Victòria, vg. mr.

Festa Major: a Bàscara, Breda, Conesa, Dosrius, Rajadell i Sant Pol de Mar.

18. Dimecres

Fèria. Verd. Lectures: Apocalipsi 4:1-11 / Salm 150 / Lluc 19:11-28. Si es vol: Dedicació de les Basíliques de Sant Pere i Sant Pau, de Roma (MLI) Blanc; Fets, 28:11-16.30-31 / Salm 97 / Mateu 14:22-33. BARCELONA: Dedicació de la Catedral (catedral, S / diòcesi, F) Blanc.

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Romà, diaca, mr.; Bàrula, nen, mr.; Aureli, mr.

Festa Major: a Lloret de Mar.

19. Dijous

Fèria. Verd. Lectures: Apocalipsi 5:1-10 / Salm 149 / Lluc 19:41-44

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Abdies, prof.; Faust, diaca, mr.; Crispí, b.; Azes i comps, mrs.

20. Divendres

Fèria. Verd. Lectures: Apocalipsi 10:8-11 / Salm 118 / Lluc 19:45-48.

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Edmund, rei, mr.; Octavi, Salutor i Adventor, solds. mrs.; Dasi, b. mr.; Benigne, b.

21. Dissabte

La presentació de Santa Maria, Verge (MO) Blanc. Lectures: Apocalipsi 11:4-12 / Salm 143 / Lluc 20:27-40

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Gelasi I, p.; Honori, Esteve, Eutiqui i Heliodor, mrs.

Festa Major: a Lluçà, la Pobla de Cérvoles i Sedó.

Lectures bíbliques

Diumenge XXXIII de
durant l'any

Cicle C

Lectura primera

Ml 3:19-20a

Per a vosaltres sortirà el sol de la felicitat

Lectura de la profecia de Malaquies

Vindrà aquell dia abrusador com una forn. Tots els orgullosos i els injustos seran igual que rostoll, i aquell dia quan arribi, els incendiarà, no en deixarà ni l'arrel ni la tija, diu el Senyor de l'univers. Però per a vosaltres, que venereu el meu nom, sortirà el sol de la felicitat, i els seus raigs seran saludables.

Salm responsorial

97:5-6, 7-9b, 9cd (R.: 9)

Canteu al Senyor les vostres melodies, canteu-li al so de les cítares; aclameu el rei, que és el Senyor, amb trompetes i tocs de corn.

R. *Ve el Senyor a judicar amb raó tots els pobles.*

Bramula el mar amb tot el que s'hi mou, el món i tots els qui l'habiten; tots els rius aplaudeixen, i aclamen les muntanyes, en veure que ve el Senyor a judicar la terra. **R.**

Judicarà tot el món amb justícia, tots els pobles amb raó. **R.**

Lectura segona

2Te 3:7-12

Qui no vulgui treballar, que no mengi

Lectura de la segona carta de sant Pau als cristians de Tessalònica

Germans, ja sabeu què heu de fer si voleu imitar-nos. Entre nosaltres no vivíem mai desvagats, i a ningú no demanàvem de franc el pa que menjàvem, sinó que ens escarrassàvem treballant nit i dia, per no afeixugar ningú dels vostres. No és que no tinguem dret a la nostra mantenció, però volíem donar-vos un exemple amb la nostra vida, perquè vosaltres l'imitéssiu. Recordeu que quan érem entre vosaltres us repetíem aquesta regla: «Qui no vulgui treballar, que no mengi.» Us escrivim això perquè sentim dir que alguns de

vosaltres viuen desvagats i, a més de no treballar, es posen on no els demanen. A tots aquests, els ordenem i els recomanem en nom de Jesucrist, el Senyor, que treballin en pau per guanyar-se el pa que mengen.

Al-leluia

Lc 21:38

Alceu el cap ben alt perquè molt aviat sereu alliberats.

Evangeli

Lc 21:5-19

Sofrint amb constància us guanyareu per sempre la vostra vida

Lectura de l'evangeli segons sant Lluc

En aquell temps, alguns parlaven del temple, fent notar les seves pedres magnífiques i les ofrenes que el decoraven. Jesús digué: «Això que veieu, vindran dies que tot serà destruït: No quedarà pedra sobre pedra.» Llavors li preguntaren: «Mestre, ¿quan serà tot això i quin senyal anunciarà que està a punt de succeir?»

Jesús respongué: «Estigueu alerta, no us deixeu enganyar, perquè vindran molts que s'apropriaran del meu nom. Diran: "Sóc jo", i també: "Ja arriba el moment". Deixeu-los estar, no hi aneu, amb ells. I quan sentireu parlar de guerres i de revoltes, no us alarmeu. Això ha de succeir primer, però la fi no vindrà de seguida.» Després, els deia: «Una nació prendrà les armes contra una altra, i un regne contra un altre regne. Hi haurà grans terratrèmols, fams i pestes pertot arreu, passaran fets espantosos i apareixeran al cel grans senyals d'amenaça.

Però abans de tot això se us enduran detinguts, us perseguiran, us conduiran a les sinagogues o a les presons, us presentaran als tribunals dels reis o als governadors, acusats de portar el meu nom. Serà una ocasió de donar testimoni. Feu propòsit des d'ara de no preparar-vos la defensa: jo mateix us donaré una eloqüència i una saviesa, i cap dels vostres acusadors no serà capaç de resistir-la o de contradir-la. Sereu traïts fins i tot pels pares, pels germans, parents i amics, en mataran alguns de vosaltres, i sereu odiats de tothom pel fet de portar el meu nom. Però no es perdrà ni un dels vostres cabells. Sofrint amb constància us guanyareu per sempre la vostra vida.»

Crec en la resurrecció de la carn

Pere Tena, bisbe auxiliar de Barcelona

L'Esperit Sant i la resurrecció de la carn

«Nosaltres creiem fermament i fermament esperem que, així com el Crist ha ressuscitat vertaderament d'entre els morts, així també els justos, després de la mort, viuran per sempre amb Crist ressuscitat, i que ell els ressuscitarà el darrer dia. Com ho fou la seva, també la nostra resurrecció serà obra de la Santíssima Trinitat. "Si habita en vosaltres l'Esperit d'aquell qui va ressuscitar Jesús d'entre els morts, també gràcies al seu Esperit que habita en vosaltres, aquell qui va ressuscitar Jesús d'entre els morts donarà la vida als vostres cossos mortals" (Romans 8:11).» (Catecisme de l'Església Catòlica, núm. 989).

La fe en la resurrecció dels morts és un dels elements fonamentals de la fe cristiana. Només cal llegir el capítol 15 de la primera carta de sant Pau als Corintis per comprovar com l'Apòstol consi-

derava decisiu per a un cristià creure o no que els morts ressuscitaven. Això es va traduir ben aviat en un dels punts sobre els quals era interrogat el candidat al baptisme, i continua avui formant part del Credo de l'Església, tant en el Símbol Apostòlic (text baptismal, curt) com en el de Nicea Constantinopla (text de la missa, llarg).

En les dues formulacions del Credo, la fe en la resurrecció de la carn, o dels morts, està estretament vinculada amb la fe en l'Esperit Sant. El text de sant Pau citat en el Catecisme (vegeu el text inicial) fa ja aquesta relació. Una de les primeres formulacions que conservem de les preguntes fetes al candidat al baptisme diu així: «Creus en l'Esperit Sant, que està en la Santa Església, per la resurrecció de la carn?» (Tradició Apostòlica, inici segle III). L'Esperit Sant, present en l'Església, hi és com a penyora de la resurrecció de la carn. És la mateixa afirmació paulina, en definitiva.

La font de l'esperança

No és gens estrany, per això, que el papa Joan Pau II hagi vinculat la virtut de l'esperança a l'any dedicat a reconèixer la presència i l'acció de l'Esperit en l'Església, i que nosaltres, en aquestes darreres setmanes de l'any litúrgic dedicada a l'Esperit remarcuem especialment, en la litúrgia i en la vida personal, la consciència d'aquest fonament. La nostra esperança no té la seva font en nosaltres mateixos, o en les nostres obres, sinó en el do de Déu i la seva promesa.

La fe en la resurrecció de la carn és un dels punts més dèbils en les enquestes que alguna vegada es fan sobre els continguts de la fe dels cristians. Per això la vida de molts cristians és trista com la dels qui no tenen esperança (vegeu 1 Tessalonicencs 4:13). No es tracta de confondre el dolor, que legítimament es pot sentir per l'absència de les persones estimades, amb la falta d'esperança. Però

seria un error i una desviació de la fe buscar una resposta «consoladora» en doctrines com la re-encarnació o la transmigració de les ànimes, doctrines que tempten avui moltes persones. El cristià no defug la veritat de la mort, però alhora creu fermament que la mort no és l'última paraula sobre la persona humana, sinó la vida per sempre amb el Senyor.

La mort ha estat radicalment vençuda en la resurrecció de Crist, i en la resurrecció dels morts, al darrer dia, serà destituïda com a últim enemic (vegeu 1 Corintis 15:26). Sant Pau esmenta la pràctica d'aquells que es feien batejar a causa dels morts, és a dir, segons sembla, per assegurar que ressuscitarien amb els seus éssers estimats cristians que havien mort (vegeu 1 Corintis 15:29). És un testimoni de com la fe en la resurrecció envaïa la vida dels primers cristians. També nosaltres creiem i esperem, per la gràcia de l'Esperit que habita en els nostres cors.

la Bíblia a l'abast

Contra els qui ni fan ni deixen fer

(2Te 3:7-12)

Josep M. Aragonès, rector de Torrelavit i canonge de la seu de Barcelona

Sant Pau, exemple de laboriositat

Vet aquí un mal endèmic que ja pertorbava la pau en la comunitat de Tessalònica. Donada la situació d'aquella església, l'Apòstol escriu de nou als tessalonicencs reprenent el tema de la darrera vinguda del Senyor i la sort dels qui llavors ja haguessin mort (cf. 1Te 4:13-5:11). El problema suscitat pels falsos pietosos s'ha agreujat i la vida cristiana en pateix. Cal sortir al pas d'aquestes pertorbacions i tallar-los el camí. «Ja sabeu el que heu de fer si voleu imitar-nos» (v. 7a). Sant Pau no dubta gens de posar-se davant els tessalonicencs i oferir-se com un exemple a imitar. Com a Apòstol predicador de l'Evangeli té tot el dret a viure del seu treball ministerial. Però en lloc d'optar per ser un *alliberat* a càrrec de la comunitat, vivint a costa seva, ha preferit optar per l'encarnació en la manera normal de viure del poble senzill. «Entre vosaltres no vivíem mai desvagats, i a ningú no demanàvem el pa que menjàvem, sinó que ens escarrasàvem treballant nit i dia, per no afeixu-

gar ningú dels vostres» (v. 7b-8). Era certament una opció personal de l'Apòstol, que en això creia que podia i havia de renunciar a un dret que no discutí, sinó que afirma clarament. Això no havia de carregar l'economia de la comunitat, segurament precària, i per altra part, aquest estil de vida li proporcionava una més gran llibertat i un contacte més íntim amb el poble i les seves necessitats. Era també una manera molt concreta i pedagògica d'ensenyar a viure en cristià enmig d'una gran ciutat. «Volíem donar-vos un exemple amb la nostra vida, perquè vosaltres l'imitéssiu» (v. 9b). Així es posava en evidència que el servei de predicar i escampar l'evangeli entre el poble no esdevenia una professió especialitzada sinó que podia i havia de ser compartit per tots els creients, segons la pròpia capacitat i la missió rebuda en responsabilitat.

El perill d'una pietat mal entesa

Prendre's la vida cristiana pel propi compte comporta molts perills molt difi-

cils d'obviar i superar. En primer lloc hi ha el perill de convertir-se en punt mateix de referència, en lloc de mirar Jesús i el seu Esperit. La fe no és nostra. És do de Déu, que nosaltres rebem. Tampoc ve de nosaltres la salvació: ve de Crist. La vida cristiana és, doncs, de tota la comunitat. Tots hi som ajudats i ajudadors. Ningú no té l'exclusiva del camí de salvació, que és de Crist. A més, la pretensió de saber-ho tot, de voler tenir la darrera paraula en tot, i de viure a costa d'aquesta suficiència, mena a la pertorbació dels altres. S'acaba barrant el pas. Ni es fa ni es deixa fer. Ja se'n queixava Jesús i ho retreia als mestres de la Llei del seu temps (cf. Mt 23:13). «Us escrivim això perquè sentim dir que alguns de vosaltres viuen desvagats i, a més de no treballar, es posen on no els demanen» (v. 11).

El cristià no pot ser una illa

El cristià ha de viure la seva fe en la intimitat de la consciència i també en tota la dimensió de la seva vida personal i social. A tot arreu on vagi, ha de projec-

tar-hi la llum de la fe i el testimoniatge de la seva vida de creient en Jesús. No hi ha cap camp de l'activitat humana, excepció feta del camp del mal, on el cristià no pugui entrar-hi i donar-hi el seu testimoniatge de salvació. I sobretot avui hauríem de tenir una consciència molt clara que fan falta cristians plenament convençuts de la seva fe i del respecte que els mereixen totes les persones, que entrin amb vocació de servei en els llocs de responsabilitat pública. També en els de l'Església. Necessitem la presència de cristians a tot arreu, i no precisament per dominar ningú ni per treure profit a favor nostre de cap situació de privilegi. La fe no és un poder dominador. La fe és vida i servei dels germans en ordre a la salvació de Déu. Que és alliberament. Que tothom sigui el que ha de ser —i no el que li deixin ser— amb honradesa i eficiència, com a realització personal i col·laboració a la realització dels altres. «A tots ordenem i recomanem en nom de Jesucrist, el Senyor, que treballin en pau per guanyar-se el pa que mengem» (v. 12).

diòcesis

Campanya de Germanor

Rere el somni de l'autofinançament

«El sosteniment de l'Església és a les teves mans.» L'eslògan de la campanya de Germanor d'aquest any, que se celebra el 15 de novembre, persegueix un cop més la implicació dels fidels en el manteniment econòmic de l'Església: un camí iniciat fa molts anys i que es pretén consolidar any rere any. Malgrat els esforços, l'Església catalana continua sent deficitària. El 1997, en el conjunt

de Catalunya les despeses van superar els ingressos en 111,4 milions de pessetes. El dèficit més important és el de la diòcesi de Barcelona, amb 167,6 milions, seguida de Tortosa, amb 1,3 milions. La resta de diòcesis catalanes, a diferència de les anteriors, o bé tenen superàvit (Girona, Solsona, Tarragona i Vic) o bé han fet conciliar el balanç anual (Lleida i Urgell). La principal font d'ingressos

ordinaris la constitueixen les aportacions dels fidels, en un tant per cent que oscil·la entre el 52% de Solsona i el 75% de Barcelona. L'única excepció és l'Urgell, on la principal font d'ingressos prové de les aportacions per assignació tributària i subvencions, que constitueixen el 71,05% dels ingressos ordinaris, enfront del 21,1% provinent de les aportacions dels fidels.

BARCELONA

La situació econòmica de la diòcesi de Barcelona, que integra 460 parròquies i els serveis centrals de l'arquebisbat, continua sent deficitària. El resultat de l'activitat diocesana de 1997 ha estat negatiu en 111,4 milions de pessetes, i s'arrossega, a més, un dèficit acumulat, cobert per l'endeutament amb entitats financeres, de gairebé 600 milions de pessetes.

L'Església, per tant, fa una crida a la conscienciació dels fidels i assegura que un import de despeses entorn als 5.000 milions de pessetes representa per a una població de 4.194.248 habitants la quantitat de 1.192 pessetes per persona i any.

Pel que fa a la col·lecta de la diada de Germanor de 1997, la diòcesi barcelonina va recollir 119.326.355 pessetes, xifra lleugerament superior a les 119.270.399 pessetes recaptades el 1996.

GIRONA

La col·lecta de la diada de Germanor de l'any passat va recaptar 24.757.015 pessetes. L'aportació dels fidels va suposar el 1997 un 63,27% dels ingressos ordinaris. El total de l'entrada de capital a la diòcesi de Girona va ser de 1.144,6 milions, mentre que la sortida va ser de 1.143,7 milions. En conseqüència, hi ha hagut un superàvit de 908,7 milions de pessetes. Ara bé, 31,3 milions de pessetes d'ingressos han estat procedents de la venda de patrimoni.

LLEIDA

La col·lecta de la diada de Germanor de l'any passat va recaptar 7.469.873 pessetes. Quant al balanç de 1997, s'ha aconseguit un equilibri entre les despeses (732,2 milions) i els ingressos (732,2 milions). Com en la resta de diòcesis, l'aportació dels fidels ha suposat la part més important dels ingressos ordinaris: un 65,5%. Pel que fa als ingres-

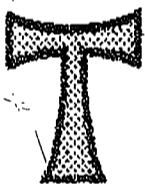
sos extraordinaris, s'han aconseguit amb la venda de patrimoni 48,3 milions i en l'apartat d'altres ingressos extraordinaris, 68,4 milions.

SOLSONA

La diòcesi de Solsona va tancar l'exercici anterior amb un balanç positiu. Si les despeses del bisbat van sumar 426,7 milions, els ingressos les van superar en 2,1 milions. La diòcesi de Solsona, per tant, va ingressar l'any 1997 un total de 428,8 milions de pessetes. Les aportacions dels fidels són una de les fonts més importants: 218,4 milions. Més de 16 dels milions ingressats van ser procedents de la venda de patrimoni.

Pel que fa a la campanya de Germanor de 1997, va donar com a resultat una col·lecta per la quantitat de 6.992.168 pessetes, xifra similar a l'obtinguda en els darrers anys. La població de la diòcesi és de 118.320 habitants i el nombre de parròquies, de 176.

TARRAGONA

L'arquebisbat de Tarragona va tancar els comptes de 1997 amb un balanç positiu per segon any consecutiu, la qual cosa ha permès compensar el dèficit d'exercicis anteriors. El superàvit ha estat de 61,8 milions de pessetes. El 1997, l'arquebisbat va ingressar 1.108,1 milions, i va gastar-ne 1.056,2. Respecte del 1996, la diòcesi va augmentar les seves despeses, però també, en una quantitat superior, els seus ingressos.

Les aportacions dels fidels representen gairebé el 64% dels ingressos totals ordinaris, un percentatge considerable però que sembla haver arribat a un cert estancament, després d'uns anys de creixement. L'assignació tributària i les subvencions procedents de les diferents administracions representen el 23%, i el rendiment del patrimoni el 13% restant. Així doncs, l'autofinançament sembla encara difícil d'aconseguir a curt termini.

Tot i que l'exercici fos positiu i l'arquebisbat augmentés els ingressos, en el cas concret de la col·lecta de la diada de Germanor hi va haver un lleuger descens. El 1997 es van recollir 14.430.246 pessetes, mentre que l'any anterior els fidels en van aportar gairebé 250.000 més. L'any que la campanya va tenir més bon resultat va ser el 1994, quan la col·lecta va superar els 15,7 milions.

TORTOSA

La col·lecta de la campanya de Germanor de 1997 va sumar un total de 15.177.685 pessetes.

Pel que fa als ingressos totals de la diòcesi de Tortosa, van ser de 528,8 milions de pessetes, mentre que les despeses, de 529,4. En conseqüència, el dèficit és d'1,3 milions. La diòcesi de Tortosa és, però, l'única que no ha obtingut cap mena d'ingrés extraordinari (els provinents principalment de la venda de patrimoni). L'aportació dels fidels suposa el 60% dels ingressos totals de la diòcesi.

BISBAT D'URGELL

El resultat de la col·lecta de 1997 va ser de 13.147.185 pessetes. Des del seu inici la recaptació ha augmentat progressivament: 1980, 1,3 milions; 1985, 5,6 milions; 1990, 11,3 milions; 1995, 11,6 milions.

El bisbat, que té 170.000 habitants, compta amb un pressupost per a 1999 de 210 milions. A part de la col·lecta de Germanor, des de les parròquies els fidels són convidats a subscriure donatius periòdics a través d'entitats bancàries. Actualment aquests donatius són quaranta, i suposen una aportació total cada any de tres milions de pessetes. Pel que fa al balanç de 1997, s'ha equilibrat la balança entre despeses (218,7 milions) i ingressos (218,7 milions). L'equilibri ha estat possible gràcies a la compensació procedent del Fons del Patrimoni: una portació de 8,5 milions.

El resultat de la campanya de Germanor del bisbat de Vic —amb 355.686 habitants i 247 parròquies— s'han mantingut regulars en els últims darrers anys: 1988, 12,2 milions de pessetes; 1990, 10,5 milions de pessetes; 1995, 11,1 milions de pessetes; 1997, 10,9 milions de pessetes.

La diòcesi de Vic té superàvit. Així, si les despeses ordinàries van pujar, el 1997, a 1.240,2 milions de pessetes, els ingressos van ser de 1.242,8. Per tant, el superàvit va ser de 2,6 milions. La principal font d'ingressos ordinaris, amb diferència, són les aportacions dels fidels (72%), seguides de les aportacions per assignació tributària i subvencions (10,38%). 208,6 milions es van ingressar amb la venda de patrimoni.

BARCELONA

Centenari de la mort d'Antonia M. de Oviedo

BARCELONA.— Dins el marc de les activitats organitzades amb motiu de la celebració del primer centenari de la mort d'Antonia M. de Oviedo i Schöntal (1822-1898), fundadora el 1870 de les Germanes Oblates del Santíssim Redemptor, va tenir lloc el 12 de novembre una eucaristia d'acció de gràcies presidida per Andreu Trilla, provincial dels Escolapis.

Antonia de Oviedo va ser una dona emprenedora que, avançant-se al seu temps, va acceptar el repte d'acollir i acompanyar les dones que, per la prostitució, es veien abandonades a les vores dels camins. Després de dotze anys com a institutriu de les filles de la reina Maria Cristina, i acostumada a la vida en el món de la cultura i el palau, va haver de realitzar un procés «de rebaixament» no gens fàcil. Però convidada pel benedictí Josep M. Serra, fill de Mataró, que havia conegut la difícil situació d'aquestes dones a les sales de l'hospital de Sant Joan de Déu de Madrid, i, seduïda pel Déu que s'ocupa amb amor dels més febles, funden conjuntament la primera casa a Ciempozuelos, el 1864.

Des de 1896, quan es va obrir la primera comunitat de la congregació a Barcelona i fins al moment actual, en què disposa en la mateixa ciutat d'un pis d'acollida per a joves i d'un centre d'atenció a la dona del Raval, aquests espais han estat presència viva del compromís solidari iniciat per Antonia d'acompanyar les dones en el propi camí d'evangelització alliberadora. (L.P.)

Barcelona

L'Església que voldrien els joves

■ Celebració de la IX Conversa d'Espai Obert

BARCELONA.— Quin paper han de tenir els joves en el marc de l'Església? Amb quins aspectes de la doctrina eclesial estan en desacord? Aquests són els interrogants que van ser debatuts el 31 d'octubre en la IX Conversa d'Espai Obert del Centre d'Estudis Francesc Eiximenis de Barcelona, sota el nom d'«Els joves a l'Església».

Que si els joves es distancien de l'Església, que no hi troben el missatge revolucionari que transmet l'Evangelí, que cada còp més les eucaristies es buiden. Aquests i altres temes van ser debatuts i posats sobre la taula pels participants en la IX Conversa d'Espai Obert.

Es va partir del testimoni de dos joves cristians, Mònica Cano, de la JOC (Joventut Obrera Cristiana), i Josep M. Gasch, de l'escoltisme cristià, els quals van destacar el distanciament de la gent jove de l'Església. Les seves paraules van ser contundents: «Molts joves consideren que el missatge que es predica a les eucaristies ha perdut l'element revolucionari que apareix a l'Evangelí», va recalcar Josep M. Gasch.

Els joves participants van destacar que es troben en una situació de desencís

Mònica Cano i Josep M. Gasch.

envers el model de societat consumista en què es troben immersos, un model que no els assegura una feina digna, i que els proposa un fals recurs per obtenir la felicitat: consumir. Davant d'aquesta situació, «esperem que l'Església ens mostri una via revolucionària que no trobem», va afirmar Mònica Cano.

Durant el debat es va afirmar que hi ha associacions de joves cristians que treballen per integrar el missatge de Jesús entre els joves, però, al mateix temps, constaten fets com que els costa de viure

l'eucaristia, perquè consideren que és poc viva i participativa, es senten desplaçats de les activitats que es duen a terme a les respectives parròquies i consideren que la doctrina que predica l'Església no incideix prou en la crítica de la realitat social que s'està vivint. Segons els participants d'Espai Obert, associacions com la JOC se senten pressionades en l'Església, ja que algunes de les seves propostes són valorades com a massa radicals per part d'alguns sectors.

El torn de paraules que s'obrí després del testimoni d'aquests joves —que curiosament va ser seguit majoritàriament per gent gran— va aportar diverses conclusions respecte del conflicte joves-Església: s'ha de fer arribar el missatge de Jesús als joves, introduint-lo en el medi on es mouen; ha de quedar ben clar el caire revolucionari de l'Evangelí, d'amor i igualtat, i aquest aspecte ha de plasmar-se clarament en la doctrina de l'Església, que ha de seguir el camí de la humilitat i el servei.

Els participants en la IX Conversa d'Espai Obert aposten per un paper més actiu dels laics, que conformi una Església activa i dinàmica, al servei de tots els membres, i que s'involucri en la realitat social del moment. Volen una Església més oberta, de la qual tots se sentin part integrant, per tal de poder treballar per difondre i fer realitat el missatge de Jesús enmig de tots. Objectius i aspiracions que fan que molts joves, avui dia, lluitin en els diferents àmbits de la seva realitat per posar en pràctica la veritat de l'Evangelí.

Gerard Redó

Un sindicat vetllarà pels interessos del professor de religió

BARCELONA.— L'Associació de Professors de Religió de Catalunya i la Unió Sindical Obrera de Catalunya (USOC) han iniciat un procés d'associació per millorar les condicions laborals en l'àmbit sindical del personal d'aquesta agrupació de professors. Les eleccions sindicals d'ensenyament són el 19 de novembre i tindran lloc a tot Catalunya.

Els professors de religió associats han aprovat per majoria aquest acord per tal de millorar les condicions laborals que des de fa temps reclamen. Així, han acordat associar-se amb la USOC i se'ls ha reservat el quart i el sisè lloc en les llistes electorals de Barcelona i el segon a Lleida, Girona i Tarragona. Ja feia temps que s'intentava arribar a un pacte amb algun sindicat que garantís la millora laboral del cos de docents de religió i moral catòlica a casa nostra. Altres agrupacions sindicals també contempen la problemàtica de la religió però des d'altres òptiques. Per exemple, la USTEC proposa la matèria de cultura religiosa i des d'aquesta perspectiva normalitzar la situació del professorat de religió. La USTEC considera que no s'ha de buscar un tracte especial sinó normalitzar-lo. A les eleccions del proper 19 de novembre hi estan convocats tots els professors. (M.D.B.)

Nou curs i nou consell de direcció al CEP

BARCELONA.— El Centre d'Estudis Pastoral de les diòcesis catalanes (CEP) ha renovat part del seu consell de direcció. Ermengol Segarra, Josep Lluís Arín, Manuel Valls, Xavier Pagès i Armand Puig són els nous delegats dels bisbes de Solsona, Tortosa, Barcelona, Urgell i Tarragona, respectivament. El centre també ha canviat de secretari: el P. Antoni Serramona substitueix el que fou secretari durant cinc anys, Mn Manuel Simó. Tot i així, hi ha càrrecs que es mantenen, és el cas de Mn. Francesc Pardo, que ha estat reelegit com a director.

En la inauguració del nou curs 1998-99 del CEP, duta a terme el 24 d'octubre, es van explicar, a més d'aquests canvis en els òrgans de govern, les activitats de formació pastoral que, cada cop més descentralitzades, ofereix el centre en les diverses diòcesis catalanes. (M.S.P.)

EDITORIAL REGINA, S.A.

EDICIONS D'INTERÈS:

MISSAL FERIAL

EDICIÓ DE FORMAT MANUAL, PER ALS DIES NO FESTIUS

HIMNARI LITÚRGIC CATALÀ

REPERTORI D'HIMNES PER A LA CELEBRACIÓ CANTADA DE LA LITÚRGIA DE LES HORES

LA VEU DELS PARES DE L'ESGLÉSIA EN LA LITÚRGIA DE LES HORES

ELS AUTORS DE LES LECTURES PATRÍSTIQUES DELS OFICIS DE LECTURA

SEGUIM JESÚS

Col·lecció de 3 volums amb estoig

ELS MANAMENTS DE DÉU - LES BENAURANCES - LES OBRES DE MISERICÒRDIA

TEXTOS CATEQUÍSTICS PER ALS INFANTS

Mallorca, 87-89 Tel. 933 221 711 Fax 933 225 369 - 08029 Barcelona

Barcelona

Oberts a la transcendència

■ Conferència preparatòria per al Jubileu de Mons. Ricard Maria Carles

BARCELONA.— El 4 de novembre el cardenal Ricard M. Carles va pronunciar a la sala Sant Jordi del Seminari Conciliar de Barcelona una conferència titulada *Déu Pare*; on va dir que tothom té una esquerda al cor oberta a la transcendència. L'acte formava part de la preparació del Jubileu de l'any 2000 i estava inclòs en les trobades que cada segon dimarts de mes organitza el Col·legi de Rectors de Barcelona, obertes a tothom.

A la conferència el cardenal va subratllar que és important que els homes que són fets a imatge i semblança de Déu visquin d'acord amb l'Evangeli. Carles va explicar que Crist ha revelat qui és Déu als homes i dones, i que en l'Evangeli s'insisteix en la conversió. «Jesús comença la seva vida pública dient: "convertiu-vos"», perquè els homes havien de canviar una realitat equivocada per una realitat veritable plena de transparència que encaixés amb la voluntat del Pare».

Mons. Carles va dir que sovint els cristians senten que se'ls pregunta: «On és el teu Déu?» davant les dificultats que planteja la vida. Davant d'aquesta pregunta el cardenal va dir que de vegades, amb molta cura, es pot fer un exercici dialèctic constestant-la dient: «On és el teu home? Tu que vols viure com si Déu no existís, quina societat, quina família, etc. estàs construint?» Ricard M. Carles va recordar que a la nostra societat hi ha molta gent amb cultura, diners i poder de sobres que no caminen darrere de Déu,

sinó d'ideals i models de vida que han fet els homes i per aquesta raó, de vegades, es produeixen situacions injustes. Carles es va mostrar partidari de reflexionar sobre el tema: «És bo plantejar-se què està passant amb aquesta humanitat que viu d'esquena a Déu». El cardenal va afegir que cal fer-ho perquè malauradament hi ha gent molt pobra que viu en la misèria pel carrer com succeeix a Barcelona. L'arquebisbe va afirmar que, tot i això, a la nostra societat hi ha moltes coses positives, encara que va lamentar que s'hagi perdut la dimensió teològica del que és una ofensa a Déu, de les coses que fan patir els altres i que a vegades les persones, la societat, les lleis i els governs no tenen en compte. «S'hauria de preveure què és el pecat i evitar-lo, perquè si els homes no actuen com Déu els ha demanat per l'efecte dòmino poden fer mal a moltes persones». El cardenal també va insistir en el fet que l'home no pot centrar la seva vida en ell mateix, oblidant la transcendència que és bàsica per sentir-se ple.

Ricard M. Carles abans de la conferència.

L'arquebisbe va explicar que tothom té una esquerda en el fons del seu cor oberta a la transcendència i va recordar que un militant de l'ACO (Acció Catòlica Obrera) li va dir a un company: «Tu tens una finestra que jo no tinc i vull saber quina és perquè et dona serenor, joia, seguretat, una família feliç. Aquest company tenia al seu cor l'esquerda de la transcendència i li va contestar al seu interlocutor que tenia Déu Pare i que tothom tenia una necessitat de cercar-lo.

D'altra banda, el cardenal va assegurar que Crist ha vingut al món per donar la Bona Nova i aquesta és que Déu existeix, és Pare i té entranyes de misericòrdia.

«L'encarnació és fruit de les entranyes de misericòrdia del nostre Déu que estima tant els homes que ha permès que el seu Fill morís per perdonar els nostres pecats». Carles va comentar que quan un pare juga amb el seu fill o la seva filla petita, posa cara d'infant i quan una mare té un fill molt greu, tot i que el que està malalt és el fill, ella acaba fent cara de malalta. «Quan estimes algú la teva cara reflecteix la cara de tristesa, de malaltia i d'incertesa que té aquella persona. Amb Déu és el mateix, no perquè Ell s'assembla a nosaltres, sinó perquè estem fets a imatge i semblança d'ell».

Marta Puyol

TARRAGONA

Primera Jornada Diocesana de Pastoral Penitenciària

TARRAGONA.— La capellania de la presó de Tarragona va organitzar el 31 d'octubre passat la primera Jornada Diocesana de Pastoral Penitenciària, amb l'objectiu principal de donar a conèixer el treball que es realitza en aquest camp i coordinar-se amb altres grups diocesans. Actualment a l'arquebisbat de Tarragona hi ha unes 25 persones que treballen en la pastoral penitenciària, dirigides pel capellà de la presó, el mercedari José Antonio Marzo. El gran repte és crear un secretariat.

La jornada es va realitzar al centre pastoral Bisbe Borràs i va comptar amb l'assistència de l'arquebisbe de Tarragona, Lluís Martínez Sistach, el director del Secretariat Nacional de Pastoral Penitenciària, José Sesma León, i el subdirector de règim de la presó de Tarragona, Manel Solà. José Antonio Marzo explicava així els objectius de la jornada: «Sensibilitzar sobre aquesta problemàtica, que no s'oblidi que

Tarragona té una presó; animar la comunitat cristiana a treballar en aquest camp; coordinar-nos amb altres institucions d'Església, com ara Càritas, que potser tracten amb les mateixes persones i famílies que nosaltres; i, finalment, formar la gent que vulgui col·laborar-hi.» A la presó de Tarragona hi ha entre 250 i 300 reclusos, i amb Marzo treballen uns 25 voluntaris que ajuden a la celebració de l'Eucaristia dominical, fan catequesi i formació humana, i acompanyen els presos als jutjats, entre altres accions.

Tarragona és de les poques diòcesis de l'Estat que té presó però no un Secretariat de Pastoral Penitenciària. Crear-lo és un objectiu amb el qual l'arquebisbe Martínez Sistach està d'acord. «No tenim pressa, tant nosaltres com l'arquebisbe preferim que hi hagi primer una bona organització del treball, que és el que ara mateix estem fent, i després es crearà la figura institucional», explica Marzo. (G.S.)

MENORCA

Més de cent visites a la web del bisbat

CIUTADELLA.— La pàgina web del bisbat de Menorca ha rebut més de cent visites des que va començar a funcionar, a finals de juliol d'aquest any. La consulta —<http://www.ctv.es/USERS/pclaret>— s'inicia amb una benvinguda del bisbe de Menorca, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta. La web facilita, a més, una breu història del bisbat, una guia diocesana, notícies d'actualitat, un espai dedicat a les parròquies i la comunitat, a més d'un caramull de direccions interessants en les xarxes d'Internet. També s'hi pot trobar el comentari setmanal del prelat de la diòcesi, les lectures dominicals o el calendari d'activitats diocesà. (G.F.M.)

CASA
GAY

MÉS DE 100 ANYS ORGANITZANT
CONGRESSOS I REUNIONS

L'EXPERIÈNCIA ENS AVALA

ROGER DE LLÚRIA, 12 i 14
Tels. 933 181 495 - 933 016 7 31- Fax: 934 124 455

Barcelona

Educar en l'educació

■ L'Escola Activa de Pares del Clot celebra 25 anys

BARCELONA.— «Estaven desorientats, el món evoluciona molt; si bé tenien clar que no podien educar els fills com els pares els havien educat, no sabien com fer-ho.» Així argumenta el P. Lluís Armengol la necessitat de crear, el curs

1973/74, l'Escola Activa de Pares del Clot, de la qual és director. Ara celebren 25 anys de reunions quinzenals en què els pares intercanvien experiències i s'enriqueixen mútuament com a persones, com a parella i com a educadors dels seus fills.

El P. Armengol explica que a l'Escola no es faciliten receptes, sinó que s'ensenya a saber escoltar, saber observar, saber adonar-se que cada fill és diferent i que, per tant, no es poden tractar igual. «Pretenem crear actituds educatives positives, vàlides per a tots els pares», manifesta el director.

L'Escola s'estructura en tres cursos: el primer i el segon van orientats a la problemàtica dels fills; el tercer, a la relació de parella. «En acabar el segon —aclareix el P. Armengol—, com que els pares ja estan en condició d'adonar-se que eduquem no per allò que sabem sinó per allò que som, els orientem a la formació de parella i de maduresa personal.» Un cop fets els tres cursos, el que es pretén és que en facin un quart per ser monitors i responsabilitzar-se, així, de transmetre als altres el que han après. Els pares que hi participen tenen fills que van des dels 4 i 5 anys fins als 17 i 18, encara que aquesta és una franja d'edat que es vol ampliar en un futur.

Per al P. Armengol l'educació és vàlida sempre: comença abans que neixin els fills i es perllonga fins que ja són grans. «Hi ha una idea equivocada —explica el P. Armengol— que en una certa edat les persones ja no poden canviar; i no és així, no som estàtues de pedra, sinó éssers vivents capaços

Alumnes de l'Escola Activa de pares.

de canviar quan hi ha uns impulsos positius, i això és vàlid a qualsevol edat.»

La metodologia que se segueix és que un cop acabada la sessió es lliura el material de la següent. La intenció és que cadascú s'ho prepari pel seu compte, ho posi després en comú amb la parella i, finalment, es discuteixi en grup. A més, sobre temes considerats fonamentals un expert imparteix una conferència seguida d'un diàleg. La sexualitat, la drogadocció, el diàleg, la llibertat, els estudis, la personalitat, són

alguns dels temes que més preocupen.

Amb motiu dels 25 anys de l'Escola, el 23 de gener de 1999 tindrà lloc un acte acadèmic i un sopar d'amistat al col·legi dels jesuïtes de Sarrià. La cloenda de les celebracions tindrà lloc el 19 de juny, també de l'any vinent, a Montserrat, on els rebrà l'abat del monestir, Sebastià Bardole. També està prevista una recaptada destinada a l'obra de la Filla de la Caritat Genoveva Massip.

Carme Munté

LLEIDA

Nou servei diocesà d'ajuda a la família

LLEIDA.— El bisbe de Lleida, Mons. Ramon Malla, acompanyat pel delegat diocesà de la Família, Mn. Jordi Pardell, va beneir i inaugurar el 26 d'octubre el Centre d'Orientació Familiar (COF), promogut per la delegació diocesana de la Família. Es tracta del primer centre d'aquestes característiques que es crea en una diòcesi catalana. El director del centre, el psicoanalista Josep M. Farreny, ha assenyalat que el COF és un servei de la diòcesi de Lleida d'ajut a la família, obert a tothom: «És un centre multidisciplinari que intentarà donar respostes plurals.»

El bisbe va encoratjar tot l'equip del servei, format per més de quinze professionals entre metges, psicoanalistes, psicòlegs, psicopedagogs, teòlegs, assistents socials, juristes, orientadors familiars, a treballar pel bé de la família i, en definitiva, pel bé de la societat: «És molt important que l'Església ajudi a donar respostes als problemes que envolten la família, les parelles, les persones en general, des de l'ètica cristiana i amb respecte per tothom.» En aquest sentit el bisbe Malla va destacar el gran paper que aquest servei ha de jugar quant a la prevenció de les problemàtiques de les parelles joves.

El COF —ubicat en les antigues dependències de l'Institut Superior de Ciències Religioses, al carrer Canonge Brugula, 13, de Lleida— té com a objectiu assistir, orientar i tractar les persones, parelles i famílies que tenen problemes en l'àmbit de les seves relacions, en l'aspecte psicològic, en la vivència de la seva sexualitat o en l'experiència educacional i moral.

El director, Josep M. Farreny, ha manifestat que el COF acollirà tot aquell que s'apropi al servei i ho farà «des de la llibertat i el respecte, sigui quina sigui la seva elecció de vida, la seva ideologia, raça i religió. Aquest servei de la diòcesi de Lleida neix per escoltar i atendre el sofriment, en l'intent que hom trobi respostes i sentit a la seva situació. Tot el que el COF aconsegueixi per donar suport a la família està destinat a tenir la seva eficàcia més enllà del seu àmbit, arribant també a altres persones i influint, en conseqüència, sobre la societat». (J.C.)

Tu també tens dret a estar ben informat

subscriu-te

a

CATALUNYA CRISTIANA

Puiggarí, 5
08014 Barcelona

Nom ..... Adreça.....
D.P..... Població ..... Província..... Tel .....

Em subscric a "CATALUNYA CRISTIANA" català/castellà per l'import: anual (52 números) de 11.180 ptes.
 semestral (26 números) de 5.590 ptes.

El pagament de la subscripció el faré mitjançant:

domiciliació bancària (en aquest cas emplena l'ordre de domiciliació)

xec nominatiu que adjunto

transferència al CC del setmanari

2 1 0 0

3 0 1 3

2 0

2 2 0 0 3 9 1 7 4 1

Entitat

Oficina

DC

Compte

ORDRE DE DOMICILIACIÓ

Senyors,

Els prego que, a partir d'ara i fins a nou avis, paguin els rebuts que els presentarà FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA per la meua subscripció a "CATALUNYA CRISTIANA" amb càrrec al meu compte corrent/líbreta

Entitat

Oficina

DC

Compte

Data.....

Signatura del titular del compte/líbreta .....

El sosteniment de la nostra Església...

és a les teves
mans

col·labora amb Germanor

✱

"GERMANOR"

Bisbats de Barcelona, Girona, Lleida, Solsona, Tarragona, Tortosa, Urgell i Vic.

15 DE NOVEMBRE DE 1998

Àfrica també riu

Àfrica és un continent econòmicament empobrit espoliat i deixat de la mà del món *civilitzat*; però és ahora ric en recursos naturals, ric en cultura, ric en la seva gent. És des de 1992 que S.O.S Àfrica no tan sols

vetlla per la salut i el benestar de tot el continent sinó que a més vol fer saber a la gent que a Àfrica no tot és fam, no tot és guerra, i que també s'hi pot trobar pau, alegria i diversitat.

S.O.S Àfrica va néixer coincidint amb el conflicte dels Balcans i amb els problemes de Somàlia, l'any 1992. Va ser Nge-ma Emaga, actual director de l'entitat, qui amb altres africans residents a Barcelona van veure, dolguts, com els dos conflictes estaven atesos d'una manera diferent: el problema dels Balcans rebia molta més atenció mediàtica i humanitària que no pas el de Somàlia. Per això van decidir muntar una associació que denunciés els pocs ajuts que rebia aquell país i que, alhora, coordinés totes aquelles persones que estiguessin disposades a ajudar, fos de la manera que fos, tot el continent. Una associació que en principi es deia Akenaton però, per la dificultat que oferia aquest nom, va passar a dir-se S.O.S Àfrica.

Recollida d'arròs per a Somàlia.

Els defineixen com «aquella associació que està al servei d'Àfrica. Una organització humanitària independent, al servei de la solidaritat i la justícia, un punt important de referència per a totes les persones que amb ànim de solidaritat i també de justícia, desitgen canalitzar les seves energies i la seva generositat per contribuir a la resolució dels problemes que afecten el continent africà i a la revalorització de les cultures tradicionals dels pobles».

A S.O.S Àfrica, hi tenen cabuda tota mena de persones: des dels africans residents aquí a Barcelona, que fan servir l'associació per conèixer i ajudar una mica més el seu continent, fins als voluntaris desinteressats que gràcies a l'associació poden donar la seva mà solidària al món africà i a més es poden endinsar en una cultura fins ara desconeguda però que ofereix moltes possibilitats.

Són tots aquests socis i voluntaris, actualment més de cent, que amb la seva contribució econòmica i d'organització

fan possible el finançament de S.O.S Àfrica, que a més rep una sèrie d'ajuts governamentals en forma de col·laboracions econòmiques o de concessions per organitzar fires i exposicions en què l'associació ven tota mena de productes típics de la cultura africana.

Del fang al ciment

S.O.S Àfrica treballa en dos àmbits: l'emergència i la cooperació al desenvolupament. Emergència és l'acció urgent de socórrer les poblacions en situació de crisi humanitària, poblacions que estan en una situació límit de fam i de misèria. Una d'aquestes accions que va dur a terme S.O.S Àfrica va ser la recollida d'arròs per a Somàlia, en què hi van col·laborar un nombre molt elevat de voluntaris.

L'altre àmbit d'actuació de l'entitat és la cooperació al desenvolupament, que són aquelles accions encaminades a canviar i millorar el present de tots els pobles africans a tots els nivells, sem-

brant un futur més humà d'acord amb les necessitats autèntiques. Actualment S.O.S Àfrica té molts projectes d'aquest tipus. Un d'ells és l'anomenat *Del fang al ciment* que consisteix a millorar l'estat de l'habitatge en països com Kenya, en què moltes cases de fora de les ciutats, habitades per emigrants dels pobles, estan construïdes amb fang, amb les consegüents deficiències higièniques i estructurals. El que pretén l'associació és construir cases de ciment perquè els seus ocupants estiguin segurs de no quedar-se sense sostre.

D'altres projectes de cooperació al desenvolupament que té previst S.O.S Àfrica són la restauració d'un hospital i una escola al Sudan, país que fa temps que està immers en una guerra; la construcció d'una escola a Guinea, en què durant la setmana els nens estiguin internats, nens residents en pobles lluny de l'escola que cada dia no es poden desplaçar; la construcció a Etiòpia d'una escola per a infants que es van quedar orfes a causa de la guer-

ra i de la fam... És S.O.S Àfrica qui organitza directament aquests projectes o, si més no, qui coordina totes les entitats que hi estan implicades perquè no hi hagi cap mena d'entrebanc a l'hora de dur-los a terme.

Intercanvi cultural

Altres objectius bàsics de S.O.S Àfrica són la conscienciació dels diferents sectors de la societat i la potenciació de l'intercanvi cultural entre la cultura africana i l'europea. L'entitat lluita per sensibilitzar la gent sobre la realitat africana, un continent ric en recursos humans i naturals, per fer saber que Àfrica és un continent que ofereix una riquesa cultural immensa equiparable a la

resta del món, i que els seus habitants, tot i que més pobres, també gaudeixen de la vida.

Per fer-ho, s'organitzen conferències, seminaris, projeccions de vídeo i diapositives, exposicions, xerrades, classes de llengües africanes, tallers de cuina i de productes típics africans, i festes, entre les quals destaquen MANI-FESTA Ballant per la Pau, AFROCANYA Festival Intercultural d'Àfrica i el Carib, etc. Tot és vàlid per transmetre a la nostra societat un sentiment de solidaritat que el poble africà necessita d'allò més.

Jordi Miró

S.O.S ÀFRICA
Ronda Universitat, 20,
1r 2a
08007 BARCELONA
TEL. 934 126 677

Catalunya
Un país de voluntaris

Dóna
Suport
al voluntariat
a través del món
associatiu

Fomenta la
Formació
dels voluntaris

Facilita
Informació

incaVOI

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social
Institut Català del Voluntariat

MÉS INFORMACIÓ
900 300 500

societat

La veu del metge

Respirar i prevenir

El primer que fem en néixer és inspirar. Aquest fet fonamental marca la sortida a l'exterior, fora d'un món ideal i simbòlic de l'interior de la nostra mare. La primera inspiració es viu amb tensió per l'obstètric, la llevadora o una dona experta, segons el país on hom neix. Aquesta primera inspiració pot esdevenir un plor, que posa en marxa totes les estructures anatòmiques i funcionals de l'arbre respiratori engegant estrepitosament.

Inspirar i espirar correctament forma part de l'aprenentatge de viure. Els nens aprenen en els primers anys a sincronitzar la respiració per mamar, per menjar, més tard per parlar. Les pautes socials també ens entrenen a expressar emocions com un sospir, una respiració continguda o forçant-ne el so perquè siguem escoltats. Alguns esportistes de l'esperit i les religions d'Orient forcen la respiració per predisposar estats d'ànim. En les crisis histèriques la respiració ràpida provoca canvis importants en la concentració de substàncies en la sang que pot produir contractures musculars severes. Els esportistes del cos aprenen a oxigenar els músculs de la forma més idònia per obtenir el màxim rendiment. Saber respirar correctament pot ser ignorat en la vida habitual, sense donar-hi la importància que mereix, però resulta terriblement útil en les subtileces i els esforços de la vida.

Segona edició del programa Youthstart

SABADELL.— El Consell Comarcal del Vallès Oriental desenvolupa des de 1995 un dels capítols de la iniciativa comunitària europea sobre l'ocupació i el desenvolupament dels recursos humans, com és el Youthstart. L'objectiu principal d'aquest programa —que és també una de les accions del Pacte per l'Ocupació— és afavorir, millorar, ampliar i racionalitzar les actuacions en la formació, orientació i ocupació dels joves entre 16 i 20 anys, sobretot d'aquells que els manca formació o qualificacions bàsiques.

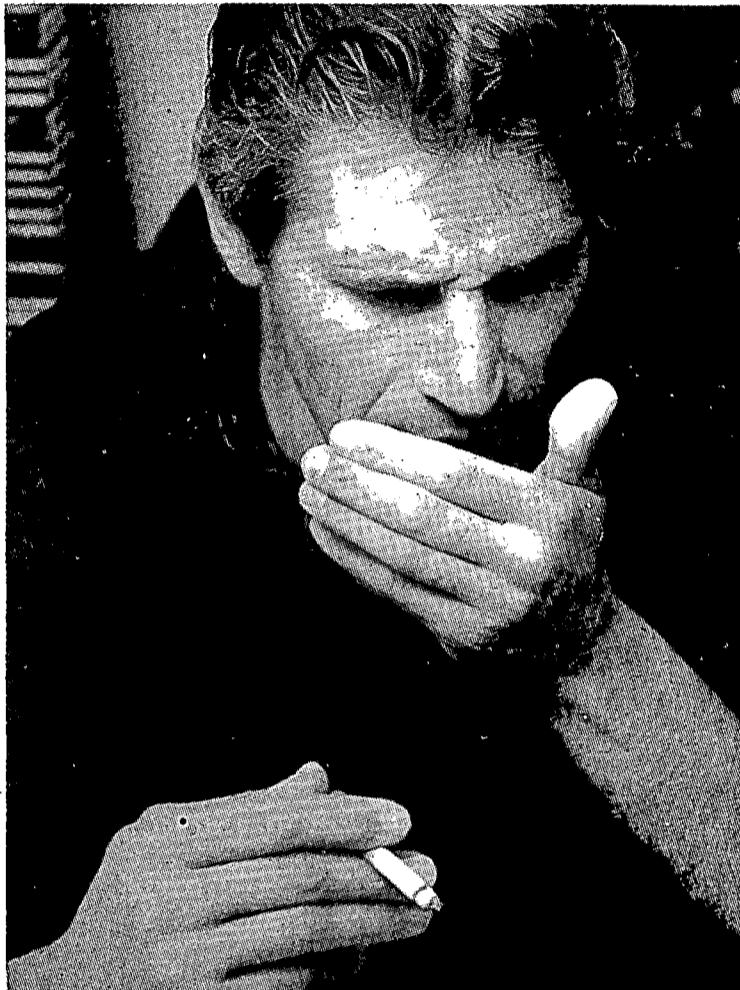
En la línia de l'anterior edició (1995-97), amb aquest segon bloc del programa Youthstart, el Consell Comarcal pretén millorar el nivell d'ocupació de la joventut. Això s'aconseguirà mitjançant accions que puguin derivar en la inserció laboral o en una tornada dels joves a l'escola com a mecanisme per augmentar les seves possibilitats de treball en el futur. El programa també preveu la necessitat d'incrementar l'autoestima entre aquest col·lectiu i de sensibilitzar la societat sobre la problemàtica de l'atur juvenil. (C.C.)

En l'estació de l'any en què ens trobem, moltes persones poden emmalaltir per infeccions de les vies respiratòries superiors, és a dir, nas, si, oïda, faringe, laringe i part superior de la tràquea. D'altres, bé perquè l'esmentada malaltia evoluciona i va descendint o perquè són bronquíticofumadors crònics, els afectarà directament en els bronquis pulmonars. És sabut que les infeccions respiratòries esmentades són de caràcter estacional i epidèmic, és a dir, que es transmeten fàcilment d'una persona a una altra en la vida diària. Però també és veritat que tenir cura de la forma de respirar pot fer que els virus no aconseguen arrelar-se en el nostre cos.

La respiració idònia

La respiració idònia és aquella en què l'aire penetra pel nas. Allí, a més dels sensors de l'olor, hi ha una estructura plena de venes petites i superficials que tenen com a missió escalfar i humitejar l'aire que passa entre elles. L'important d'aquest pas és que, així, el cos s'assegura que, després de passar pel nas, l'aire assoleixi la temperatura i humitat pulmonar.

Què passa si la inspiració d'aire fred es fa per la boca? L'aire passa per sobre la llengua i deixa tota una fredor sobre el fons de la boca i les angines laterals. El teixit de la faringe en refredar-se vasoconstrén la xar-

Els fumadors tenen un risc més gran de patir infeccions en les vies respiratòries.

xa arteriolar, cosa que dificulta l'arribada de cèl·lules de defensa, i deixa la faringe refredada i vulnerable. Els virus projectats per l'aire hi troben un bon terreny on niar i buscar la manera d'infiltrar-s'hi. La faringe intenta reaccionar inflamant-se i la xarxa de sensors nerviosos provoca una tos innecessària. Si la respiració bucal continua, la faringe refredada és incapaç d'escalfar l'aire que, per tant, arriba fred a la laringe, que inicia el mateix cicle: refredament, vulnerabilitat, inflamació secundària, irritabilitat dels plexes nerviosos. El pacient s'impacienta: la tos repetitiva, la sequedat de la boca, l'afonia malmeten el dia a dia i, després, l'estat d'ànim. Els virus, estructures vives moleculars, tro-

ben el seu medi i inicien el seu cicle vital. El terreny faringi, envaït i vulnerable, pot ser presa de bacteries que sobreinfecten la zona. Es produeixen mocs verds groguencs cada vegada més espessos. El cos fa servir la seva saviesa per guanyar: si produeix mocs és més difícil que hi penetrin els virus i és més fàcil expulsar-los-en. El pacient es desespera: mocadors i més mocadors inservibles en hores, el menjar perd el gust, els perfums no existeixen. Es percep l'olor de la pròpia infecció. El nas ple de mucositat perd la seva funció i l'impacient busca sobreviure respirant més i més amb la boca oberta. Desesperat cerca a la farmàcia el que no existeix. Dormir és difícil.

L'arbre respiratori té tubs que comuniquen perfectament l'oïda (otitis), el si paranasal (sinusitis), la tràquea (traqueïtis), els

bronquis (bronquitis) i fins i tot sembla que l'ànima. El sistema immunitari intenta contenir l'expansió. El procés s'allarga alguns dies. Al final guanya el cos.

Dr. Ferran L. Tognetta

Membre del Consell Consultiu de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears

EUSALUT

Acupuntura
Osteopatia
Reflexologia
Quiromassaje
Flores de Bach
Reiki

Horas convenidas
Metro: Línea 1
Autobús: 73-42-40

CONSULTES MÈDIQUES,
FISIOTERÀPIA,
FARMÀCIES...

ANUNCIS A LA PÀGINA
"LA VEU DEL METGE"

INFORMACIÓ: SRTA. MAGDA
TEL. 93 490 59 88

Tramuntana, 1
08030 - Barcelona
Tel. 93 274 17 89
Mòvil 970 30 31 99

Esclaus de la injustícia i la desigualtat

■ Mil milions de persones del Tercer Món pateixen les greus conseqüències de l'endeutament extern

BARCELONA.—La campanya «Deute extern, ¿deute etern?» pretén sensibilitzar i mobilitzar l'opinió pública mundial perquè pressioni els seus governs, amb l'objectiu d'aconseguir alliberar de

la càrrega del deute extern més de mil milions de persones a tot el món en l'horitzó de l'any 2000. A Catalunya i a la resta de l'Estat espanyol promouen aquesta iniciativa Càritas, Justícia i Pau, Mans

Unides i la Unió de Religiosos, juntament amb el suport d'associacions, ONG, sindicats i grups diversos. Cal trencar la teranyina de l'endeutament, però... qui llença la primera pedra?

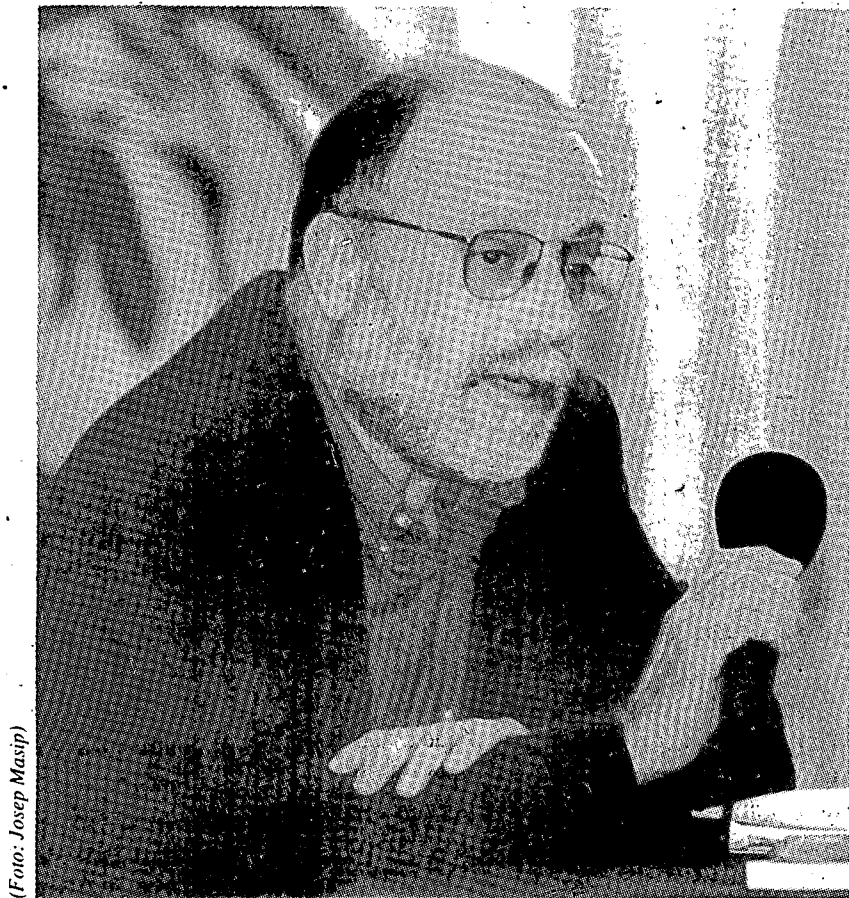
Aquesta és la qüestió. Cada any moren més de cinc-cents mil infants als països del Tercer Món com a conseqüència dels retalls en els serveis sanitaris provocats pel pagament del deute. Una dada esborronadora. I és que dins del context dels nombrosos i gegantins desequilibris entre el Nord i el Sud, el deute extern representa un dels problemes més rellevants.

El deute extern és la quantitat de diners que els països del Sud deuen a entitats i estats del Nord, com a resultat dels préstecs (crèdits) rebuts pels seus governs i als quals no poden fer front. Arcadi Oliveres Boadella, vicepresident de Justícia i Pau, va afirmar en la presentació de la campanya a Barcelona, el 2 de novembre passat, que «hi ha raons estructurals i raons conjunturals en l'origen del deute extern, encara que la separació entre unes i altres resulta ambigua».

Les raons estructurals deriven tant del sistema productiu i comercial, com de la situació política i social dels països en vies de desenvolupament. El comerç desigual, les despeses nocives, l'actuació de les companyies transnacionals i la política de crèdits a l'exportació són algunes de les més destacades. Pel que fa als arguments conjunturals, se'n poden assenyalar fonamentalment dos.

Facilitar-los de nou la «canya de pescar»

D'una banda, la mala utilització dels crèdits (la compra d'armes, la fuga de divises, la importació de béns de luxe, etc). Cal dir que una part important dels

(Foto: Josep Masip)

Arcadi Oliveres va parlar sobre les arrels financeres del subdesenvolupament.

Hem de deixar morir de fam el nostre poble per poder pagar els nostres deutes?»

(Julius K. Nyerere, primer president de Tanzània)

diners van anar a parar directament al consum, en lloc de destinar-los a inversions. En paraules del vicepresi-

dent de Justícia i Pau, «van menjar-se el peix, però van quedar-se sense la canya de pescar». De l'altra, les modalitats de renovació dels crèdits van resultar molt perjudicials per als països endeutats. Segons Arcadi Oliveres, «tan sols un 10% dels diners es van fer servir com cal; però la resta, el 90%, es va perdre».

Des dels anys seixanta, el deute ha crescut tant que ofega les economies de molts països deutors i significa una càrrega insuportable per a les seves poblacions. Tant és així, que en molts casos haurien de treballar només per retornar els préstecs. Les polítiques dictades fins

ara pels estats rics s'han limitat a anar renovant els préstecs i a augmentar tant el capital a retornar com els interessos. La finalitat dels plans d'ajustament estructural, liderats pel Fons Monetari Internacional, ha estat garantir el cobrament per part dels creditors sense tenir en compte les greus conseqüències socials i econòmiques que la seva aplicació comportava.

La resolució del problema del deute exigeix un canvi substancial de rumb (més just i solidari) en les relacions econòmiques entre el Nord i el Sud i la reducció considerable —fins i tot, en alguns casos, la condonació total— del deute extern per als països afectats. La carta apostòlica de Joan Pau II *Tertio Millennio Adveniente* així ho reflecteix. Un pas rellevant per trencar una teranyina d'esclavatge i desigualtat econòmica a l'alba del Tercer Mil·lenni.

Miquel Àngel Codina

Un repte d'alliberament

Llibertat per a mil milions de persones és el lema comú que fan servir arreu d'Europa les organitzacions que han convocat campanyes per a la condonació dels deutes impagables dels països més empobrits de la Terra. A l'Estat espanyol la campanya «Deute extern, ¿deute etern?» vol convidar els ciutadans a participar activament en la recollida de 500.000 signatures per tal de demanar al Govern i al Parlament el següent:

- La condonació del deute públic amb l'Estat espanyol, vinculant-lo a inversions en desenvolupament humà (saïtat, educació, medi ambient) en els països deutors.
- L'adopció d'un paper actiu a favor dels estats endeutats en els fòrums multilaterals.
- La transparència en la presa de decisions vinculades amb el deute, en la informació i en la difusió de les dades.

BALCLIP'S
SALA DE SUBASTAS

DES DE 1979

COMPRAVENDA DE PINTURES I ANTIGUITATS AL COMPTAT

PINTURA CATALANA I ANTIGA
MOBLES
JOIES I PLATA...
ANTIGUITATS

VALORACIONS PER A TESTAMENTÀRIES.
GESTIÓ DE VENDA

VALORACIONS GRATUÏTES PER A SUBSCRIPTORS,
CONGREGACIONS I PARRÒQUIES

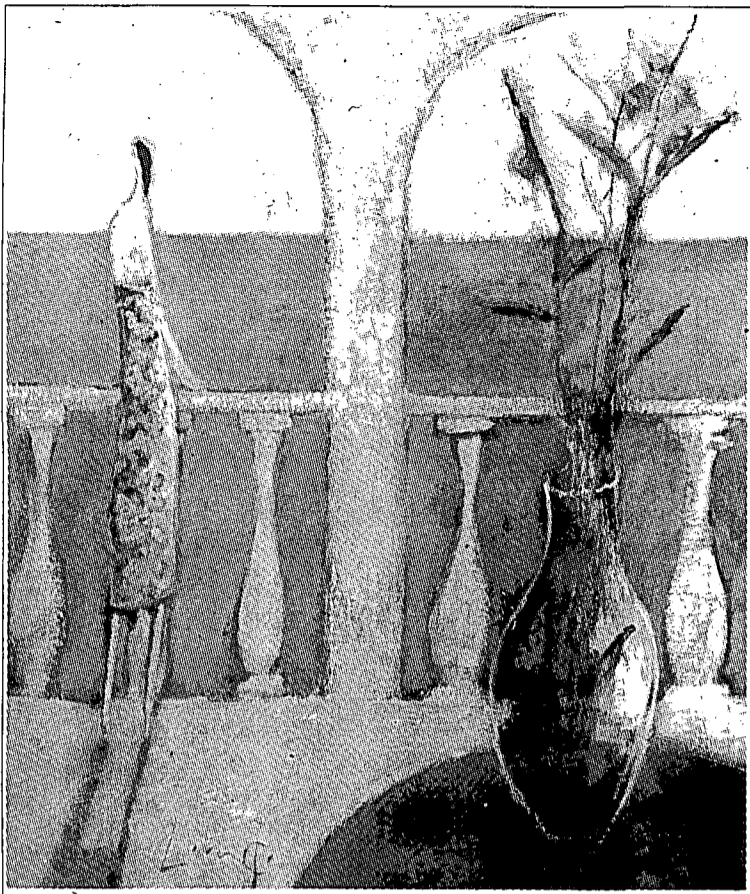
C/ ROSSELLÓ, 227 - 08008 BARCELONA

932 175 607
932 377 663

Solidaritat amb Centreamèrica

Davant la situació d'emergència creada a Centreamèrica pels efectes de l'huracà Mitch, Càritas diocesana de Barcelona ha obert un compte bancari per recollir fons per tal d'ajudar els milers de persones damnificades. S'ha d'especificar «Ajut a Centreamèrica». És el següent: «la Caixa»: 2100-3060-56-2200037413.

«Tres flors».

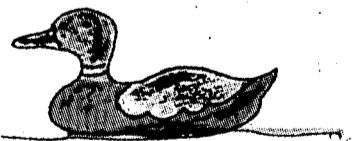
L'univers pictòric de Didier Lourenço

El 8 d'octubre passat Olot es va convertir en una cita obligada per als aficionats al món de l'art. S'inaugurava la nova galeria MarcArt, que obria les seves portes al públic amb una magnífica exposició de pintures de Didier Lourenço, i tenia lloc, també a l'esmentat local, la presentació del llibre *Didier Lourenço. Del forat del taller a l'illa de l'art*, escrit per Ramon Balasch. «Una de les personalitats pictòriques més atractives i més aportatives de l'art del nostre temps», afirma Balasch en el pròleg de l'obra sobre el jove artista.

Les obres de Didier Lourenço —«un clar representant del nou expressionisme que ha sorgit amb força en aquest final de mil·lenni», segons l'escultor Josep M. Subirachs— es caracteritzen sobretot per les figures humanes, tan esveltes i misterioses, els seus colors exultants i l'harmonia serena de les seves composicions. En paraules de la pintora Montserrat Gudiol, «et fan sentir una solitud compartida i relaxant». Cal remarcar quadres com *Núvols*, *La trucada*, *L'illa*, *Gat a la finestra*, *La dona dels gossos*, *Anada i tornada*, *El solitari* i *Tres flors*. La mostra roman oberta al públic fins al 20 de novembre.

DIDIER LOURENÇO

Galeria MarcArt
Av. Sant Jordi, 178 - 17800 Olot (Girona)

HARMONIA

Icones - Policromats - Ceràmica - Macramé - Art floral -
Joies a la cera perduda - Restauració de mobles -
Porcellana russa - Estampació

Tel. 934 900 323 - 933 523 350

c/ Marquès de Sentmenat, 26, entl. 1a - 08014 Barcelona
Autobusos: 15, 43, 54, 59. Metro: Plaça del Centre (Línia verda)

Vine a passar una estona
amb nosaltres i aprendràs la
tècnica que més t'agradi:

Exposicions

Miquel Àngel Codina

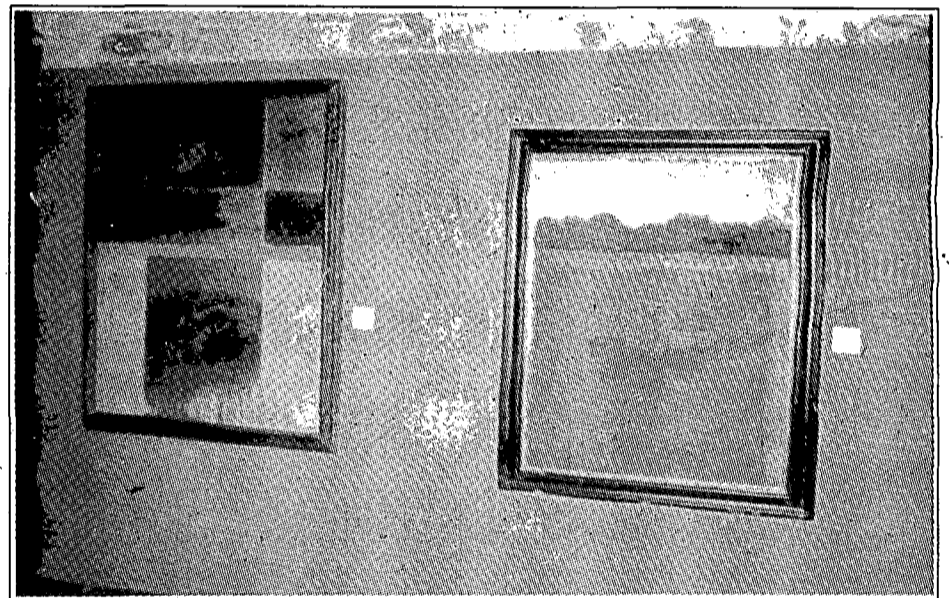
L'esperit mediterrani d'un artista inclassificable

■ Carlo Mattioli, un dels pintors més innovadors i coloristes del segle

L'Institut Català de la Mediterrània ha organitzat, amb la col·laboració del Museu Diocesà de Barcelona i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, l'exposició antològica *Mattioli. Obres 1938-1993*, que es pot visitar a l'edifici de la Pia Almoïna fins al 29 de novembre. Una oportunitat d'or per admirar les creacions de Carlo Mattioli, un excel·lent artista que, al llarg de la seva

ca i la lluminositat que es desprèn dels seus quadres. «Carlo Mattioli pertany a la raça dels grans creadors», va sentenciar Porcel.

Gianni Cavazzini, biògraf de Mattioli, va revelar que la pintura de l'artista «sempre ha contactat amb la veritat, la qual prové, de manera equilibrada, tant de la natura com de la cultura». Una de les coses que més captiva de Mattioli és

(Foto: Anna Mir)

Obres «plenes de vida interior».

fructífera vida professional, va rebutjar tot tipus d'etiquetes i de classificacions. Tot i que fou un home que sempre va anar contracorrent, el pas del temps ha fet justícia amb la seva obra. Avui dia és considerat un dels grans mestres de la pintura italiana d'aquest segle: innovador, colorista i imaginatiu; líric i crític alhora; i d'un tarannà mediterrani pur i melangiós.

Mn. Josep M. Martí Bonet, director del Museu Diocesà de Barcelona, va dir en la presentació de l'exposició que el tret distintiu de les pintures de Mattioli (1911-1994) era la seva bellesa. Per la seva banda, Baltasar Porcel, president de l'Institut Català de la Mediterrània, va ressaltar que les seves composicions eren «plenes de vida interior». També tingué paraules d'elogi per a l'energia cromàti-

la seva capacitat d'establir un diàleg entre la plàstica figurativa i l'abstracta-expressionista. El crític d'art Marco Vallora va constatar que davant de la seva obra, hom pot sentir com alguns dels seus llenços —per exemple, *Roselles al costat de la Versiliana* (1974-75)— «sagnen color». En aquest cas, el protagonisme del color vermell és tan dens que sembla que sobresurti de la tela.

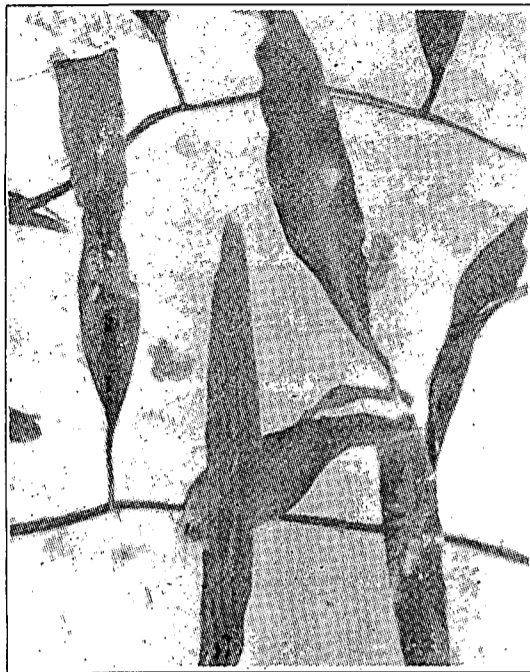
Entre les obres més rellevants exhibides, destaquem les següents: *Retrat de Lina* (1938); *Retrat de Morandi* (1969); *Nit de lluna sobre l'arbre en flor* (1972); *Record de Rosai* (1973); *Camp de roselles a Versilia* (1974); la sèrie formada per nou quadres, titulada *Paisatge espanyol*, realitzada el 1975; *Autoretrat amb Anna* (1982); *Per il Don Chisciotte* (1982) i *Crucifix* (1991).

MATTIOLI. OBRES 1938-1993

Museu Diocesà de Barcelona (Edifici Pia Almoïna)
Pla de la Seu, 7 - 08003 Barcelona

Un llimac podrà frenar l'avanç de l'alga taxifòlia

No sé si els nostres lectors han sentit parlar d'aquesta alga. Es tracta d'una espècie tropical, *Caulerpa taxifolia*, de la qual el 1984 involuntàriament els conservadors del Museu Oceanogràfic de Mònaco en deixaren escapar un esqueix cap a la Mediterrània i ha anat prosperant tant, que s'ha convertit en una monstruosa plaga per a la fauna i la flora de les zones litorals del Mare Nostrum. El 1990 ja es va detectar el perill que contenia el seu desenvolupament incontrolat. Des d'aleshores s'han publicat més de cent cinquanta informes sobre el tema. Se l'ha anomenada «alga assassina». I amb raó: s'ha anat estenent a tota la Costa Brava francesa, a les costes italianes de l'Adriàtic i ha arribat a la nostra zona litoral, matant amb les toxines que genera, ous, espores i microorganismes, i suplantant moltes espècies vegetals submarines pròpies de la Mediterrània com, per exemple, les posidònies. Està originant un autèntic desastre ecològic.

Com fer-hi front? La seva extensió arriba a més de 3.000 hectàrees distribuïdes en setanta colònies. El 1991 es van començar uns treballs d'eradicació en alguns punts, però amb gran sorpresa s'ha vist que després de dues o tres eradicacions successives hi tornava a aparèixer com si res. Del 1991 ençà, encara s'ha estès més. Les àncores dels vaixells i els ormeigs de pesca les disseminen. N'hi ha prou que en transportin un petit esqueix perquè es reproduïxi en un altre lloc. El problema ha començat a ser greu. La solució no es veu fàcil. Però ja hi ha hagut qui ha proposat una manera de combatre la plaga: uns llimacs marins, del grup dels ascoglossos, com *Elysia subornata* i altres, són uns depredadors naturals d'aquestes algues. Posant-n'hi als llocs corresponents amb prou quantitat poden deturar la invasió. Aquest és l'últim projecte que s'ha fet i esperem que arregli de debò el desastre ecològic que afecta el futur de la nostra Mediterrània.

Per Francesc Nicolau, professor de la Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya.

Actualitats científiques

L'electricitat i els homes que l'han investigada

2 El magnetisme terrestre és estudiat per William Gilbert

Si bé certs fenòmens elèctrics, relacionats amb l'electrostàtica, com l'ambre, i amb el magnetisme, com la pedra imant natural, són coneguts des de l'antigor, i ni tan sols sabem qui va ser el primer a descobrir-los, es va trigar molt de temps a estudiar-los científicament fins a trobar-hi alguna explicació. Cal esperar fins ben entrada l'edat moderna. Però també és interessant saber què en digueren o quin ús en feren els qui eren tinguts per savis a l'edat antiga:

Els grecs i els xinesos

El primer que ens consta que va intentar donar una explicació als fenòmens electrostàtics i magnètics va ser Tales de Milet (630-546 aC, aprox.), un dels set savis de l'Antiga Grècia, segons ens ho explica l'historiador grec del segle III, Diògenes Laerci, que diu que Tales davant del fet que l'ambre (*elektron*, en grec), quan és fregat, i la pedra imant (*magnētis*, en grec, per haver-se'n trobat a la regió de Magnèsia) atreuen altres cossos —l'ambre objectes petits molt lleugers i l'imant els de ferro— en deduïa que també els cossos inorgànics poden tenir una ànima, ja que, sense ella, deïa, una matèria pura no pot pas exercir cap mena d'acció atractiva. Així interpretava aquest filòsof físic del segle VI aC uns fets que ja devia fer molt de temps que eren coneguts. Poc podia pensar ell que els físics afirmarien segles més tard que els components dels éssers inorgànics, sense tenir ànima, serien subjectes de quatre forces (les dues nuclears, l'electromagnètica i la gravitatòria, com ja vam dir).

El coneixement tan antic que es tingué d'aquests fenòmens no fou aprofitat per treure'n cap conseqüència pràctica durant segles.

Per part dels xinesos hem de dir que, segons sembla, ja des del segle I aC no tan sols coneixien la pedra imant, sinó també el magnetisme terrestre, és a dir, sabien que una agulla imantada deixada lliure s'orientava en una direcció molt propera a la de N-S. Així ho testimonien autors

posteriors, dels quals no ens podem fiar del tot de l'època de què parlen. Però de l'any 121 de la nostra era ja tenim qui ens diu que els xinesos posaven un petit imant sobre un trosset de fusta surant en un recipient amb aigua, el qual després d'unes oscil·lacions restava assenyalant la direcció cap al nord i que això ho feien servir els navegants per orientar-se a les nits de cel tapat per núvols. Encara es conserva una brúixola d'aquest tipus de l'any 1090. Més tard van inventar un altre sistema: l'imant tenia forma de cullereta petita posada sobre una superfície metàl·lica brunyida, i aquesta forma es va generalitzar més per ser més pràctica.

A Europa sabem que el 1190 hi havia navegants italians que feien ús d'una brúixola semblant a la dels xinesos. I sant Albert Magne ens en parla d'una altra que feien servir els àrabs el 1240. Se sap també que el 1302 Giro Di Amalfi, posant en pràctica les indicacions que li féu un francès conegut pel nom de Petrus Peregrinus, va ser el primer a posar una agulla magnètica en un suport punxegut de manera que pogués oscil·lar dins d'una caixeta, que anomenà *bussola* en italià, i per això és considerat l'inventor de la brúixola. Precisament d'aquest mot italià vingué *búixola* en català, sense la *r* que s'hi intercalà més tard, probablement per la influència del castellà que la hi va posar per la falsa etimologia del diminutiu de *bruja*.

L'invent de la brúixola no implicava, és clar, que se sabés la causa per la qual l'agulla magnètica assenyalava sempre la mateixa direcció, pròxima al nord. És a dir, s'ignorava que la Terra es comportés com un gran imant. Només sabem que Petrus Peregrinus havia suggerit que si l'agulla imantada assenyalava en la direcció que ho fa deu ser perquè a les estrelles hi ha un punt, el pol celeste, que exerceix una acció sobre ella. Cosa ben equivocada, per cert.

La primera explicació del magnetisme terrestre

Hem d'esperar fins al 1600 per trobar un estudi científic que doni raó del que fa la brúixola. El seu autor va ser l'anglès William Gilbert (1544-1603), metge de professió, titulat per Cambridge, que fou metge de cambra de la reina Isabel I. En aquella època no era estrany trobar metges que es dedicaven també a d'altres estudis i recerques que no eren pròpiament de la seva especialitat. Això és el que passà amb Gilbert de Colchester, com l'anomenaven pel

seu lloc de naixement; es va apassionar pel fenomen del magnetisme, al marge de la medicina. La seva obra de 1600, *De magnetè magneticisque corporibus et de magno magnetè tellure* (De l'imant i dels cossos magnètics i del gran imant la terra), és el resultat explicat dels moltíssims experiments que va fer.

En el llibre hi apareix el seny de l'home d'esperit científic que recorre al mètode experimental per demostrar el que ens diu. El seu estil es pot comparar al de Galileu, del qual en cert sentit es pot dir precursor: no afirmem res que no hàgim comprovat, i fent experiments es poden desmentir afirmacions que no tenen fonament. Per exemple, en un punt del llibre ens diu que l'all no fa perdre a un imant gens ni mica el seu poder magnètic. Des de feia anys es deïa, sense fonament, que fregant amb un all qualsevol substància imantada se li feia desaparèixer la capacitat d'atreure el ferro. No sabem com es va arribar a introduir aquesta creença. Doncs bé, ell en demostra la falsedat explicant que va fregar amb alls diversos imants sense que en cap d'ells minvés gens la força magnètica.

Com diu al títol de la seva obra, la tesi principal que demostra és que la Terra es comporta com un imant gegantí. Va demostrar que l'agulla imantada no solament apunta a la direcció aproximada de N-S, sinó que també si es penjava de manera que pogués oscil·lar en vertical també apuntava cap a terra segons un cert angle que varia depenent de la distància de cada lloc respecte al pol nord; angle que ara anomenem *inclinació magnètica*. Amb això i altres experiments que va fer amb una esfera imantada va poder mostrar que la Terra és la que fa d'imant respecte a les agulles magnètiques. I sabem que tenia tota la raó ell i no pas Petrus Peregrinus, que tres segles abans havia volgut trobar l'explicació recorrent a la influència dels astres.

Gilbert també va voler estudiar els fenòmens d'*electricity*, com va començar a dir ell, és a dir, com és la força que fa l'ambre quan se'l frega intensament respecte de petits cossos lleugers. Com que ambre en grec es diu *elektron*, per això en digué *electricity* del que hi passa, i aquest nom ha esdevingut universal: electricitat, direm nosaltres. En aquest punt no va arribar gaire enllà. Va arribar a construir el primer electroscopi, però no va passar d'aquí.

Avui dia té el nom de *gilbert*, en honor seu, la unitat de força electromotriu en el sistema CGS. El savi anglès bé es mereixia que es perpetués el seu nom.

El llibre de la setmana

Contemplar Jesús

Qui no ha buscat mai entre mil imatges alguna que reflecteixi el rostre de Jesucrist tal com la imaginació l'ha anat configurant en la vida interior? Els rostres del romànic, els que recull l'escola italiana, aquells que ens van deixar el Greco, Velázquez, Murillo, Rubens... i tants d'altres que ha repetit la pietat en mil estampes d'ambient religiós.

D'altra banda, sempre interessa trobar alguna pregària que ens ajudi en la nostra vida personal de pregària: seleccionada de la litúrgia, dels Pares, d'autors que han sabut reflectir la seva intimitat amb Jesús en línies molt personals, degudes, moltes vegades, a intuïcions en què no està allunyada l'acció directa de la fe...

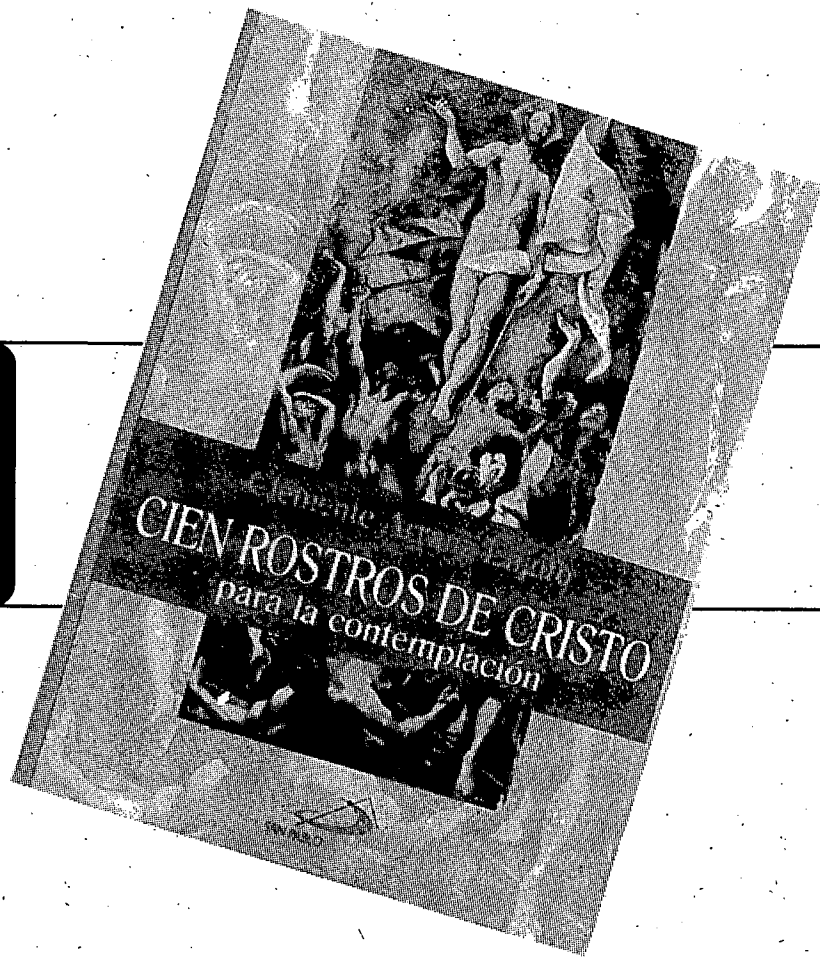
El valor del llibre de Clemente Arranz, *Cien rostros de Cristo para la contemplación* es fonamenta en la seva selecció d'imatges de Crist de l'art de tots els temps, i en el fet d'acompanyar aquestes imatges amb textos molt ben triats que van des de sant Agustí fins a Miguel de Unamuno, passant per múltiples autors de tota mena. Tots ells ens col·loquen davant de Jesús en una actitud orant, i la nostra imaginació està acompanyada i orientada per la imatge corresponent. Tot això, editat amb molta dignitat.

Un llibre com el de Clemente Arranz és una bona guia de pregària. I ens indica fins a quin punt Jesús ha estat motiu d'inspiració de l'art de tots els temps. A més, les imatges elegides te-

nen la força de l'art veritable, sense desviacions d'estamperia piadosa, que potser poden ser útils per a la gent senzilla, però a la qual cal ajudar a aproximar-se a l'obra d'art que l'educa en la seva sensibilitat humana.

Els textos de les pregàries sempre són suggestius. És evident que una selecció d'aquest gènere sempre és incompleta, perquè la litúrgia i els autors de vint segles de cristianisme proporcionen una autèntica allau de pregàries dirigides al Mestre que va ensenyar a pregar amb les paraules senzilles del Pare Nostre. Però, no per això —i el mateix passa amb les imatges— podem dir que aquesta antologia d'art i de pregària no és interessant i útil. A més, cal dir, que s'ha centrat en una selecció de

Clemente ARRANZ
ENJUTO,
Cien rostros de Cristo para
la contemplación,
San Pablo, Madrid 1998, 214 pàg.

quadres dels segles XIV a XIX que es troben al Museu del Prado. Segurament, tot això és el fruit de moltes visites a aquesta gran pinacoteca, que guarda aquests llenços que són l'expres-

sió de la més íntima capacitat de creació espiritual dels que van voler evocar la vida, els misteris i la figura de Jesucrist.

Cristóbal Sàrrias

La sardana i la dansa

No només la sardana

En primer lloc, vull puntualitzar que estic convençut de la importància de la sardana i de la cobla. Totes dues manifestacions són vitals per a la personalitat catalana; la sardana, com a mostra curiosa i segurament única al món de l'expressió d'un poble, i la cobla, com a targeta de visita de la música catalana.

No obstant això, tot i que ja fa temps que parlem de renovació o de canvis, la sardana encara no ha rebut el tracte just que es mereix. O bé la trobem encimbellada, situació que no molesta, o bé la veiem rebutjada (o millor dit ignorada) i, lògicament, inexistent en molts sectors.

Més d'una vegada he parodiat la dita «no només de pa viu l'home», i he afirmat que a Catalunya no només tenim la sardana. Entre activitats tradicionals i populars el nostre país té molts altres valors importants com els castells, possiblement també únics al món.

Amb tot, aquesta línia d'obertura no ha estat acceptada de manera global pel sardanisme i, fins i tot, diria que molts sardanistes la rebutgen. Els aplecs internacionals en són un clar exemple. El primer, que va tenir lloc a Holanda, va constituir un gran èxit. Hi van intervenir amb entusiasme i sacrifici econòmic esbarts i geganters, que precisament no constaven en l'enunciat de la festa. La seva participació va encarrilar la demostració del folklore i la tradició catalanes a una manifestació de cultura popular catalana.

Ara ja s'ha reconegut que l'assistència de sardanistes als aplecs internacionals minva gradualment. El sardanista lamenta que la paraula *sardana* pugui desaparèixer del títol de l'aplec. Jo lamento, i molt, que la sardana no estigui present en moltes activitats de la vida catalana.

Josep Ventura

Llibres recomanats
per l'Obra Cultural

MOMENTOS DE UNA VIDA. Enrique Calicó
2a edició

Aquest llibre és un cant a la família. Entranyable. 72 «Moments», exposats amb molta senzillesa i amenitat, dels quals l'autor n'ha extret una lliçó.
Preu: 2.000 PTA

EL MEU AVI I JO. Enrique Calicó
2a edició

(També en castellà: *Mi abuelo y yo*)

Sis «obretes», per als avis?, per als adolescents? Sí, però sobretot per als pares i els educadors. Sis «obretes», sis problemes d'avui, àgils de llegir, fàcils de representar, resoltes sota el caliu del Nadal.

Preu: 1.000 PTA

TIA FELI. Enrique Calicó
Novetat Nadal 1998

(També en castellà: *Tía Feli*)

Dins de la col·lecció «El meu avi i jo», l'autor ens presenta dues noves «obretes», dos nous casos que es poden resoldre si realment fem que cada dia sigui Nadal.

Preu: 1.000 PTA

Llibres

El lliurament total a la voluntat de Déu

Poques vegades podem parlar d'un llegat tan excepcional com el que ens ha deixat la mare Teresa de Calcuta. A més de la seva obra missionera i el seu exemple de senzillesa i de dedicació als necessitats, tenim la força de les seves paraules, l'essència de les quals és l'espiritualitat que va guiar la seva tasca. Els pensaments recollits aquí revelen tot allò que empenyia el seu lliurament total als altres: la ferma creença de fer la voluntat de Déu. I aquesta certesa trobava el seu origen i confirmació a la pregària. «Pregar —va afirmar la mare Teresa— no és demanar. Pregar és posar-se a les mans de Déu, a la seva disposició, i escoltar la seva veu en la profunditat del cor.»

Pel que fa als creadors del llibre, en el pròleg s'afirma el següent: «Els qui hi hem intervingut, donant-li la forma que el llibre assumeix, som conscients que l'atractiu i la força de convicció del llibre resideix essencialment i exclusivament en el fet que aparegui —a part d'això, legítimament— sota la signatura de la mare Teresa.» Aquest volum és fruit dels nombrosos missatges «vibrants per la força íntima que els animava» de la mare Teresa, «deixant confiadament i despreocupadament en mans de Déu que els germans en traguessin profit». (C.C.)

◀ **Madre Teresa de Calcuta.**
Su testamento espiritual. Orar.
Editorial Planeta, Col·lecció Booket, Barcelona 1998, 220 pàg.

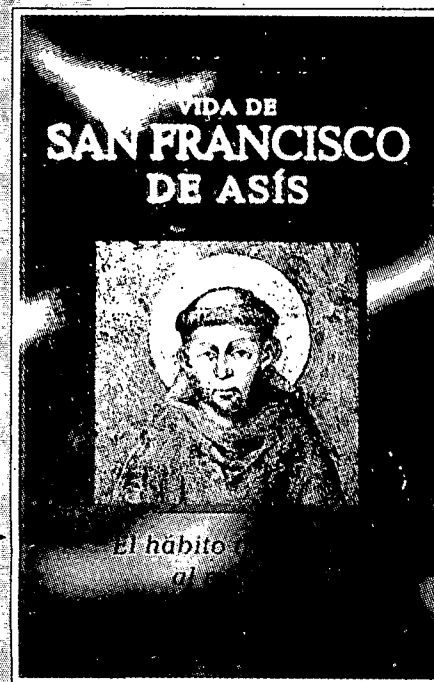
MADRE TERESA
DE CALCUTA
SU TESTAMENTO ESPIRITUAL
ORAR
booket

Un home avançat al seu temps

Sant Francesc d'Assís va ser un home avançat al seu temps que es va saltar la majoria de les regles imposades per l'Església catòlica. Un home que va incomodar, que va posar en dubte una època en què l'Església era massà aficionada al luxe i als béns terrenals mentre es prodigava en influències i intrigues polítiques. L'extrema senzillesa del pensament i existència de Francesc van ser un atreviment agosarat no entès pels jerarques, còmodament asseguts en els seus rosaris de robins i en les seves butaques d'eben, mareperla i or. Fonamentalment destaquen en sant Francesc d'Assís la seva originalitat religiosa, el seu alè creador i la seva audàcia.

«La vida de sant Francesc d'Assís —escriu l'autor, Álvaro Pombo, a l'epíleg— és un projecte per viure segons la vida de l'Evangeli, i aquest projecte no pot fer-se o explicar-se si no s'és, a cada moment, una consciència singular en primera persona.» Més endavant, Pombo assegura que quan es fa un treball biogràfic sobre aquest gran personatge, «l'única veu legítima que el narrador ha d'impostar és la de la comunitat o fraternitat franciscana inicial». (C.C.)

▶ **Álvaro Pombo,**
• *Vida de san Francisco de Asís.*
El hábito que hizo al monje.
Editorial Planeta, Col·lecció Booket, Barcelona 1997, 197 pàg.

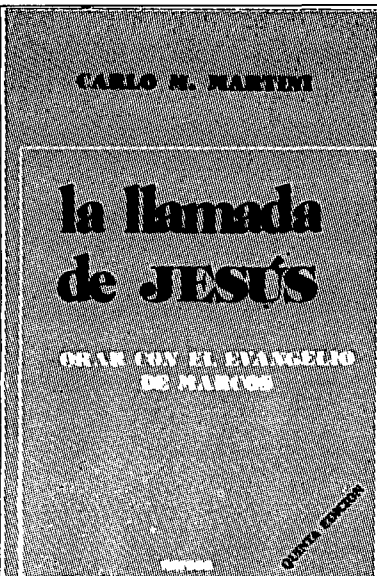

Guia per a l'itinerari catecumenal

En aquest llibre hi ha recopilades les meditacions aportades per Mons. Carlo M. Martini, jesuïta i arquebisbe de Milà, als bisbes de la regió Emilia-Flaminia durant uns exercicis espirituals. El prelat segueix l'evangeli de Marc com a guia principal i posa un èmfasi especial en la pregària dels dotze apòstols i el seu itinerari espiritual. Mons. Martini uneix en aquest llibre la seva competència exegetica i la seva senzillesa expositiva, fent una lectura catequètica i espiritual del segon evangeli. El seu objectiu és ajudar el lector a franquejar els obstacles, patir amb paciència les dificultats i acceptar alegrement els misteris per entrar en l'essencial d'una vida de fe.

Segons l'autor de *La llamada de Jesús*, sant Marc «presenta una catequesi; un manual per al catecumen. L'evangeli de sant Marc és, per tant, un evangeli fet per als membres de la primitiva comunitat que comencen l'itinerari catecumenal». És un text que ens demostra com des de les paràboles, és a dir, des de «la visió exterior del misteri del regne», podem entrar en l'interior i rebre'l. L'arquebisbe de Milà també indica que els dotze apòstols tenen un paper destacat en aquest itinerari catecumenal. (C.C.)

◀ **Carlo M. Martini, La llamada de Jesús.**
Orar con el Evangelio de Marcos. Editorial Narcea, Madrid 1998, 105 pàg.

Aventures d'un prevere en temps difícils

Memòries d'un capellà en temps difícils permet al lector conèixer els diferents episodis de la vida de Mn. Ramon Vila i Pujol, conegut al Lluçanès per «mossèn Ramon» i en el presbiteri diocesà per «noi», noms significatius de la seva popularitat i esperit jove i emprenedor malgrat tenir ja més de 90 anys. El llibre recull, de forma amena, les vivències d'aquest prevere des de la seva infantesa fins al període de la guerra civil espanyola, passant per la joventut, els estudis primaris, la vocació sacerdotal, l'etapa del seminari i els primers anys del ministeri parroquial.

La major part de l'obra està dedicada als anys més negres i tristos de la història del segle xx de l'Estat espanyol. Es fa referència a les vicissituds per les quals va haver de passar l'autor, concretament des de juliol de 1936, quan va haver d'abandonar precipitadament la rectoria de Sant Quirze de Besora, fins al març de 1939, quan va tornar-hi ple d'il·lusió i esperança.

Quant a l'estil, el bisbe de Vic, Mons. Josep M. Guix, diu en la presentació de l'obra que «és una prosa sòbria que en cap moment no es preocupa de l'embolcall literari, sinó solament de la narració que brolla fluida i senzilla de la seva ploma». És una obra que es llegeix amb facilitat, gràcies a una lletra gran i espaiosa. El lector es va introduint, a poc a poc, en les aventures de Mn. Ramon Vila i l'interès va augmentant fins al final. L'autor s'ha compromès a escriure i publicar una segona part de les seves memòries que, segons ell, «potser tindrà per títol *Mossèn tot terreny!*». (C.C.)

▶ **Ramon Vila i Pujol, Memòries d'un capellà en temps difícils.**
Imprempta Sellarès, Torelló 1998, 225 pàg.

RÀDIO

HORA	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE	DIUMENGE
2.00 a 6.00	Selecció de música instrumental.						
6.00 a 8.00	RADIOFÒRMULA MUSICAL (De 7.00 a 7.02 Mirant Endins , petit espai de reflexió)						
8.00 a 9.00	EL PRIMER CAFÈ (Programa informatiu que inclou una tertúlia d'actualitat)						TOT SARDANA 9.00 a 10.00
9.00 a 21.00	RADIOFÒRMULA MUSICAL Amb informació cada quart d'hora (general, d'Església i solidaritat, de serveis, de cultura, esportiva...) Comentari de l'Evangelí a les 7.30 i a les 15.30						EUCARISTIA 18.45 a 20.00
21.00 a 21.30	PARÈNTESI, UN PROGRAMA PER A TOTS ELS PÚBLICS (Espai adreçat a la família que inclou Els contes de la Fada Vetakika)				ON TU EM DIGUIS (Propostes culturals per al cap de setmana) (21.15 a 22.00)	Des de Nashville (Música country)	La Pròrroga (Informació esportiva)
21.30 a 22.00	CINC CÈNTIMS (Programa d'economia i consum)					Pentagrama de quatre (Música catalana)	Bojos per la ciència (Tertúlia científica)
22.00 a 23.00	NIT D'ESTELS (Magazín d'església i solidaritat)					La Tercera Lluna (Magazín d'actualitat musical)	Noms de la Música (Espai de música clàssica)
23.00 a 00.00	GALÀXIA ESPORT (Magazín esportiu)	L'EXCUSA (Tertúlia intergeneracional)	EL SOPAR (Converses de sobretaula)	EN FAMÍLIA (Temes al voltant de la família)	AMB LLUM PRÒPIA (Personatges)	Panorama de cinema (Magazín del setè art)	Temps de Paraula (Bíblia i teologia)
00.00 a 2.00	LA GRAN DIFERÈNCIA (Selecció musical) (De dilluns a diumenge a les 2.00 h. Espurna d'Alba , Dietari de Música i Músics i Comentari de l'Evangelí)					Diccionari de Cinema 00.00 a 00.30 Fila 7/ Cova de Jazz 00.30 a 1.00 - 1.00 a 1.30 De nou n'nou 1.30 a 2.00	A cel obert (Programa de reflexió i pregària)

De dilluns a divendres:

06.00-08.00 *Radiofòrmula*
08.00-09.00 *El Primer Cafè*
09.00-09.15 *Informatiu matí*
09.00-14.00 *Radiofòrmula*
14.00-14.15 *Informatiu migdia*
14.15-20.00 *Radiofòrmula*
20.00-20.15 *Informatiu vespre*
20.15-21.00 *Ràdio Fòrmula*
21.00-21.30 *Parèntesi* (conté l'espai *La fada Vetakika*)
00.30-02.00 *La gran diferència*

12.00, 16.00, 18.00 *Punts informatius*
9.15, 13.15, 17.15, 19.15 *Temps i circulació*
9.45 *Agenda*
12.45 *Recomanació turística*

Cada dia:

02.00-02.10 *Espurna d'Alba*
Dietari de música i músics
Comentari de l'Evangelí
02.10-06.00 *Música instrumental*

Dilluns

21.30-22.00 *Una setmana més* (repetició)
22.00-23.00 *Nit d'Estels*
23.00-00.00 *Galàxia Esport*
00.00-00.30 *Tercer Mil·lenni*

Dimarts

21.30-22.00 *El tresor de la història*
22.00-23.00 *Nit d'Estels*
23.00-00.00 *L'excusa*
00.00-00.30 *Tercer Mil·lenni*

Dimecres

21.30-22.00 *Estels sobre el Principat*
22.00-23.00 *Nit d'Estels*
23.00-00.00 *El sopar*
00.00-00.30 *Tercer Mil·lenni*

Dijous

21.30-22.00 *La taula de l'Evangelí*
22.00-23.00 *Nit d'Estels*
23.00-00.00 *En família*
00.00-00.30 *Tercer Mil·lenni*

Divendres

21.15-22.00 *Senda sonora*
22.00-23.00 *Nit d'Estels*
23.00-00.00 *Amb llum pròpia*
00.00-00.30 *Tercer Mil·lenni*

Dissabte

06.00-09.15 *Radiofòrmula*
09.15-10.00 *Senda sonora* (repetició)
10.00-12.00 *Radiofòrmula*
12.00-12.30 *Una setmana més*
12.30-13.00 *Diàlegs amb Joan Martí*
13.00-21.00 *Radiofòrmula*
21.00-21.30 *Estels sobre el Principat*
21.30-22.00 *Pentagrama de quatre*
22.00-23.00 *Magazín musical*
23.00-00.00 *Panorama de cinema*

00.00-00.30 *Diccionari de cinema*
00.30-01.00 *Fila 7*
01.00-01.30 *Cova de Jazz*
01.30-02.00 *De nou n'nou*

Diumenge

06.00-08.30 *Radiofòrmula*
08.30-09.00 *La taula de l'Evangelí*
09.00-10.00 *Tot sardana*
10.00-18.00 *Radiofòrmula*
18.00-18.30 *El tresor de la història*
18.45-20.00 *Eucaristia*
20.00-21.00 *Radiofòrmula*
21.00-21.30 *La pròrroga*
21.30-22.00 *Bojos per la ciència*
22.00-23.00 *Noms de la música*
23.00-00.00 *Temps de paraula*
00.00-02.00 *A cel obert*

TELEVISIÓ

Diumenge 15

08.45 *Tiempo de creer*
Programa religiós protestant setmanal.
09.30 *Pueblo de Dios*
«Los robles nuevos de Ilundain». En aquest petit poble de Pamplona, fa quinze anys es va fundar la granja-escola Haritz Berri (Roure Nou) per acollir menors amb greus problemes familiars i escolars.
10.00 *Últimas preguntas*
«Fe y razón, única verdad». Fa un mes va aparèixer l'última encíclica de Joan Pau II *Fides et ratio*, l'objectiu de la qual és demostrar que la veritat és única.
10.25 *Testimonio*
Meditació sobre un tema religiós catòlic.
10.30 *Santa Missa*
Amb la participació de la Coral d'Antics Escolans de Montserrat (Barcelonès, arquebisbat de Barcelona), sota la direcció de Jordi Boltes. (Director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra; coordinador: Jaume Planas i Pahissa.)
11.15 *Esglésies de Catalunya*

Dissabte 14

09.10 *Signes dels Temps*
«Com fer més atractiva la realitat de l'Església als joves?» Com és que hi ha més joves a les ONG que a les parròquies? Els joves vistos més enllà d'un grup que s'ho passa bé a les discoteques. Entrevista a Sebastià Taltavull, de la diòcesi de Menorca.
Altres temes: Presentació de la campanya contra la pena de mort de la comunitat de Sant Egidí; La història del cremallera de Montserrat. Participació del programa en el 150 aniversari del Ferrocarril a Catalunya; L'Església és rica o necessita els nostres diners? Entrevista a Fermí Manteca, delegat d'economia del bisbat de Solsona; Mn. Ballarín (reflexió sobre l'Evangelí). (Dirigit per Oriol Llop i presentat per Teresa Pou.)
Signes dels Temps repeteix l'emissió el diumenge, a les 12.00 h, pel Canal TVC Internacional (Astra); i el diumenge, a les 2.00 h, pel Canal 33.

Divendres 13

20.30 *Creure avui*
«Bodes de plata i bodes d'or, aniversari de les parelles» (Dirigit per Ramon Safont-Tria.)
Creure avui repeteix l'emissió els dilluns a les 13.30.

Cada dijous

21.40 *Paraula i vida*
Glosses setmanals de Mons. Lluís Martínez Sistach.
Paraula i vida repeteix l'emissió els divendres a les 13.40.

CTV (Centre Televisiu Vaticà)

Retransmissió via satèl·lit Canal Digital - Hot Bird 2 - 13° Est - Traspoder 54 - Freqüència 11804 Mhz - Cod. MPEG

RÀDIO VATICANO (OM 1.530, entre d'altres) - Cada dia a les 20.40h *Rosari*: en llatí des del Vaticà. A les 22.10h *Noticiari*.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE BARCELONA

CATALUNYA MÚSICA (FM 101.5) - Diumenge, a les 9.15h *Música religiosa*. 11.00h: Retransmissió en directe de la missa conventual des del monestir de Montserrat.

CATALUNYA RÀDIO (Barcelona: FM 102.8) - Diumenge a les 07.30h *Paraules de vida* (director: Oriol Llop).

COPE/RÀDIO MIRAMAR (OM 783) - De dilluns a divendres, a les 5.58h *Reflexión matinal*. Cada dia, a les 12.00h *Angelus*. De diumenge a divendres, a les 15.00h *El espejo*. De dilluns a dijous, a les 15.30h *Los decanos*. De dijous a divendres, a les 14.30 i 19.00h *Línea Cope*. Dissabtes, a les 7.20h *Santoral*. Diumenges, a les 7.20h *Guia dominical*. 9.00h *Santa Misa*. 9.45h *Informativo diocesano*. 10.00h *Iglesia noticia*. 14.30h *Letra y música*. 22.00h *La linterna de la Iglesia*.

RÀDIO 1 (RNE, OM 738; Barcelona: FM 88.3) - Diumenge a les 08.15h: *La Misa de España* (des de Madrid).

RÀDIO ESPAÑA CATALUNYA (FM 94.9) - Dissabtes i diumenges, de 7.00 a 8.30h, *Los jóvenes hablan de Dios*: programa religiós que inclou el Sant Rosari, l'Evangeli comentat, testimonis, entrevistes i actualitat.

RÀDIO BARCELONA (OM 666) - Diumenge - De 22.05 a 23.00h. *Objectiu, l'home*: programa de valors humans. El cas de la setmana; un espai per a la solidaritat; entrevista (i II) amb Mn. Josep Font, professor de la Facultat de Teologia Espiritual, cofundador de Novahumanitas i responsable de la Casa d'Espiritualitat del Sant Crist de Balaguer; suggeriments per viure millor la vida i la «Carta Dominical» de l'arquebisbe de Barcelona, Ricard Maria Carles (edita i presenta: J.M. Alimbau).

ONDA RAMBLA CATALUNYA - Diumenge a les 8.10h: *Cartes Dominicals* (FM Barcelona 89.8; Girona 89.9; Tarragona 91.0; Igualada 92.2; Lleida 100.2)

RÀDIO 5 (RNE/Catalunya, OM 1.503) - Divendres a les 17.38h: *Fets i criteris*.

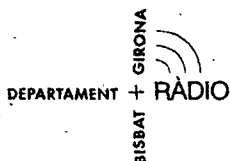
RÀDIO Cerdanyola (FM 92.4) - Dijous a les 10.30h *Moments de vida*: programa cultural religiós; director: Josep Àngel Saiz.

RÀDIO DESVERN (FM 98.1) - Dimecres a les 20.05h *Veus de la Parròquia*: programa d'informació i formació religiosa i humana.

RÀDIO MOLINS DE REI (FM 91.2) - Dijous a les 19.00h *Obrim camins*: programa de valors humans i cristians (director: Joan-Pere Pulido). (El programa es repeteix el diumenge al matí).

RÀDIO RUBÍ (FM 96.0) - Diumenge a les 09.00h *Presència cristiana*: programa realitzat entre la comunitat catòlica i evangèlica (responsable: Isidre Rubio).

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE GIRONA

(Programes que edita el Departament de ràdio del bisbat de Girona)

EL CAFÈ INTERNACIONAL: programa setmanal de 30 minuts de durada que recull els grans artistes i grups de música melòdica i lleugera.

ESGLÉSIA VIVA: programa setmanal de 30 minuts de durada amb reportatges i entrevistes d'actualitat cristiana, social i humana. Té les seccions: *La Paraula del Bisbe*; *Costumari cristià*; *Dels joves per als joves*; *Notícies* i *El significat de l'Evangeli*. També, cada mes, hi ha una crítica cinematogràfica. Presenta: Àngel Rodríguez.

L'emeten **Cope Figueres AM** (1269 AM) diumenge 9.45h. **Cope Costa Brava** (90.3 FM) diumenge 9.45h. **Nova Ràdio Lloret** (90.2 FM) dissabte 8.00h. **Ona Jove Riudellots** (104.0 FM) dissabte 20.00h. **Onda Rambla Girona** (89.9 FM) dijous 14.10h. **Ràdio Arenys de Mar** (91.2 FM) diumenge 9.30h. **Ràdio Arenys de Munt** (107.0 FM) diumenge 10.00h. **Ràdio Banyoles** (107.3 FM) diumenge 10.00h. **Ràdio Besalú** (107.8 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio Canet de Mar** (107.6 FM) diumenge 9.30h. **Ràdio Castelló** (107.5 FM) divendres 19.30h. **Ràdio L'Escala** (107.6 FM) divendres 13.30h. **Ràdio La Vall (Les Preses)** (107.6 FM) diumenge 9.05h. **Ràdio Les Planes** (107.7 FM) diumenge 9.30h. **Ràdio Palafrugell** (107.8 FM) diumenge 8.30h. **Ràdio Pineda de Mar** (106.0 FM) diumenge 14.00h. **Ràdio Salt** (97.7 FM) dissabte 9.30h. **Ràdio Shalom de Palau** (107.9 FM) diumenge 10.30h. **Ràdio Sant Joan Les Fonts** (107.0 FM) diumenge 18.30h. **Ràdio Santa Coloma** (91.6 FM) diumenge 9.00h. **Top Gironès (Cassà)** (92.2 FM) dissabte 19.30h. **Ràdio Sant Joan de Mollet**. **Ràdio Vilafant** (107.3 FM) diumenge 9.30h.

LA PAROLA DEL BISBE: microespai de 5 minuts de durada presentat pel bisbe de Girona, Mn. Jaume Camprodon i Rovira. L'emeten **Ona Girona** (95.1 FM) diumenge 8.55h. **Ràdio Olot** (98.1 FM) diumenge 8.45h.

També s'inclou en els programes parroquials locals de **Llagostera Ràdio** (105.7 FM) *La veu de la parròquia* diumenge 10.00h. **R.Dos.84 Hostalric** (105.8 FM) *Antena familiar* dissabte 14.00h. **Ràdio Tordera** (107.1 FM) *La veu de la parròquia* dissabte 9.05h.

Retransmissió en directe de la Missa dominical. L'emeten **Catalunya Música (Girona)** (96.7 FM)

diumenge 11.00h. **Catalunya Música (Maresme)** (101.5 FM i 96.4 FM) diumenge 11.00h. **Cope Figueres AM** (1269 AM) diumenge 9.00h. **Cope Costa Brava** (90.3 FM) diumenge 9.00h. **Ona Jove Riudellots** (104.0 FM) dissabte 20.30h. **Ràdio Arenys de Mar** (91.2 FM) diumenge 10.00h. **Ràdio Les Planes** (107.7 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio Olot** (98.1 FM) diumenge 9.00h. **Ràdio Shalom de Palau** (107.9 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio 1 de RNE (Girona)** (738 AM i 93.3 FM) diumenge 8.15h. **Ràdio 1 de RNE (Maresme)** (738 AM i 88.3 FM) diumenge 8.15h. **Top Gironès (Cassà)** (92.2 FM) dissabte 20.00h.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE LLEIDA

RÀDIO POPULAR DE LLEIDA (OM 1.224) - Dissabte a les 13.40h *Iglesia es noticia*: entrevista de caràcter humanístic-religiós i paraules del bisbe Malla; de Lleida.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE SOLSONA

RÀDIO MUNICIPAL DE BELLPUIG (FM 107.3) - Dissabte a les 14.00h i diumenge a les 12.00h *Temps Obert*: inclou la «conversa setmanal» del bisbe de Solsona, Mons. Antoni Deig.

RÀDIO LA VEU DE NAVÀS (FM 107.9) - Diumenge a les 10.00h *Església viva*: amb la «conversa setmanal» del bisbe de Solsona, Mons. Antoni Deig.

RÀDIO PUIG-REIG (FM 107.3) - Diumenge a les 09.30: *Conversa setmanal* del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO LA VEU DE TÀRREGA (FM 107.5) - Dissabte a les 09.00h *Magacín*: amb la «conversa setmanal» del bisbe de Solsona, Mons. Antoni Deig.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE TARRAGONA

Emissions d'una hora:

EL MIRALL: programa de comentaris, notícies i entrevistes. Inclou *Paraula i Vida*. L'emeten **Cadena Cope Reus** (1.143 OM) divendres 15.00h.

ESGLÉSIA VIVA: programa de comentaris, notícies i entrevistes. Inclou *Paraula i Vida*.

L'emeten **Tarragona Ràdio** (102.6 FM) dissabte 9.00h. **Ràdio Sant Pere i Sant Pau** (101.0 FM) dissabte 9.00h.

Emissions de 15 minuts:

ESGLÉSIA VIVA: programa de comentaris, notícies i l'espai *Les lectures d'aquest diumenge*.

L'emeten **Cadena Cope Reus** (1.143 OM) diumenge 9.45h. **Cadena Cope Tarragona** (93.5 FM) diumenge 9.45h. **Ràdio Falset** (107.6 FM) diumenge 12.45h. **Calafell Ràdio** (107.7 FM) diumenge 9.30h.

Emissions de 5 minuts:

PARAULA I VIDA: glosses setmanals de Mons. Lluís Martínez Sistach.

L'emeten **RNE Tarragona** (88.8 FM) divendres 16.10h. **RNE Tarragona** (855 OM) divendres 16.10h. **Ràdio Reus-SER** (1.026 OM) diumenge 15.15h. **Ràdio SER Tarragona** (96.2 FM) diumenge 15.15h. **Ràdio Móra d'Ebre-SER** (87.6 FM) diumenge 15.15h. **Ràdio Ebre-SER** (101.9 FM) diumenge 15.15h. **Ràdio Valls** (103.2 FM) diumenge 9.03h. **Calafell Ràdio** (107.7 FM) diumenge 9.45h. **Ràdio Cambrils** (90.0 FM) dissabte 10.30h. **Ràdio El Morell** (98.3 FM) dilluns 21.00h. **Ràdio La Canonja** (102.3 FM) divendres entre les 20.00 i les 22.00h. **RTV La Selva** (105.8 FM) dissabte 9.45h. **Ràdio La Vilella Alta** (107.3 FM) dissabte 12.00h. i diumenge 13.00h. **Ràdio Montblanc** (107.0 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio Santa Coloma de Queralt** (107.5 FM) dissabte entre les 13.00 i les 14.00h. **Ràdio Sant Pere i Sant Pau** (101.0 FM) diumenge 14.00h. **Punt 6 Ràdio Reus** (104.0 FM) divendres entre les 21.00 i les 22.00h. **Onda Rambla Tarragona** (91.0 FM) divendres 13.10h. **Onda Cero Reus** (95.3 FM) dissabte 8.00h.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE TORTOSA

PARAULES DE VIDA: pel bisbe de Tortosa, Mons. Xavier Salinas. L'emeten: **Ràdio Batea**, **Ràdio Flix**, **Cadena SER**, **Ràdio Joventut**, **Ràdio Els Ports**, **Ràdio Ràpita**, **Ràdio Ebre-SER**, **Radio Nueva**, **Ràdio Delta**, **Ràdio Gandesa**, **Ràdio Hospitalet**, **Cadena SER**, **Onda Cero Ràdio**, **Ràdio Ulldacona**.

RÀDIO BATEA (FM 107.1) - Dissabte a les 11.00h *La veu de la parròquia*: inclou temes d'actualitat, notícies, «Els amics de Jesús», un comentari de carà al Jubileu de l'any 2000, l'Evangeli del diumenge, etc.

RÀDIO ULLEDECONA (FM 95.0) - Diumenge de 9.05 a 9.30h *Amb la força de l'amor*.

PRODUCCIÓ AL BISBAT D'URGELL

RÀDIO PRINCIPAT (FM 105.0). (programació en la pàgina anterior.)

RÀDIO ANDORRA (FM 91.1-94.2) - Diumenge a les 08.45h: *Déu vos guard!* Santoral, reflexió i agenda. Diumenges i festius a les 09.00h: Santa Missa.

Als nostres lectors

El setmanari publicarà la informació que ens feu arribar sobre les diferents emissions religioses de ràdio i televisió de la vostra població.

Adreceu-vos a Rosa Peraire

Tel. 934 905 988 - Fax: 934 902 035

**NOVEMBRE ÉS EL MES
CONSAGRAT A
LES ÀNIMES DEL
PÙRGATORI**

Barcelona

**VINE A CANTAR AMB
MN. SOLER**

Els dies 17 i 24 de novembre i l'1 de desembre, a les 19,30. Mn. Josep Soler donarà a conèixer els seus cants d'Advent i Nadal. L'entrada és oberta a tothom i s'observarà als assistents amb una càrpetta amb dotze cançons. Entrada lliure. L'acte se celebrarà a la nova Sala Claret, c/ Nàpols, 346 - Barcelona. Per a més informació i confirmació d'assistència: Magda, tel. 934 905 988.

• **FESTA DE LA DEDICACIÓ DE LA CATEDRAL DE BARCELONA.**— El 18 de novembre se celebra l'aniversari de la dedicació de la catedral, la nostra Església Mare, en l'any en què es commemoren els 700 anys de la col·locació de la primera pedra de la

catedral gòtica. Programa: 10.30, al cor de la catedral, res de l'ofici de lectura; després, una conferència sobre el sentit de la catedral i una visita al baptisteri paleocristià. A les 19.00, cant de vespres unides a l'Eucaristia.

• **ESCOLA IGNASIANA D'ESPIRITUALITAT (EIDES).**— Els dies 19 i 26 de novembre i 3, 10 i 17 de desembre, de 19.30 a 21.30, *Les icones de l'Església d'Orient*, seminari a càrrec de Gabriel Villanova, s.j. Els dies 25 de novembre i 2, 9 i 16 de desembre, de 19.30 a 21.30, *Malentesos en la vida espiritual*, seminari a càrrec d'Eduard Fons, s.j. Per a més informació: c/ Roger de Llúria, 13, 1r - 08010 Barcelona, tel. 933 172 338.

• **JORNADES DE REFLEXIÓ PER A JOVES A MONTSERRAT 1988.**— Els dies 20 i 21 de novembre, per a joves de 18 a 25 anys, i els dies 12 i 13 de desembre, per a joves de 25 a 31 anys. *Encarnat per l'obra de l'Esperit Sant: Jesús nascut de Maria, és el Déu amb nosaltres.* Per a més informació: tel. 938 350 251 (demaneu pels monjos Josep Enric Parellada o Joaquim Coll).

• **UNIÓ ESPIRITUAL DE MARES.**— El 18 de novembre, a les 17.30, conferència *La llei i els profetes. La lletra i*

l'esperit. Importància i tensions de la primera Aliança, a càrrec de Pius-Ramon Tragan, monjo de Montserrat. A les 16.30, Eucaristia. Lloc: c/ Riera de Sant Miquel, 1 bis - Barcelona.

• **MUSICAL DE SOLIDARITAT PER A GENT JOVE.**— El 21 de novembre,

a les 17.30, les comunitats cristianes dels barris de Sant Pere i la Ribera, a la Barcelona Vella, organitzen una tarda musical oberta a tothom. L'acte es farà al santuari de la Mare de Déu de l'Ajuda, c/ Sant Pere Més Baix, 18 - Barcelona, tel. 933 190 087.

• **MOVIMENT DIOCESÀ DE CURSETS DE CRISTIANDAT.**— El 22 de

novembre, al matí, celebració de la Ul-treia Diocesana, al col·legi dels germans maristes del c/ Roger de Flor (xamfrà c/ València). Per a més informació: Casa de l'Església, c/ Rivadeneira, 6, 4t - Barcelona, tel. 933.015 326.

• **TROBADA DE PREVERES I DIQUES.**— El 23 de novembre, de 10.30 a 16.00, trobada organitzada per la Unió Apostòlica del Clergat. Reflexió i col·loqui a càrrec de Mn. Gerard Soler amb el tema *Fonaments de l'espiritualitat del clergat diocesà*. Casa d'exercicis Sant Ignasi, c/ Carrasco i Formiguera, 32 - Barcelona, tel. 932 037 451.

• **PREPARACIÓ PER AL TERCER MIL·LENNI: 1998, L'ESPERIT SANT.**— Trobades de formació, a càrrec del P. Josep M. Blanquet, s.f. El 24 de novembre, a les 19.00, *Confirmar què?* Església Sagrada Família, c/ Entença, 301 - Barcelona.

• **«BERTOLT BRECHT, ¿CLÁSICO O ACTUAL?».**— El 24 de novembre, de 18.00 a 19.15, amb motiu del centenari del naixement de l'escriptor M. Jesús Ramos es farà un acostament a la seva vida i obra. Entrada lliure. Centre Passatge, passatge Mercader, 13 - Barcelona, tel. 932 151 599.

«Som lliures per elegir entre el bé i el mal i el pensament és per saber elegir.»

Tertúlia sobre:
«MISMIDAD, EL CAMINO Y LA PALABRA»

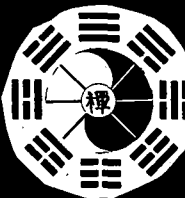
Entrada gratuïta el dissabte
21 de novembre a les 18.30 hores

Informació:
Mercedes Plana - tel. 934 562 331
de dilluns a dijous de 22 a 23 hores

TAI - TXI ZEN CRISTIÀ

Rincón del Silencio

c/ Floridablanca, 133, baixos - 08011 Barcelona

novahumanitas

Del 23 al 27 de novembre

Descobreix-te a tu mateix

Sessió de formació humana impartida per Mn. Josep Font fundador de Novahumanitas. Es realitzarà al local de Barcelona.
Horari: El dilluns 23, de 20.00 a 21.00 h, per preparar la sessió.
Del 24 al 27 de 9.30 a 13.30 i de 16.00 a 20.00 h.

Informació i inscripcions: c/ Canuda, 4, entl. 1a
Tel. 933 171 790 i 932 173 018
De dilluns a divendres de 16.00 a 19.00 h.
Els dijous de 17.00 a 21.00 h.

FUNDACIÓ JOAN MARAGALL

Els dies 16, 17, 18 i 19 de novembre, de 19.15 a les 21.45, X Simposi. Les darreries: com acabarà tot. Temari: «L'esperança intramundana», amb Josep M. Esquirol, professor de filosofia de la Universitat de Barcelona i Josep Gil, professor de la Facultat de Teologia de Catalunya. «La vida eterna», amb Santiago del Cura, professor de la Facultat de Teologia de Burgos i Josep M. Rovira Bellosó, professor emèrit de la Facultat de Teologia de Catalunya. «La fi del món», amb David Jou, professor de física de la Universitat Autònoma de Barcelona i Armand Puig, professor de la Facultat de Teologia de Catalunya. «El sentit de l'existència», taula rodona amb Antoni Matabosch, president de la Fundació Joan Maragall, Llum Delàs, delegada episcopal de Pastoral Universitària de l'arquebisbat de Barcelona i Bonaventura Pelegrí, vicari general de Pastoral de la diòcesi de Vic.

Lloc: Sala d'actes del Seminari Conciliar de Barcelona.
Per a informació i inscripcions: Fundació Joan Maragall, c/ València, 244, 2n - Barcelona.
Tel. 934 880 888, fax 934 882 444.

APADRINEU UN NEN/A, AVIA

DIRECTAMENT I A TRAVÉS DE MISSIONERS CATÒLICS DE MÉS DE 40 ORDES RELIGIOSOS, EN 1.100 PROJECTES DE 23 PAÏSOS DEL TERCER MÓN.

QUÈ VOL DIR UN APADRINAMENT?

Per a un nen: aliment cada dia, atenció sanitària dental, roba, l'oportunitat d'anar cada dia a l'escola, i sentir-se estimat per vostè.

Per a la família del nen: instrucció sobre nutricció, higiene, alfabetització, educació en la cura del nen, i formació professional.

Per als missioners/es: rebre amb alegria la vostra col·laboració en la labor humanitària que porten a terme a favor dels pobres, dels humils, dels malalts i necessitats. Per amor, lliurament i servei a l'Evangelí.

NECESSITEN UN PADRÍ! ¿VOLS SER-HO TU?
100 ptes. cada dia poden fer-ho possible

FUNDACIÓ CRISTIANA PER A NENS I GENT GRAN
CFCA/España C/ Real, 21, 2º - 47140 Laguna de Duero (Valladolid)
Tel. 983 54 47 50 - 983 54 52 06 - Fax 983 54 47 50 e-mail:fcfpa@ctasa.es

Des del carrer

Robin Sewell és el sacerdot de Saint George's Church una església anglicana situada al barri de la Bonanova de Barcelona. Sewell és mossèn des de fa 34 anys, està casat i té un fill i una filla. «Vaig sentir que la crida de Déu ressonava dins el meu cor amb una força increïble», explica. Aquest sacerdot va venir a Barcelona el 1989 provinent de Chichester una localitat del sud d'Anglaterra.

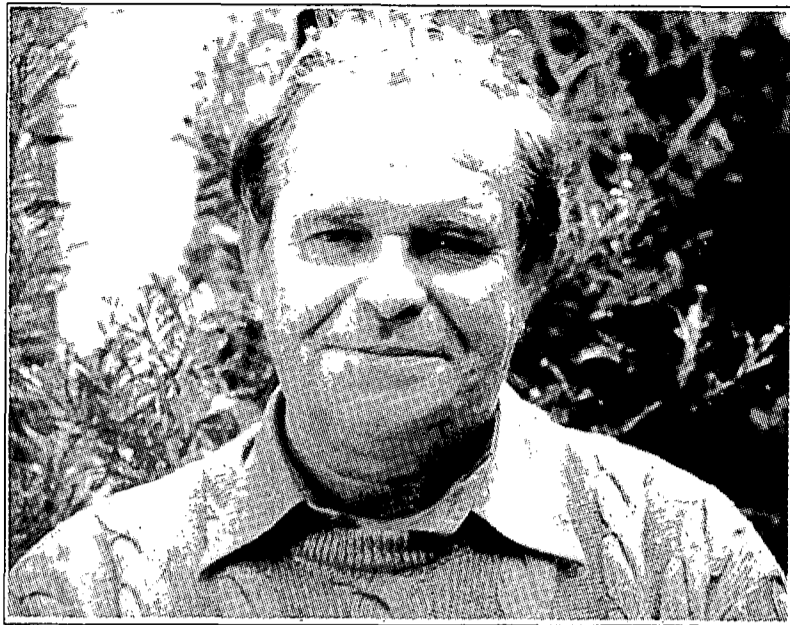

Foto: Maria Puyol

«Déu ho és tot i ha promès escoltar-nos»

—Quantes persones formen la parròquia?

—Un centenar. Hi ha gent de Barcelona, Sant Cugat, Valldoreix, Castelldefels, Torrelles de Llobregat, Esplugues, el Masnou i altres poblacions de la rodalia de Barcelona. Tot i això les persones que viuen fora de Barcelona no poden venir cada diumenge a missa o participar en les activitats parroquials.

—Són gent que estan de pas?

—Normalment els nostres feligresos vénen a viure a Catalunya contractats per empreses per un període de dos o tres anys, o són estudiants que vénen per un any o una mica més, però també n'hi ha alguns que al final s'hi queden a viure. Tenim gent de diferents nacionalitats: britànics, americans, canadencs, francesos, nigerians, alemanys, holandesos, sud-africans, xinesos, txecoslovacs, hongaresos, finlandesos, danesos i argentins.

—Pensa que estar casat li resta temps per al seu ministeri?

—No. I penso que és positiu estar-

ho. És més difícil aconsellar i entendre les preocupacions i els problemes si no els vius. A més, la meua dona em pot fer veure coses que jo no veig, però que poden ser útils per ajudar les famílies que m'ho demanen. A part és un gran suport tenir algú amb qui compartir la vida i tenir una família, fet que et facilita sovint treballar per a la comunitat amb més empena i il·lusió.

—Està d'acord amb l'ordenació de dones?

—No. Déu no va cridar les dones per al ministeri sacerdotal, i en 2.000 anys no hi ha hagut dones sacerdots. Però, en canvi trobo bé el que fa el bisbe John Hind, representant de l'Església anglicana a Europa, que ordena dones com a diaques.

—Què pensa sobre l'ecumenisme?

—S'ha de potenciar, perquè cada Església és un membre del Cos de Crist i l'accepta com el Salvador i el Senyor. La nostra parròquia, per exemple, té molt bones relacions amb l'Es-

glésia catòlica, i fins i tot, dues o tres vegades l'any fem una missa conjunta amb la parròquia de la Bonanova. També, alguna vegada, amb el bisbe Hind hem assistit a ordenacions de sacerdots a la catedral de Barcelona.

—Per què l'Església anglicana no té imatges de sants o de la Mare de Déu?

—En els nostres calendaris no tenim marcats els dies dels sants i per això no els celebrem. L'Església catòlica, tant aquí a Catalunya com a d'altres llocs, té molta devoció a la Mare de Déu i als sants i té imatges a les esglésies i en canvi nosaltres no en tenim. Aquí per exemple resen a sant Cristòfol perquè protegeixi els conductors, o demanen la intercessió de la Mare de Déu. Respectem la seva opció, però nosaltres creiem que si tenim línia directa amb Déu per parlar amb Ell no ens fan falta intermediaris. Déu ho és tot i ha promès escoltar-nos.

Marta Puyol

Robin Sewell és sacerdot de Saint George's Church

Impromptu

Un dibuixant

Fa temps que no visito exposicions d'art. La raó és molt senzilla: en la majoria de casos en surto, almenys, decebut. En alguna ocasió la decepció ha anat més enllà dels seus límits, si és que en té.

Però l'anunci d'una exposició de dibuixos originals d'en Joan G. Junceda trencava totes les prevencions, i no podia deixar de visitar-la. Primer perquè l'havia tractat personalment. Segon perquè els seus dibuixos no han estat fins ara superats per ningú, segons el meu parer.

És clar que tot són opinions, i algú dirà que pertanyen al passat. Però és quan es pot reconèixer que, en aquest camp, el passat era millor. Junceda dibuixava meravellosament i, amb poques ratlles, sabia expressar inconfusiblement el gest i l'expressió. Crec que quan dibuixava per a les *Pàgines viscudes* o les novel·les d'en Josep M. Folch i Torres era difícil avaluar què era millor: la lletra o la il·lustració.

A més era un bon cristià. Potser per això no desapareixia mai el somriure dels seus llavis ni de la seva mirada.

Oriol Camps

Joan Carrera Planas
Bisbe auxiliar de Barcelona

Germà Joan Pau (3)

Van ser vint-i-vuit les intervencions de Wojtyla, aleshores arquebisbe de Cracòvia, en el Vaticà II. Remarquem, especialment, la seva defensa de la llibertat religiosa, en contraposició amb el cardenal Siri i l'arquebisbe Lefebvre. Començava així la projecció del seu tarannà pastoral, segur i enèrgic, en l'àmbit de tota l'Església. El 21 de juny de 1967 és creat cardenal. Els joves de Cracòvia volen fer-li un obsequi i li pregunten què li agradaria. «Regaleu-me un sac de dormir», els respon, «el que tinc està tot estripat i quan dormo a la tenda passo fred».

Nou anys després el trobem, altra vegada, a Roma: hi ha estat cridat a predicar els exercicis a Pau VI. No fa gaire que ha dirigit una enquesta popular, a través d'un setmanari catòlic polonès, mig clandestí, amb aquesta pregunta: «Qui és, per a tu, Jesucrist?».

Per a Wojtyla no hi ha separació entre *base* i *cúpula*. Tot és una mateixa Església, i ell s'hi dona de cor a tots els nivells.

El 6 d'agost de 1978 mor Pau VI. Albino Luciani el succeeix només durant trenta-tres dies, amb el nom de Joan Pau I. Tot just ha tingut temps de mostrar a l'Església el seu somriure i la seva esperança. El 16 d'octubre una llarga *fumata bianca* anuncia un nou Papa. Quan el cardenal Felici diu el seu nom, la periodista Laura Lilli —després ho explicarà— sent, entre la multitud, un noi que pregunta: *mamma, è un africano?* És Joan Pau II, que ve de Polònia, *un paese lontano*, com dirà ell mateix: «llunyà —matarà— però proper en la comunió de la fe i de la tradició cristiana».

Ara, al cap de 20 anys, Karol Wojtyla ofereix la imatge d'un esperit lúcid i anhelós en un cos feble, consumit. Ha anat deixant la vida en el treball apostòlic, en el qual excel·leixen quatre grans línies d'acció.

Els seus viatges pastorals l'han dut a 114 països i gairebé 900 poblacions. Això vol dir que ha invertit el 10'17% del temps del seu pontificat —equivalent a dos anys— al que ell mateix n'ha dit la «catequesi itinerant».

Ha escrit tretze cartes encíclics i setze cartes apostòliques.

Ha convocat una dotzena de sínodes.

Ha dibuixat un perfil d'Església en el món d'avui que trenca els esquemes convencionals.

Clourem aquesta breu aproximació a Karol Wojtyla amb unes petites postilles a cada un d'aquests quatre punts.

Ara mateix